

Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü

İlköğretim Ana Bilim Dalı

**1992 YILI RESİM-İŞ DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI İLE 2006 YILI
GÖRSEL SANATLAR DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMININ
KARŞILAŞTIRILMASI**

Ayşegül OĞUZ

Yüksek Lisans Tezi

Ankara, 2009

1992 YILI RESİM-İŞ DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI İLE 2006 YILI GÖRSEL
SANATLAR DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMININ KARŞILAŞTIRILMASI

Ayşegül OĞUZ

Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü
İlköğretim Ana Bilim Dalı

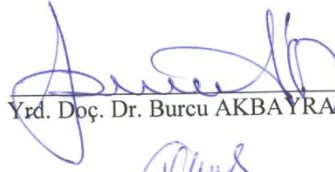
Yüksek Lisans Tezi

Ankara, 2009

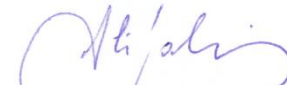
KABUL VE ONAY

Ayşegül Oğuz tarafından hazırlanan “1992 Yılı Resim-İş Dersi Öğretim Programı ile 2006 Yılı Görsel Sanatlar Dersi Öğretim Programının Karşılaştırılması” başlıklı bu çalışma, 08/06/2009 tarihinde yapılan savunma sınavı sonucunda başarılı bulunarak jürimiz tarafından Yüksek Lisans Tezi olarak kabul edilmiştir.

Prof. Dr. Veysel SÖNMEZ (Başkan)

Yrd. Doç. Dr. Burcu AKBAYRAK (Danışman)

Yrd. Doç. Dr. Esed YAĞCI

Yrd. Doç. Dr. Ali Ekber ŞAHİN

Öğrt. Gör. Dr. Ayşegül CELEPOĞLU

Yukarıdaki imzaların adı geçen öğretim üyelerine ait olduğunu onaylarım.

Prof. Dr. İrfan ÇAKIN
Enstitü Müdürü

BİLDİRİM

Hazırladığım tezin/raporun tamamen kendi çalışmam olduğunu ve her alıntıya kaynak gösterdiğimi taahhüt eder, tezimin/raporumun kâğıt ve elektronik kopyalarının Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü arşivlerinde aşağıda belirttiğim koşullarda saklanmasına izin verdiğimi onaylarım:

- ☒ Tezimin/Raporumun tamamı her yerden erişime açılabilir.
- ☐ Tezim/Raporum sadece Hacettepe Üniversitesi yerleşkelerinden erişime açılabilir.
- ☐ Tezimin/Raporumun yıl süreyle erişime açılmasını istemiyorum. Bu sürenin sonunda uzatma için başvuruda bulunmadığım takdirde, tezimin/raporumun tamamı her yerden erişime açılabilir.

08/06/2009

Ayşegül OĞUZ

TEŞEKKÜR

Öneri ve eleştirileriyle bana yol gösteren danışmanım Yrd. Doç. Dr. Burcu AKBAYRAK'a, tezimle ilgili görüşleriyle bana destek olan saygıdeğer hocalarım Öğr. Gör. Dr. Tülay ÜSTÜNDAĞ'a, Prof. Dr. Veysel SÖNMEZ'e, Öğr. Gör. Dr. Mine DURMUŞOĞLU'na, Yrd. Doç. Dr. Ali Ekber ŞAHİN'e, Yrd. Doç. Dr. Esed YAĞCI'ya, Öğr. Gör. Dr. Fatma TÜRKYILMAZ'a ve Öğr. Gör. Dr. Ayşegül CELEPOĞLU'na, çalışmalarım boyunca yanımda olan aileme ve arkadaşlarıma teşekkür ederim.

Ayşegül OĞUZ

ÖZET

OĞUZ, Ayşegül. 1992 Yılı Resim-İş Dersi Öğretim Programı ile 2006 Yılı Görsel Sanatlar Dersi Öğretim Programının Karşılaştırılması, Yüksek Lisans Tezi, Ankara, 2009.

Bu araştırma, 2006 İlköğretim Görsel Sanatlar Dersi (1-8. Sınıflar) Öğretim Programı ve Kılavuzu ile 1992 İlköğretim Kurumları Resim-İş Dersi Öğretim Programı arasındaki program öğeleri (amaçlar, içerik, öğrenme-öğretme süreci, ölçme ve değerlendirme) bakımından benzerlikleri ve farklılıkları belirlemek üzere yapılmıştır.

Araştırmada var olan bir durumu olduğu gibi ortaya koyma amaçlandığından betimsel araştırma kapsamında tarama modeli kullanılmıştır. Araştırmada 2006 İlköğretim Görsel Sanatlar Dersi (1-8. Sınıflar) Öğretim Programı ve Kılavuzu ile 1992 İlköğretim Kurumları Resim-İş Dersi Öğretim Programı arasında program öğeleri bakımından benzerlikler ve farklılıklar tarama modeline göre karşılaştırılarak incelendiğinden evren ve örneklem tayinine gidilmemiştir. Bu araştırmada yer alan veriler doküman incelemesi yöntemiyle, öğretim programlarının incelenmesi, alanyazın taraması yoluyla ve genel ağdan elde edilen bilgilerden sağlanmıştır.

Araştırmada, 2006 İlköğretim Görsel Sanatlar Dersi (1-8. Sınıflar) Öğretim Programı ve Kılavuzunun, 1992 İlköğretim Kurumları Resim-İş Dersi Öğretim Programı ile program öğeleri (amaçlar, içerik, öğrenme-öğretme süreci, ölçme ve değerlendirme) bakımından benzerlikleri ve farklılıkları belirlenmiştir. Araştırmada elde edilen bulgular yorumlanmış, bulgular doğrultusunda sonuç ve önerilere yer verilmiştir.

Sonuçlar program öğelerine yönelik sunulmuştur. 1992 Öğretim Programındaki amaçların pek çoğu ile yeni amaçları içeren 2006 Öğretim Programının daha ayrıntılı hazırlandığı görülmüştür. İçerik bakımından, 1992 Öğretim Programında daha çok resim tekniklerinin öğretimine ağırlık verildiği görülmüştür. 2006 Öğretim Programında, 1992 Öğretim Programında çok az yer kaplayan müze bilinci alanı önemle üzerinde durulan bir konu olmuştur. 2006 Öğretim Programında öğrenme-

öğretme sürecine daha ayrıntılı yer verilmiştir. 1992 Öğretim Programında geleneksel ölçme ve değerlendirme yöntemleri ele alınmış, 2006 Öğretim Programında alternatif değerlendirme yaklaşımları ele alınarak çeşitlilik artmıştır.

Öneriler, program öğeleri ve yeni araştırmalara yönelik olarak sunulmuştur. Amaçların, çağdaş insanın ve toplumun ihtiyaçları göz önünde bulundurularak hazırlanabileceği, içeriğin programın amaçlarına ulaşmayı sağlayacak biçimde hazırlanabileceği, öğrenme-öğretme sürecinde sanatçılarla öğrencilerin bir arada çalışabileceği etkinliklerin düzenlenebileceği, ölçme ve değerlendirmede öğrenme-öğretme sürecinin ve sonucunun birlikte düşünülebileceği öneriler arasında yer almaktadır.

Anahtar Sözcükler:

Görsel Sanatlar, Resim-İş, İlköğretim Programları

ABSTRACT

OĞUZ, Ayşegül. *A Comparative Study of The National Primary School Curriculum 1992 for Fine Arts Course and The National Primary School Curriculum 2006 for Visual Arts Course in Turkey*, Master's Thesis, Ankara, 2009.

This research aims to determine similarities and differences in terms of curriculum design (aims, content, teaching-learning process, assessment and evaluation) between The National Primary School Curriculum 1992 for Fine Arts Course and The National Primary School Curriculum for Visual Arts Course 2006 with the Guide Book (Grades 1–8) in Turkey.

Relational survey method was used within the scope of descriptive research to put the current situation into perspective. Either a population or a sample was not appointed due to the comparative model chosen. The data were obtained through the analysis of the curriculums, literature search and World Wide Web search.

In the study, similarities and differences in terms of curriculum design (aims, content, teaching-learning process, assessment and evaluation) between The National Primary School Curriculum 1992 for Fine Arts Course and The National Primary School Curriculum for Visual Arts Course 2006 with the Guide Book (Grades 1–8) were identified. Findings were interpreted. Results and conclusions were elicited.

The results have been focused on the components of the curricula. It has been observed that the Curriculum 2006 is more detailed than the Curriculum 1992 and includes most of the aims in the former curriculum and also the new ones. In terms of contents, painting techniques make up the most of the Curriculum 1992. The appreciation of museums is a minor area in the Curriculum 1992, nonetheless it is widely focused in the Curriculum 2006. Learning- teaching process takes place in more details in the Curriculum 2006. The assessment and evaluation techniques in the Curriculum 1992 are ordinary while the alternative evaluation techniques in the Curriculum 2006 put new dimensions.

Suggestions have been focused on the curricula and intended to put forth for further research. The consideration of the needs of modern society in identifying the aims, designing the content in a way to meet the standards of the aims, organizing workshops by which students and artists interact, the idea to integrate the process and the result of learning-teaching in evaluation and assessment are amongst the suggestions.

Key Words:

Visual Arts, Fine Arts, Primary School Curriculums

İÇİNDEKİLER

Sayfa

KABUL VE ONAY	i
BİLDİRİM.....	ii
TEŞEKKÜR.....	iii
ÖZET.....	iv
ABSTRACT.....	vi
İÇİNDEKİLER	viii
KISALTMALAR.....	xi
TABLolar.....	xii
 BÖLÜM I.....	 1
GİRİŞ	1
1.1 PROBLEM DURUMU	1
1.2 İLGİLİ ARAŞTIRMALAR	16
1.3 ARAŞTIRMANIN AMACI VE ÖNEMİ	28
1.4 PROBLEM CÜMLESİ	29
1.5 ALT PROBLEMLER.....	30
1.6 SAYILTI.....	30
1.7 TANIMLAR.....	30
1.8 SINIRLILIKLAR	31
 BÖLÜM II	 32
YÖNTEM.....	32
2.1 ARAŞTIRMANIN MODELİ	32
2.2 VERİ KAYNAKLARI	32
2.3 VERİLER VE VERİLERİN TOPLANMASI	33
2.4 İŞLEM BASAMAKLARI	33
 BÖLÜM III.....	 34
BULGULAR VE YORUM	34

3.1 2006 Öğretim Programı ve 1992 Öğretim Programının, Program Öğeleri Bakımından Karşılaştırılması.....	34
3.1.1 Birinci Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorum.....	34
3.1.1.1 Genel Amaçlar.....	34
3.1.1.2 Beceriler.....	42
3.1.1.3 Özel Amaçlar, Davranışlar / Kazanımlar.....	44
3.1.2 İkinci Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorum.....	95
3.1.3 Üçüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorum.....	98
3.1.3.1 Öğrenme-Öğretme Süreci.....	99
3.1.3.1.1 Öğrenme-Öğretme Sürecinde Temele Alınan Yaklaşım.....	102
3.1.3.1.2 Öğrenme-Öğretme Sürecinde Etkinlikler.....	103
3.1.3.1.3 Öğrenme-Öğretme Sürecini Günlük Hayatla, Diğer Dersler ve Ara Disiplinlerle İlişkilendirme.....	104
3.1.3.1.4 Atatürkçülükle İlgili Konular.....	105
3.1.3.1.5 Öğrenme-Öğretme Sürecinde Kullanılan Yöntem ve Teknikler.....	106
3.1.4 Dördüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorum.....	110
3.1.4.1 Ölçme ve Değerlendirme.....	110
3.1.4.2 Ölçme ve Değerlendirme Yöntem, Teknik ve Araçları.....	113
BÖLÜM IV.....	114
SONUÇLAR VE ÖNERİLER	114
4.1 Sonuçlar.....	114
4.1.1 Amaçlarla İlgili Sonuçlar.....	114
4.1.2 İçerikle İlgili Sonuçlar.....	116
4.1.3 Öğrenme-Öğretme Süreciyle İlgili Sonuçlar.....	117
4.1.4 Ölçme ve Değerlendirmeye İlgili Sonuçlar.....	118
4.2 Öneriler.....	119
4.2.1 Amaçlara Yönelik Öneriler.....	119
4.2.2 İçeriğe Yönelik Öneriler.....	119
4.2.3 Öğrenme-Öğretme Sürecine Yönelik Öneriler.....	120
4.2.4 Ölçme ve Değerlendirmeye Yönelik Öneriler	120
4.2.5 Yeni Araştırmalara Yönelik Öneriler.....	121

KAYNAKÇA	122
ÖZGEÇMİŞ	129

KISALTMALAR

A: Amaç

Akt.: Aktaran

D: Davranış

K: Kazanım

MEB: Millî Eğitim Bakanlığı

vb.: ve benzeri

TABLOLAR

Tablo 1.1. Geçmişten Günümüze Görsel Sanatlar Dersinin Haftalık Ders Saati Çizelgesi.....	9
Tablo 3.1. 1992 Öğretim Programında ve 2006 Öğretim Programında Yer Alan Genel Amaçlar.....	36
Tablo 3.2. 1992 ve 2006 Öğretim Programlarında Yer Alan 1. Sınıf Amaç-Davranış/Kazanımları.....	49
Tablo 3.3. 1992 ve 2006 Öğretim Programlarında Yer Alan 2. Sınıf Amaç-Davranış/Kazanımları.....	58
Tablo 3.4. 1992 ve 2006 Öğretim Programlarında Yer Alan 3. Sınıf Amaç-Davranış/Kazanımları.....	70
Tablo 3.5. 1992 ve 2006 Öğretim Programlarında Yer Alan 4. Sınıf Amaç-Davranış/Kazanımları.....	81
Tablo 3.6. 1992 ve 2006 Öğretim Programlarında Yer Alan 5. Sınıf Amaç-Davranış/Kazanımları.....	88

BÖLÜM I

GİRİŞ

Bu bölümde problem durumu, araştırmanın amacı, problem cümlesi, alt problemler, sayıltı, tanımlar ve sınırlılıklar üzerinde durulmuştur.

1.1 Problem Durumu

İçinde bulunduğumuz yüzyılda dünya hızlı bir değişim sürecinde bulunmaktadır. İlk çağ düşünürlerinden Herakleitos “Değişmeyen tek şey değişimin kendisidir.” derken, evrende kalıcılık bulunmayıp mutlak bir değişimin söz konusu olduğunu öne sürmüştür. Değişim, özellikle de bilim, sanat ve teknoloji alanındaki değişim, bir toplumun çağdaşlaşması için kaçınılmazdır. Bu değişimin farkında olmak ve gelişimine katkıda bulunmak büyük oranda eğitimle mümkün olur. Eğitim, bireyin kendini doğru ifade edebilmesi ve kendini gerçekleştirmesinde büyük önem taşır. Eğitimin şimdiye kadar pek çok bilim insanı ve düşünür tarafından tanımı yapılmıştır. Bu tanımlardan bazıları şu şekildedir:

Sönmez (2007a:5) eğitimi, fiziksel uyarımlar sonucu, beyinde istendik biyo-kimyasal değişiklikler oluşturma süreci olarak tanımlamaktadır. Keskinç (2005:4) ise eğitimi “bireyin kendini gerçekleştirmesi yolunda bir araç ve kültürlenme süreci” olarak tanımlamaktadır. Eğitim, genel anlamda bireyde davranış değiştirme sürecidir (Demirel, 2005:6). Fidan’a (1986) göre eğitim, insanları belli amaçlara göre yetiştirme süreci olarak tanımlanmıştır. Oğuzkan (1974:33) tarafından yapılan eğitim tanımı ise, “önceden saptanmış esaslara göre insanların davranışlarında belli gelişmeler sağlamaya yarayan planlı etkiler dizgesi” olarak ifade edilmiştir. Eğitim önceden saptanmış amaçlara göre insanların davranışlarında belli gelişmeler sağlamaya yarayan planlı etkinlikler dizgesidir (Francis, 1974:61). Ertürk’ün (1972:17) yaptığı tanımda ise

eğitim, “bireyin davranışlarında kendi yaşantısı yoluyla kasıtlı istendik değişme meydana getirme süreci” olarak belirtilmiştir. Smith ve Shores (1957:23) ise eğitimi, geniş anlamda, bireylerin toplumun standartlarını, inançlarını ve yaşama yollarını kazanmasında etkili olan tüm sosyal süreçler olarak tanımlamaktadır. Tyler’a (1953:6) göre ise eğitim, bireylerin davranış biçimlerini değiştirme sürecidir.

Tanımlardan da görüldüğü gibi eğitimin bilgi aktarması görüşü yerine, kendini geliştiren ve çevresiyle etkili iletişim kurabilen, akılcı kararlar alabilen bireyler yetiştirilmesi görüşü benimsenmiştir. İnsanlara bilgi ve beceri kazandırmanın da ötesinde eğitim; insanın düşünce üretmesine, yaratıcılık ve yeteneklerinin ortaya çıkmasına ve kendini ifade etmesine olanak verebilir. Eğitim, insanın doğuştan getirdiği özelliklerini geliştirip istendik özelliklerle donatılmış bir kişiliğe ulaşmasında, hayattaki çeşitli olaylar arasındaki bağlantıları, ilkeleri görme ve anlama becerisini kazanmasında kullanılacak önemli bir araçtır. İnsanın önyargılarından kurtulmasına ve dünyaya daha farklı bir açıdan bakmasına olanak tanıyabilir. Ayrıca söylenebilir ki; eğitim olmaksızın insan bildikleriyle sınırlı kalabilir. Bu yüzeyselliği aşmak büyük oranda eğitimle mümkün olmaktadır.

Eğitim, bireye bilgiye ulaşma yollarını öğretmeyi amaçlar. Eğitimin en önemli amaçlarından biri bireye soru sormayı, dolayısıyla sorgulamayı öğretmektir. Serter’e (1997) göre eğitimin amacı tek tip bir kişilik oluşturmak, benliği bastırarak bireye yapay kişilikler aşılamak değil, aksine bireyin kendi özgün kişiliğini fark edip geliştirmesinde, yeteneklerinin farkına varıp onları yaşamına yön verecek biçimde değerlendirmesinde, düşünme yeteneğini geliştirmesinde ona yardımcı olmaktır. “Çocuk Hakları Sözleşmesi’nin 29. maddesine göre eğitimin hedefi, çocuğun kişiliğini, becerilerini, zihinsel ve fiziksel yeteneklerini mümkün olduğunca geliştirmektir. Bu maddeye göre eğitim, çocuğun özgür bir toplumda faal bir yetişkini yaşam için hazırlamalı, ana-babasına, kültürel kimliğine, kendi dili ve değerleriyle, başkalarının kültürel kimliklerine ve değerlerine saygıyı geliştirmelidir” (Sungur, 2001:68). Bu özellikler ise Atatürk’ün devrimleri ışığında, ilerici ve çağdaş bir toplum olabilmenin nitelikleri arasındadır.

Çağdaş bir toplum olabilmenin ön koşulu bilim, felsefe ve sanattaki değişimlere duyarlı olmaktır. “Amaçlanan çağdaş toplumların nitelikli insanları, okuyan, araştıran, sorgulayan, tartışan, karşılaştıran, bilimsel düşünceye inanan; duygularını, düşüncelerini, aklını başkalarının ipoteği ve güdümüne bırakmayan; kendini, içinde yaşadığı doğayı ve toplumu tanıyan, anlayan; duygularını, duyumlarını çeşitli ifade yolları ile özgürce anlatan, yaratıcı güçlerini özgürce ortaya koyan, estetik duyguları gelişmiş, insani değerleri yücelmiş, her yönü ile paylaşımcı niteliklerle donanmalıdır. Bu niteliklerin pek çoğu tutarlı bir eğitimle, bilinçli bir sanat eğitimi ile insanlara kazandırılabilir” (Pekmezci, 2002:36). Bu bilgiler doğrultusunda, çağdaş fikirler üretme ve aydın bir kuşak yetiştirmede sanat eğitiminin önemli bir etken olduğu söylenebilir.

Sanat eğitimi, kuram ve pratiğin birbirini destekleyerek ilerlediği, güzel sanatlar yoluyla bireyleri özgürleştirme eğitimi olarak tanımlamak mümkündür. “Sanat eğitimi; estetik kaygıların öğretilmesi ve bunlardan kurgusal sonuçların çıkarılmasına yardımcı olur, böylece sanat ürünleri aracılığıyla duygular kişisel paylaşımlara uzanır” (Erbay, 2000:3). “Bir duygu ve akıl varlığı olarak insanın sadece akıl yönünün geliştirilmesi onun tam insan olabilmesi için yeterli değildir; duygu değerlerine de gereksinimi vardır” (Gençaydın, 2002:29). Bir duygu bilimi olarak sanatın, sanat eğitimi ve sanatla eğitim yoluyla bireyleri özgürleştirebileceği ve onlara sanatsal farkındalık kazandırabileceği yorumu yapılabilir. Bugüne kadar yapılan sanat eğitimi tanımlarından bazıları aşağıdaki gibidir:

“Sanat eğitimi, bireyin tüm ruhsal ve bedensel eğitimi bütünlüğü içinde estetik duygularının geliştirilmesi, yetenek ve yaratıcılık gücünün olgunlaştırılması çabasıdır” (Türkdoğan,1984). Etike (1995:31-32) sanat eğitimi, güzel sanatların tüm alanlarını ve biçimlerini içine alan ve bu yönü ile bilişsel, duyuşsal, devinişsel davranışlar açısından insanı tüm özellikleri ile ilgilendiren bir eğitim dalı olarak tanımlamaktadır. Gökaydın’a (1990:12) göre ise sanat eğitimi, öğrencilerin estetik duyarlılığını geliştiren, kendi güçlerini ve önemli görsel gerçekleri tanımlarında önderlik eden, düşünme güçlerini artıran sosyal alışkanlıklarını ve yaratıcı bireylerin oluşmasını sağlayan bir

eğitim sistemidir. “Öyleyse sanat eğitimi daha genel bir çerçeve içinde ele alındığında bireyin duygu, düşünce ve izlenimlerini anlatabilmede yeteneklerini ve yaratıcılık gücünü estetik bir düzeye ulaştırmak amacı ile yapılan tüm eğitim çabasına “Sanat Eğitimi” adını vermek uygun bir yorum olabilir. Bu çabanın özünde, toplumun en küçük üyesi olarak düşünülebilen insanın (çocuğun-gencin) bireyin, gerçekten uygar bir kişi olması ve buradan da, uygar bir toplum oluşturma amaçlandığını dikkate alırsak, sanat eğitiminin daha geniş bir boyut içindeki görünümü vurgulanmış olur” (Türkdoğan, 1984).

Sanat eğitimiyle birey, bakmak ile görmek arasındaki farkı kavrayarak çevresine karşı farkındalık kazanır. “Çocuk ve gence yalnız duyarak değil, düşünerek tartıp biçerek, eleştirerek, yaşayarak yapmaktan çok, yapılanın üzerinde düşünerek kendini gerçekleştirmek, çevresiyle ilişki kurmak ve bu çevreyi düzenleyebilmek için neler gerektiğini hesaplayarak, dış dünyadan koparak değil tersine onunla bağdaşarak ve bilim ve teknoloji de içermek üzere insanın her alanda yaratıcı, tasarlayıcı, düşünce üreten yanını pekiştiren bir sanat eğitimi anlayışı giderek egemen olmaktadır (San, 2003:24)”. Bu anlayışla birlikte birey kendini tanıma, yeteneklerinin farkına varma fırsatı bulur.

Sanat eğitimi insanlarda duyarlılık sınırlarını zorlar, o sınırın daha genişlemesini olanaklı kılar. Bu yolla insan kendini bir kez de bu yönü ile tanıma olanağı bulur ve “kişi” olma, olabilme yolunda daha bilinçle ilerler (Erinç, 1998:12). Sanat eğitimi insanı özgürleştirir, kendini ve dış dünyayı tanıtır, yaratıcılığı geliştiren bir eğitim biçimidir. Sanat eğitimi, kişiyi yaratıcı faaliyetlere yöneltmesi, estetik beğeni kazandırması ve hobiler oluşturma ile insanları ruhsal çöküntüden kurtarabileceği düşüncesi yaygındır. Altyapısı hazırlanarak verilebilecek bir sanat eğitimi diğer derslerdeki başarıyı da arttırabilir (Karayağmurlar, 1991:368). Diğer derslerdeki başarıyla birlikte, bireyin kişisel bütünlüğe ulaşması da söz konusu olabilir.

Sanat eğitimi, bireyin beğeni düzeyini arttırarak bakış açısını geliştirir. “Sanat eğitiminin amaç ve gerekliliğinin özünde insan ruhunun yüceltilmesi, insanın özgürleşmesi bireylerin ruhsal gereksinimlerinin doyurulması, dengeli, çağdaş, duyarlı

bir toplum yaratılması çabası güdülür. Sanat eğitimi bireylere özgür anlatım olanakları sağlar” (Artut,2001). Sanat eğitiminin baş amaçlarından biri, görmeyi, işitmeyi, dokunmayı, tat almayı öğretmektir. Çevresini hakkıyla algılayıp onu biçimlendirmeye yönelmek için bu gerekli ilk koşuldur. Yalnızca bakmak değil, görmek, yalnızca duymak değil, işitmek, yalnızca ellerle yoklamak değil, dokunulanı duyumsamak yaratıcılık için gerekli aşamalardır (San, 2004).

Buraya kadar verilen tüm bilgiler ışığında sanat eğitiminin işlevlerini aşağıdaki şekilde sıralamak mümkündür:

1. Bireyin yaratıcılığını geliştirmek
2. Bireye araştırmacı ve sorgulayıcı bir kimlik kazandırmak
3. Bireyin kültürel bakış açısını geliştirmek
4. Kendini ifade etmesini sağlamak
5. Eleştirel bakış açısını geliştirmek
6. Sanatsal sorunları çözebilme becerisini kazandırmak
7. Görme becerisini geliştirmek
8. Sağlıklı düşünce ve kişilik gelişiminin oluşması
9. Bireye özgün düşünce anlayışı kazandırmak
10. Teknik bilgi ve beceri kazandırmak
11. Duyuşsal, bilişsel, algısal gücünün gelişimi
12. Rahatlama ortamının yaratılması
13. Bireye estetik farkındalık kazandırma

Sanat eğitimi bu nitelikleri bireye kazandırarak onun yaratıcı güçlerinin farkına varmasına ve kendini gerçekleştirme fırsatı tanır. “İnsan, yaratıcı güçlerle donanmış olarak dünyaya gelir. Bu güçler, insanın kendisini ve içinde yaşadığı doğal çevreyi, yaşamı tanımaya yöneliktir. İnsanın yaratıcı güçlerinin ortaya çıkarılması, bir bakıma, yaşamın anlam kazanmasıdır. Bu da bireyin estetik eğitimiyle sağlanabilir. Bireyin estetik eğitimi, onun doğadan ya da insan düşüncesinin toplumsal bir ürünü olan sanat eserlerinden haz duyabilmesi, dolayısıyla kendinden haz duyabilmesi anlamına gelir” (Gençaydın, 1987:44). İnsanın yaratıcı güçlerinin ortaya çıkarılması ve estetik

eğitiminin uygulama alanlarından biri de Resim-İş (yeni adıyla Görsel Sanatlar) dersidir. Resim-İş eğitimi, genel eğitimin bütünü içerisinde düşünülmeyle beraber, kendine özgü eğitim yasaları ve yöntemleri olan bir alandır (MEB, 1992:9). Resim-İş eğitimi, genel eğitimin bütünü içerisinde düşünülmeyle birlikte, kendine özgü eğitim yasaları ve yöntemleri olan bir alandır (Gençaydın, 1987:44).

“Resim-İş” kavramı, iki ve üç boyutlu çalışmaları içeren bir kavramdır. İki boyutlu çalışmalar resimsel çalışmaları; üç boyutlu çalışmalar da heykel, kabartma, yapısal çalışma gibi çalışmaları yansıtır. “Resim-İş” teki “İş”, üç boyutlu çalışmaları yansıtır (Gençaydın, 1987:71). Resim-İş dersi, çocuğun kendini dışa vurabilmesi için gerekli ortamı hazırlama, bireyi yaşamla ilişki içinde tutma, estetik kişilik kazandırma, yaratmanın hazzını duyumsatma, sanatın özgünlük olduğunu kavratma, biçimsel anlatımla ilgili teknik olanakları deneme, sanatı yaşama katma ya da sanatın değerini anlamayı amaçlar (Gençaydın, 1987:46).

İlköğretim okullarında “Resim-İş” dersi olarak verilen sanat eğitimi, öğrenci merkezli bir yaklaşımla yeniden yapılandırılmış ve 2005 yılında adı “Görsel Sanatlar” olarak değiştirilmiştir. Görsel sanatlar eğitimi basit bir tanımlama ile bireylerin sanatla eğitimidir. Resim, heykel, seramik, geleneksel sanatlar gibi görsel sanatların ve tasarım alanlarının örgün ve yaygın eğitim ve öğretimini içerir (Özsoy, 2007:61). “Prof. Dr. İnci San (1987:2)’a göre görsel sanatlar, plastik sanatlar, göze ve görmeye dayanan sanatları, resim, heykel, mimari gibi dalları bir grupta topluyor” (Gençaydın, 1987:2). Millî Eğitim Bakanlığı (MEB)’nın başlangıçta çok boyutlu zekâ kuramından yola çıktığı, daha sonra çağdaş sanat eğitimi yöntemlerini içeren “yapılandırmacı kuramın” sarmal bir yapıda temel alındığı yeni “İlköğretim Görsel Sanatlar Dersi Öğretim Programı” 2006 yılından itibaren ilköğretim okullarında uygulanmaya başlanmıştır (Alakuş ve Mercin, 2009).

Sanat eğitimi, bireye çağdaş yaşama katılma ve özgür düşünme fırsatı kazandırır. Toplum için birbirini anlayan, eleştiren ve saygı duyan insanların yetiştirilmesine olanak sağlar. Sanat, yaşama özgün biçimler verir. Kültürlerin anlaşılmasının önemini kavrama, kendi kültürümüze sahip çıkma, onu yaşatma ve gelecek kuşaklara aktarmada

etkin bir rol üstlenir. Bu açıdan, görsel sanatlar eğitimi, eğitimin her basamağında herkes için gereklidir. Nitelikli bir sanat eğitimi çağdaş dünyada var olma şartlarından biri olarak söylenebilir. Sanatın ve sanat eğitiminin gerekliliği sonucunda, bugüne kadar 1948, 1968 İlkokul, 1951, 1962, 1971 Ortaokul ve 1992 İlköğretim Programları geliştirilmiştir (MEB, 2006a).

İlköğretim programları uzun araştırmalar sonucunda bilimsel çalışmalara dayandırılarak geliştirilir. “Toplumun sosyal, politik, ekonomik, kültürel beklentileri; konu alanlarının, hedef kitlenin özellikleri, gereksinimleri tespit edilir ve elde edilen bulgular doğrultusunda program öğeleri düzenlenir. Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığının 25.07.1991 tarih ve 3786 sayılı onay ile oluşturulan, Resim-İş Dersi Öğretim Programlarını Geliştirme İhtisas Komisyonunca hazırlanarak, 10.09.1992 tarihli bakan onayı ile 1992-1993 öğretim yılından itibaren, 2005 yılına kadar uygulanmıştır” (Ünver, 2002). 1992 Resim-İş Öğretim Programı, söz konusu dersin genel amaçlarını, her sınıfa ait amaçları, bunların davranışlarını, sınıf düzeylerine göre uygulanacak içeriği ve öğrenme-öğretme süreçlerini ve değerlendirme ile ilgili bilgileri içermektedir.

2006 Görsel Sanatlar Öğretim Programı, çağımızın yenilikçi yöntem ve aşamaları izlenerek hazırlanmıştır. MEB’e (2006a:4-5) göre Görsel Sanatlar Dersi Öğretim Programı, öğrencilerin bulundukları yaş düzeyinden başlayarak bütün yaşamları boyunca temel bir kazanım olarak kendilerini ifade etme yollarını keşfetmeleri ve bunları kullanarak duygusal, bilişsel, kültürel ve toplumsal yönlerden donanımlı hâle gelmeleri; böylece sağlıklı, dengeli kimlik oluşturmaları ve nitelikli alışkanlıklar edinmeleri için hazırlanmıştır. Geleceğin aydın kuşaklarını yetiştirmeyi hedefleyen bu programla aşağıda belirtilen nitelikler amaçlanmıştır:

- Toplumların bugününü ve geleceğini oluşturan yaşam anlayışını benimsemiş,
- Bir duyarlık eğitimi olarak, yaşamın bütün dinamiklerine karşı duyarlılık kazanmış,
- Dünyayı algılama ve yorumlama yeteneği gelişmiş,
- Toplumdaki gelişmelere, doğaya duyarlılıkla yaklaşan,

- Günümüzde iletişim ve etkileşim ortamının ve imkânlarının, hızla değişerek bireyin ve toplumun yaşam dinamiklerine kattığı yeni etkiler ve açılımlara cevap veren,
- Sorgulama bilincine sahip,
- Bilimsel ve teknolojik değişim ve dönüşümlerin toplumlarda sebep olduğu olumsuzluklara karşı yeni çözümler üretebilen,
- Olumlu niteliklerle donanarak kendini ifade edebilen,
- Sanatın bireylere ve toplumlara onur kazandıran bir değer olduğunun farkında olabilen bireyler ve bu bireylerden oluşan bir toplum amaçlanmaktadır.

MEB'in hazırladığı ilköğretim programının içinde çocuğun yaratıcılığını, bakış açısını geliştiren derslerden biri de sanat dersleridir. Eski adıyla Resim-İş, yeni programdaki adıyla Görsel Sanatlar dersi de zorunlu dersler arasında yer alan bir derstir. Bu dersin okullarda uygulanmakta olan öğretim programı, MEB tarafından 2005 yılında hazırlanmıştır. “İlköğretim Görsel Sanatlar Dersi Öğretim Programı bireylerin algısal bilgisini somutlaştırarak ‘estetik bilgi dönüşümlerine uğratıp, estetik değer, öge, olgu ve anlam katan yaratıcı bireyler’ yetiştirmeyi amaçlamaktadır. Bu bağlamda, ilköğretimde Görsel Sanatlar dersi, sanat eğitimi yoluyla çağdaş yaşamın problemlerini daha iyi algılayan, bunlara yaratıcı çözümler bulan, estetik düşünce ve bilinç kazandıran, kişisel çaba ve akli geliştiren temel bir ders olarak yeniden biçimlendirilmiştir” (İlhan, 2004:174). Bu ders, çocuğu temele alarak çocuğun gelişim basamaklarına göre düzenlenmiştir.

Genel eğitim içinde ‘Sanat Eğitimi’nin Türkiye’de Cumhuriyet dönemiyle birlikte tarihsel sürecine bakıldığında, belirli tarihlerde sürekli değişim içinde olduğu görülür. 1926, 1936 ve 1948 İlkokulların Haftalık Ders Dağıtım Çizelgesine göre Resim dersinin 1, 2 ve 3. sınıflarda haftada 4 saat olması, Cumhuriyetin ilk yıllarında sanat eğitimine verilen önemi gösterir (Akbaba, 2004). Sayfa 9’da Tablo 1.1’de verilen geçmişten günümüze Görsel Sanatlar dersinin haftalık ders saati çizelgesine bakıldığında bunu açık olarak görmek mümkündür.

Tablo 1.1. Geçmişten Günümüze Görsel Sanatlar Dersinin Haftalık Ders Saati Çizelgesi

Öğretim Programı	I. Devre			II. Devre	
	1.Sınıf	2.Sınıf	3.Sınıf	4.Sınıf	5.Sınıf
1936 Resim-İş	4	4	4	2	2
1948 Resim-İş	4	4	4	2	2
1968 Resim-İş	4	4	4	2	2
1992 Resim-İş	2	2	2	1	1
2006 Görsel Sanatlar	2	2	2	1	1

1948 İlkokul Programı, 1936 İlkokul Programının kaldırılmasıyla, 1948-1949 yılında yürürlüğe girmiştir (Cicioğlu, 1985:99). Bu dersin öğretim programında yapılan en büyük değişiklik 1948 Programında ilgili bölümün sonunda birinci ve ikinci devrede yapılacak iş konularının verilmiş olmasıdır. 1936 Programında bu konuların mahalli şartlar ve halk sanatları göz önünde bulundurularak işlenmesi önerilmiştir (Çelenk ve diğerleri, 2000). Programda, haftalık 26 saat ders programının birinci devrede 4 saati, ikinci devrede 2 saati Resim-İş dersidir (Kurtuluş, 2000:33). 1948 İlkokul Programı öncekilere göre çok ayrıntılı ve kılavuz kitap mantığı ile hazırlanmıştır. Resme ve İş eğitimine eşit ağırlık tanır. Amaçlar ve öneriler daha netleşmiştir (Pekmezci, 1997:48).

Ülkemizde eğitim programlarında yapılan yenilemelerle, 1968 yılında uygulamaya konulan “İlköğretim Resim-İş Dersi Öğretim Programı” daha sonraki yıllarda oluşturulan “Resim Dersi Öğretim Programlarını Geliştirme Özel İhtisas Komisyonu” tarafından hazırlanan ve 1992-1993 öğretim yılında yürürlüğe giren yeni programa kadar uzun bir süre uygulamada kalmıştır (Alakuş ve Mercin, 2009:32). 1968 İlkokul Programında, 1948 İlkokul Programının eğitim ve öğretim ilkeleri aynen yer almıştır. 1968 İlkokul Programının getirdiği başlıca yenilikler, ilköğretimin amaçlarına, yöntem ve teknikler ile plan ve uygulamaya yer verilmiş olmasıdır (Binbaşıoğlu, 1999:154). 1968 Programında haftalık 26 saat ders toplamının birinci devrede 4 saati, ikinci devrede 2 saati Resim-İş dersidir. Resim-İş dersinin 1948 İlkokul Programındaki yeri korunmuştur (Kurtuluş, 2000).

1968 Programında yalnızca genel amaçlar verilmiş olup, bu genel amaçlar öğrenci davranışı yönünden ifade edilmiştir. Fakat her bir amacın birçok özelliği bir arada bulundurulması eleştirebilir. 1992 Programında ise genel amaçların yanı sıra her sınıf düzeyinde amaç ve davranışlar belirlenmiştir. İçerik açısından bakıldığında 1968 Programında “iş konuları” başlığı altında yapılacak çalışmalara yer verilirken, 1992 Programında her sınıf düzeyinde o sınıfa ait konu listesi verilmiştir (Çelenk ve diğerleri, 2000).

Eğitim durumu açısından 1968 Programında açıklamalarla yetinilirken 1992 Programında eğitim durumlarıyla ilgili açıklamaların yanı sıra her sınıf düzeyinde örnek işlenişler ayrıntılı olarak verilmiştir. 1968 Programında araç-gereçler listesi tablo hâlinde, 1992 Programında ise “sınıf amaçlarıyla ilgili açıklamalar ve çalışma ortamı” bölümünde yer almıştır. Değerlendirme 1968 Programında göz ardı edilirken 1992 Programında “Değerlendirme” başlığı altında yer almış olup ayrıca her sınıf düzeyinde ve birkaç amaç için örnek sınav durumları verilmiştir (Çelenk ve diğerleri, 2000).

Bu dersin öğretim programındaki amaçlar her üç programda da hemen hemen aynıdır. Aynı durum açıklamalar bölümü için de geçerlidir. İçerik açısından da büyük benzerlikler gösteren programlarda, farklı olarak 1962 İlkokul Programı Taslağı ve 1968 İlkokul Programlarında bu dersin son bölümünde “Dersin Programı Uygulanırken Göz önünde Tutulması Gereken Hususlar” ile 1968 İlkokul Programına “İlkokullarda İş Dersi için Zamanla Sağlanacak Araç ve Gereçler Listesi”nin tablo hâlinde verilmesidir (Çelenk ve diğerleri, 2000:120).

İlköğretim genel eğitim programının kapsamında sanat eğitimi dersi kapsamında bugüne kadar 1948, 1968 ilkokul, 1992 ve 2006 ilköğretim programları geliştirilmiştir. 1992 yılından beri yürürlükte olup, denenip geliştirilmek üzere kabul edilen ve 2005–2006 öğretim programına kadar süren İlköğretim Resim-İş Dersi Öğretim Programında, 17 madde hâlinde dersin genel amaçlar ve ardından genel açıklamalar bölümü bulunmaktadır. Genel açıklamalarda resim-iş eğitiminin gerekliliği, ilkeleri, çocuk resimlerinin gelişim basamakları, eğitim durumları, çalışma ortamının önemi, uygulama ilkeleri, dersin işlenişi ve değerlendirmeye ilişkin görüş ve öneriler bulunmaktadır. 1.

sınıftan 8. sınıfa kadar amaçlar, konular ve sınıf programı başlığı altında amaç ve davranışlar belirlenmiştir.

Günümüzde ise yeniden yapılandırılan eğitim sistemimizin öğretim programları kapsamında Görsel Sanatlar Dersi Öğretim Programının oluşturulmasına ihtiyaç duyulmuştur. Bu nedenle Millî Eğitim Bakanlığı Tebliğler Dergisi'nin Ekim 2006–2589 sayısında, 11.09.2006 tarih ve 351 sayılı kararı ile Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığının 11.09.1992 tarih ve 287 sayılı kararı ile kabul edilen “İlköğretim Resim-iş (1–8. sınıflar) Dersi Programı”nın, 2006–2007 Öğretim yılından itibaren 1, 2, 3, 4, 5, 6. sınıflardan başlamak üzere kademeli olarak uygulamadan kaldırılması kararlaştırılmıştır. Bunun yerine İlköğretimde, Görsel Sanatlar (1–8. Sınıflar) Dersi Öğretim Programının 2006–2007 öğretim yılından itibaren 1, 2, 3, 4, 5, 6. sınıflardan başlamak üzere kabulüne karar verilmiştir (MEB, 2006b). MEB, ilköğretimde program değişikliğinin gerekliliğini 14 maddede ortaya koymuştur. Bu maddeler aşağıdaki gibi sıralanabilir:

1. Değişik bilim alanlarındaki araştırma bulgularının ve eğitim bilimlerinde öğretme/öğrenme anlayışındaki gelişmelerin yöntem ve içerik olarak öğretim programlarına yansıtılması,
2. Eğitimde kaliteyi arttırmak ve eşitliği sağlamak,
3. Ekonomiye ve demokrasiye duyarlı bir eğitim ihtiyacı,
4. Bireysel ve ulusal değerlerin küresel değerleri de dikkate alarak geliştirilmesi ihtiyacı,
5. Mevcut öğretim programları uygulamaları kapsamında öğrencilerin çoğunluğunda okula, öğrenmeye, okumaya tepki düzeyinde bir isteksizlik olması,
6. Mevcut öğretim programlarında konuların çok kapsamlı ve ezbere dayalı bilgi yoğunluklu olması nedeniyle, konuların zamanında bitirilememesi ve çoğu zaman sıkıştırılıp öğrenilmeden bitirilmesinin tercih edilmesi,
7. Programda yer alan konuların birçoğunun çocukların yaş ve gelişim düzeylerine uygun olmaktan, onların merak ve ilgilerini karşılamaktan uzak olması,

8. Okulda kazandırılmaya çalışılan yaşantı biçimleri ile gerçek dünyanın çoğu kez uyum içinde olmaması,
9. Sekiz yıllık kesintisiz zorunlu ilköğretim uygulaması ile ilkokul ve ortaokul programları üst üste eklendiği için, temel eğitimde program bütünlüğünün olmaması,
10. Dikey ekseninde, temel eğitimde birinci sınıftan-sekizinci sınıfa her bir dersin kendi içinde kavram bütünlüğünün olmaması,
11. Yatay ekseninde, dersler arasında yeterli paralelliğin sağlanmamış olması,
12. Ekonomik ve toplumsal gelişmelerin bir sonucu olarak, bireylerin yaratıcılık, eleştirel düşünme, problem çözme, karar verme, işbirliği yeterliklerini kazanmalarının daha bir önem kazanmış olması,
13. Kendini ifade edebilen, iletişim kurabilen, girişimcilik ruhuna sahip vatandaşlar yetiştirme gerekliliğinin daha baskın konuma gelmesi,
14. Çocuklarımızın, ülke çapında ya da uluslararası değerlendirmelerde beklenen düzeyde başarı gösterememesi (MEB, 2005).

Görsel Sanatlar Öğretim Programı denildiğinde üzerinde durulması gereken kavramlardan birkaçı; eğitim programı, öğretim programı ve program geliştirme olarak söylenebilir. Eğitim programı, öğrenene, okulda ve okul dışında planlanmış etkinlikler yoluyla sağlanan öğrenme yaşantıları düzeneğidir (Demirel, 2004:6). Varış (1994:18) eğitim programını, “Bir eğitim kurumunun, çocuklar, gençler ve yetişkinler için sağladığı, millî eğitim ve kurumun amaçlarının gerçekleştirilmesine dönük tüm faaliyetleri kapsar.” şeklinde açıklamaktadır. Ertürk (1982:95) ise eğitim programını “yetişek” olarak nitelemekte ve “geçerli öğrenme yaşantıları düzeni” olarak tanımlamaktadır. Ertürk’e göre yetişek, öğrenci açısından bir öğrenme yaşantıları düzeni, eğitimci açısından ise bir eğitim durumları düzenidir. Tanner ve Tanner’e (1980:43) göre eğitim programı, okul ya da üniversitelerin sorumluluğu altında sistematik olarak geliştirilen bilgi ve yaşantıların yeniden yapılandırılmasıdır. Doğan(1975:36) ise eğitim programını “öğrencilerde beklenen öğrenmeyi meydana getirebilmek için planlanmış faaliyetlerin tamamı” olarak tanımlamaktadır. Johnson’a (1967:130) göre eğitim programı “öğrenme ürünlerinin yapılandırılması”dır. Varış’a (1997) göre eğitim programı tanımları incelendiğinde, bir eğitim kurumunun veya

sosyal çevrenin bireylerin yaşantılarını düzenlemek ve zenginleştirmek için yürüttüğü tüm etkinliklerin “eğitim programı” kapsamına girdiği görülmektedir.

Öğretim programları eğitim programı içinde yer alır ve öğrenme-öğretme süreçleri ile ilgili etkinlikleri kapsar. “Öğretim programında bilgi ve becerilerin eğitim programının amaçları doğrultusunda ve planlı bir biçimde kazandırılmasına önem verilir” (Varış, 1997:13). Demirel (2004:6), öğretim programını “okulda ya da okul dışında bireye kazandırılması planlanan bir dersin öğretimiyle ilgili tüm etkinlikleri kapsayan yaşantılar düzeneği” olarak tanımlamaktadır. Wiles ve Bondi ise öğretim programını öğrenciler için sınıf deneyimleri olarak sonuçlanacak geliştirme sürecini etkinleştiren bir değerler/hedefler kümesi olarak tanımlamaktadır. Sınıf deneyimlerinin öngörülen hedefleri ve ne derece yansıtılabildiği, program geliştirme çabalarının etkililiği ile doğrudan bağlantılıdır (Wiles ve Bondi 1993:10). “Öğretim programı, öğrencilerin kişisel ve sosyal yeterliliklerinin sürekli ve istek dolu gelişimleri için okulun himayesi altında bilgi ve deneyiminin sistemli bir şekilde yeniden yapılandırılmasıyla formüle edilmiş planlı öğretim deneyimleri ve istendik sonuçlardır” (Tanner 1975:46 Akt. Böke). “Öğretim programı, öğrencinin öğrenim durumlarında neler yaptığıyla değil, yaptıklarının sonucunda neler öğrendikleriyle ilgilenir. Öğretim programı sonuçlarla ilgilenir” (Johnson, 1970:38 Akt. Böke). Taba (1962:55)’ya göre öğretim programı, bir öğrenim planıdır. Tyler (1953:29) ise öğretim programını, “öğrencilerin okul tarafından -eğitimsel hedeflere ulaşılması için- planlanan ve yürütülen tüm öğrenimi” olarak tanımlamaktadır. Özetle toparlamak gerekirse; öğretim programlarının, bir ders ile ilgili öğrencilere kazandırılması beklenen niteliklerin sistemli bir biçimde yapılandırıldığı ve alanında uzmanlaşmış kişilerce hazırlanan kılavuzlar olduğu söylenebilir.

Öğretim programlarının hedefine ulaşabilmesi için, evrensel değerlere ve yeni fikirlere açık bireyler yetiştirmeyi benimsemesi, çağın gereklerini yakalayabilmesi gerekir. “Program geliştirme, eğitimin ve eğitim kurumlarının çağın gereklerini yakalayabilmesindeki anahtar kavramdır; çünkü program geliştirme, kendini değiştiren, onaran ve gerekirse yeniden düzenleyen bir süreçtir” (Üstündağ, 1998:30). Programlar mutlak değildir, değişebilirler. Bilimsel ve teknolojik gelişme ve değişmelerin

gerçekleşmesi büyük oranda öğretim programlarının gelişmesine bağlıdır. Bunun için program geliştirme önemli bir kavramdır.

Olivia (1988:26), program geliştirmenin kapsamlı bir kavram olduğunu ve bu kavramın bir eğitim programının hazırlanması, uygulanması ve değerlendirilmesi aşamalarından oluştuğu görüşündedir. Demirel (2004:5) program geliştirmeyi “eğitim programının hedef, içerik, öğrenme-öğretme süreci ve değerlendirme öğeleri arasındaki dinamik ilişkiler bütünü” olarak tanımlamaktadır. Öğretim programında yer alan bu dört öğe birbirleriyle bir etkileşim içerisinde. Öğretim programını oluşturan bu dört öğeyi aşağıdaki gibi açıklamak mümkündür:

Hedef/kazanım genel anlamıyla varılmak istenen nokta olarak tanımlanabilir. Eğitimde hedef ise, kişide gözlenmesi kararlaştırılan istendik özellikler olarak ele alınabilir (Sönmez, 2007b:17). Hedefler, bireyde bulunması uygun görülen, eğitim yoluyla kazandırılabilir nitelikteki istendik özelliklerdir (Ertürk, 1972:24). Hedef ifadelerinde bulunması gereken bazı nitelikler vardır. Hedeflerin gerekli nitelikleri arasında öğrenci davranışına dönüklük, genellik ve sınırlılık, açık-seçiklik ve bir de muhteva ile kenetlilik özellikleri olduğu belirtilmektedir (Ertürk, 1972:53). Bu niteliklerin yanı sıra hedeflerde aranacak bazı nitelikler aşağıda belirtilmiştir (Groundland,1981;Akt. Demirel, 2005:109-110):

1. Hedefler, öğretmenin değil, öğrencinin neler yapması gerektiğini ifade etmelidir.
2. Hedefler, öğrenme sürecine değil, öğrenme ürününe dönük olmalıdır.
3. Hedefler, öğrenme ürününi gösterecek nitelikte olmalıdır.
4. Hedef, içeriğe değil öğrenme ürününe dayalı olmalıdır. Konu başlıkları öğretim hedefini ifade etmez.
5. Hedef, tek tip öğrenme ürününi ifade etmelidir.
6. Hedef, öğrencilerin kazanacağı davranışları gösteren bir eylemle ifade edilmelidir.

Hedef/kazanımların belirlenmesinden sonra, bunların kazandırılmasını sağlayacak biçimde içerik düzenlenir. İçerik hazırlanırken dikkat edilmesi gereken bazı özellikler vardır. Sönmez'e (2007b) göre;

1. İçerik, hedef davranışlara göre düzenlenmelidir.
2. İçerik, çağdaş bilimsel, sanatsal ve felsefî bilgiye ters düşmemelidir.
3. İçerik, öğrencinin içinde yaşadığı doğal ve toplumsal koşullara göre düzenlenmelidir.
4. İçerik, öğrencinin içinde yaşadığı kültürel değerlere göre düzenlenmelidir.
5. İçerik somuttan soyuta, basitten karmaşığa, kolaydan zora, yakın çevre ve zamandan uzağa doğru sıralanmalıdır.
6. İçerik, değişik öğrenme-öğretme strateji, yöntem ve tekniklerine uygun biçimde düzenlenmelidir.

Öğretim programını en önemli ögesi olan öğrenme-öğretme süreci, öğretmen ve öğrencinin gerçekleştireceği bütün etkinlikleri içerir. “Öğrencilere istenilen davranışların kazandırılmasını sağlayan öğrenme yaşantılarının düzenlenmesi bu aşamada ele alınmaktadır. Bu yaşantıların düzenlenmesinde belli ölçütlerin olması ve öğrenmelerin nasıl olduğunun bilinmesi gereklidir” (Demirel, 2004:135). Öğrenme-öğretme süreci şu özelliklere sahip olmalıdır (Demirel, 2004):

1. Hedefe Görelik: Öğrenme-öğretme süreci, öncelikle işe koşulduğu hedefe hizmet edici, yani belli davranışları geliştirici nitelikte olması gerekir. Bu amaçla, hedefler/kazanımlar belirlenmeli ve bunların hangi konu alanı ile kazandırılacağı belirlenmelidir.
2. Öğrenene Görelik: Belirlenen nitelikleri kazandırmak için düzenlenen öğrenme-öğretme süreci, öğrencinin ihtiyaçlarını giderici olmalıdır, yani onu tatmin etmelidir. Öğrenen, geçirdiği eğitimsel yaşantıdan haz duymalıdır. Ayrıca öğrenme-öğretme süreci, öğrenenin öğrenme gücünü aşmamalı, hazırbulunuşluk

(bilgi, zekâ, yetenek, ilgi, alışkanlık, tutum, değer) düzeyine, yani öğrenenin düzeyine uygun olmalıdır.

3. Ekonomiklik: Ekonomiklik denilince,

- Yaşantı, araç-gereç ve öğretme zamanı bakımından ucuza mal edilmelidir.
- Öğrenme yaşantısı birden fazla niteliği gerçekleştirici olabilir.
- Diğer yaşantılarla tutarlılık sağlanmalı, yaşantılar tutarlı olmalı ve birbirini desteklemelidir.
- Diğer yaşantılarla kaynaşıklık sağlanmalıdır. Her yaşantı bir yandan bir aşamalar dönemi içinde yerleşik, öte yandan da başka yandaş yaşantılarla sürekli bir etkileşim hâlinindedir.

Programın vazgeçilmez ögesi olan ölçme ve değerlendirmenin, öğrenme-öğretme sürecini tamamlayan önemli bir parçası olduğu söylenebilir. “Öğrenme-öğretme sürecinde gerçekleştirilen ölçme ve değerlendirmeyle; öğrenci başarısının belirlenmesi, öğretim programlarının değerlendirilmesi, öğretim yöntemlerinin etkililik düzeyinin belirlenmesi, öğrenme eksikliklerinin ve güçlüklerinin belirlenmesi sağlanmaktadır” (Baykul, 2000). Ölçme, bir niteliğin gözlenip gözlem sonucunun sayılarla veya başka sembollerle gösterilmesidir (Turgut, 1977:11). Ölçme, değerlendirme için gerekli sayısal verileri, değerlendirmenin veri toplama kısmını kapsar. Değerlendirme ise, ölçme sonuçlarını bir ölçüte vurarak bir değer yargısına ulaşma işidir (Turgut, 1977:225). Özetle, ölçmenin tanımlama, değerlendirmenin de yargılama işlemi olduğu söylenebilir. Eğitimin istendik davranışları bireye kazandırması ve amacına ulaşabilmesi için öğretim programında bu dört ögeye yer verilmesi gerekir.

1.2 İlgili Araştırmalar

Türkiye’de Görsel Sanatlar Öğretim Programı ile ilgili karşılaştırma çalışmaları incelendiğinde 1992 Resim-İş Dersi Öğretim Programı ile 2006 yılında uygulamaya konulan ve yeni adıyla Görsel Sanatlar Dersi Öğretim Programının karşılaştırıldığı bir

çalışmaya rastlanmamıştır. Ancak aşağıda verilmiş olan çalışmalarda Görsel Sanatlar dersi ve bu dersin öğretim programıyla ilgili araştırmalara yer verilmiştir.

Ateş'in (2007) *“İlköğretim 7–11 Yaş Grubu İçin Görsel Sanatlar Dersi'nin Önemi”* başlıklı yüksek lisans tezinde ilköğretim 1-5. sınıflarda Görsel Sanatlar dersinin eğitimdeki yeri incelenmiştir. İlköğretim 7–11 yaş grubu çocuklarının bedensel, bilişsel, duygusal ve sanatsal gelişim basamakları incelenerek bu gelişimlerinin sağlıklı olabilmesi için bilgiyi aktarmanın yanında sanat eğitiminin gerekliliği üzerinde durulmuştur. Bu araştırma, kaynak tarama modeli kullanılarak gerçekleştirilmiştir. Türkiye’de Cumhuriyet döneminden günümüze kadar olan sanat eğitimi programları genel olarak açıklanmıştır. Resim sanatı için Avrupa resim sanatının çağlara göre kısaca açıklaması yapılmıştır. Bu araştırmadaki anlatımlar resim sanatıyla sınırlandırılarak gerçekleştirilmiştir. Bireysel yaratıcılık ve eğitim ilişkisinden bahsedilmiştir. Sanat eğitiminin Türkiye’de Cumhuriyet dönemiyle birlikte tarihsel süreci incelenmiş ve bugüne kadar yapılan sanat eğitimi programları hakkında bilgi verilmiştir. İlköğretim okullarında 1992 yılından 2006 yılına kadar adı Resim-İş dersi olan ve 2006 yılından beri Görsel Sanatlar dersi olarak işlenen sanat eğitimi dersinin öğretim programı incelenerek diğer derslerle olan ilişkisi ve genel eğitim içindeki yeri araştırılmıştır. Ülkemizde ilköğretim Görsel Sanatlar dersinin daha etkili uygulanmasına yönelik öneriler sunulmuştur. Görsel Sanatlar Öğretim Programı’nın; görsel sanat kültürü, müze bilinci ve görsel sanatlarda biçimlendirme öğrenme alanlarında eğitimi hedeflediği görülmüştür. Programda hedeflenen amaçların ve kazanımların, çocuğun zihinsel ve duygusal niteliklerini geliştirici nitelikte olduğu saptanmıştır. Öğretim programlarındaki diğer derslerin kavranıp anlaşılmasında Görsel Sanatlar dersinin olumlu etkileri olduğu sonucuna varılmıştır. Görsel Sanatlar Dersi Öğretim Programında yer alan etkinlik örneklerinin bazı derslerin konularıyla benzerlikler içerdiği ve özellikle Hayat Bilgisi dersiyle birbirine yakın öğrenme alanlarını kapsadığı saptanmıştır. Araştırmada, etkinlikler hazırlanırken ve uygulanırken öğrencinin ilgi ve ihtiyaçlarının göz önünde bulundurulması gerektiği belirtilmiştir. Programda yer alan etkinliklerin öğrenci seviyesine uyarlanarak farklı sınıflarda da uygulanabileceği önerilmiştir.

Programdaki etkinlik örnekleriyle diğer derslerde yer alan benzer konuların, aynı döneme denk getirilerek öğretilebileceği de öneriler arasındadır. Çeşitli müzeler ve sanat galerilerinin eğitim programları öğretmen tarafından araştırılarak Görsel Sanatlar dersinde yer alan bazı öğrenme alanları, bu kurumların eğitim programları bünyesinde işlenebileceği düşüncesi de sunulmuştur.

Kahraman'ın (2007) *“Sınıf Öğretmenlerinin Görsel Sanatlar Dersi Programının Uygulanmasında Karşılaşılan Sorunlara İlişkin Görüşleri ve Çözüm Önerileri”* başlıklı yüksek lisans tezinde sınıf öğretmenlerinin Görsel Sanatlar dersi programının uygulanmasında karşılaşılan sorunlarla ilişkin görüşleri ele alınarak çözüm önerileri sunulmuştur. Araştırma 2006/2007 Öğretim Yılında Afyonkarahisar ilinde, tarama modelinden yararlanılarak gerçekleştirilmiştir. Afyon Millî Eğitim Müdürlüğüne bağlı 12 ilköğretim kurumunda görev yapan 22 öğretmen araştırmanın örneklemi oluşturmuştur. Araştırma verileri, öğretmen görüşlerinin derinlemesine ortaya çıkarılması amacıyla, nitel araştırma yöntemlerinden yarı yapılandırılmış görüşme yoluyla toplanmıştır. Verilerin çözümlenmesinde betimsel çözümleme tekniği kullanıldıktan sonra elde edilen bulgular sayısallaştırılarak sunulmuştur. Araştırma sonucuna göre; öğretmenler Görsel Sanatlar dersinin çocukların kendilerini ifade etmesini sağladığını, yaratıcılıklarını ve hayal güçlerini geliştirdiğini dile getirmişlerdir. Öğretmenler programdaki öğrenme alanlarının zor ve ayrıntılı olduğunu ancak, hayal gücünü geliştirmeye uygun olduğunu ifade etmişlerdir. Görsel Sanatlar dersinde karşılaşılan sorunlara ilişkin öğretmenler ders saatinin yetersiz olduğunu ifade ederken, çözüm önerilerinde ise ders saatinin artırılması gerektiğini ve bu derse branş öğretmenlerinin girmesi gerektiğini vurgulamışlardır.

Gökhan'ın (2007) *“Türkiye’de İlköğretimde Plastik Sanatlar Eğitimi ve Önermeler”* adlı yüksek lisans tezinde ilköğretim okullarında yürütülmekte olan, “Görsel Sanatlar Dersi Öğretim Programı” (1-8. sınıflar) sanat eğitimi adı altında yaşanan sorunlar ele alınmıştır. Daha çok anlam ve amaç kargaşası yaşanan sanat eğitiminde, sanatın bir araç-ders olarak mı algılanması gerektiği, yoksa amaçlarını yalnızca sanattan alan bir ders olarak mı algılanması gerektiği ya da karma bir eğitim sürecinin mi daha faydalı olabileceği sorunu ele alınmıştır. Bu çalışmadaki temel problem, sanat eğitiminin nasıl

bir eğitimle, işlevini yerine getirilebilmesi konusudur. Bu çalışma eğitim kavramının tanımı, eğitimde felsefi görüşler, eğitimin tarihi, eğitim akımları ayrıntılı bir şekilde incelenerek, sanat ve sanat eğitimi bağlamında ilişkilendirilerek, tarih öncesinden günümüze kadar, sanatın ilk örnekleri, Avrupa ve ülkemizde kısaca sanat eğitimi tarihi gelişim süreci, sanat eğitimi ile ilgili çeşitli eğitim kuramları, yöntemleri araştırılarak ve yapılan görüşmelere dayalı olarak ortaya konmuştur. Araştırmanın sonucunda, sanat eğitiminin okullarda kapsamı genişletilmiş olarak, ders saatleri çoğaltılarak, sanat yoluyla eğitim anlayışı ile birlikte amaçlarını sadece sanattan alan bir dersin de, özellikle okul öncesi ve ilköğretim okullarında mutlaka eğitim-öğretim sürecine dahil edilmesi gerektiği belirtilmiştir.

Acar'ın (2007) *“Yeni İlköğretim Programlarının Öğretmen Görüşlerine Dayalı Olarak Değerlendirilmesi”* başlıklı araştırmasında 2005-2006 eğitim-öğretim yılında uygulamaya konulan yeni ilköğretim programları öğretmen görüşlerine dayalı olarak değerlendirilmiştir. Araştırmanın evrenini, Sinop ili Durağan ilçesine bağlı ilköğretim okullarında görev yapan sınıf öğretmenleri oluşturmaktadır. Örneklemi ise 2005-2006 öğretim yılının II. döneminde bu okullarda görev yapan ve rastlantısal örneklem yoluyla seçilen 96 sınıf öğretmeninden oluşmaktadır. Araştırmada tarama modeli kullanılmıştır. Bu araştırmada veriler kişisel özelliklere, programların kazanım, içerik, öğrenme-öğretme süreçleri ve ölçme-değerlendirme boyutlarına ilişkin sorulara, geleceğe yönelik görüş ve önerilere yer verilen bir anket aracılığıyla toplanmıştır. Araştırma sonucunda yeni ilköğretim programlarının kazanım, içerik, öğrenme-öğretme süreci ve değerlendirmenin, yapılandırmacı yaklaşıma ve temel aldığı diğer yaklaşımlara uygun olarak hazırlandığı, ancak uygulama kısmında öğretmenlerin sıkıntı yaşadıkları tespit edilmiştir. Araştırmadan elde edilen bulgulara dayalı olarak yeni programın daha verimli uygulanmasına yönelik öneriler sunulmuştur.

Göksu'nun (2006) *“İlköğretim Okulu Görsel Sanatlar Dersi Öğretmenlerinin Görsel Sanatlar Dersini Değerlendirmeye Yönelik Görüşleri”* başlıklı yüksek lisans tezinde, sanat eğitimini gerçekleştirecek olan eğitimcilerin ve görsel sanatlar eğitimi alanında ilköğretim okullarında görev yapan öğretmenlerin karşılaştıkları problemler saptanmıştır. Araştırmada, İlköğretim 6, 7, 8 sınıf Görsel Sanatlar öğretmenlerinin

okullarda karşılaştıkları sorunlar ve mevcut durum belirlenmiştir. Betimsel bir araştırma olan bu tezde, öğretmenlere araştırmacı tarafından geliştirilen Likert tipi tutum ölçeği uygulanmıştır. Araştırmanın evrenini, Ankara ili ilköğretim okullarında görev yapan Görsel Sanatlar öğretmenleri oluşturmaktadır. Örneklem ise, Ankara İl Millî Eğitim Müdürlüğüne bağlı ve ilköğretim okullarında çalışan ve random yöntemiyle seçilen 59 Görsel Sanatlar öğretmeni oluşturmaktadır.

Seçilen Görsel Sanatlar öğretmenlerine kişisel bilgi formu ve anket uygulanmıştır. Anket soruları Görsel Sanatlar öğretmenleri ile yapılan ön görüşmeler sonucunda oluşturulmuş ve bu alanda yapılan araştırmaların sonuçlarına göre değişkenler belirlenmiştir. Araştırma sonucunda, Görsel Sanatlar dersi ile ilgili sorunların öncelikle başlangıç aşamasında belirlenip ve yerinde alınacak önemler ile çözüme ulaşabileceği gözlenmiştir. İlköğretim okullarında görev yapan Görsel Sanatlar dersi öğretmenlerinin karşılaştıkları problemlere dayalı çözüm önerileri getirilmiştir. Türkiye’de görsel sanatlar eğitiminde bir reform yapılması gerektiği belirtilmiştir. Araştırma sonunda, program hazırlanırken her çocuğun kendine özgü bir gelişimi olduğu göz önünde bulundurulması ve ona göre faaliyetlere yer verilmesi gerektiği düşünülmüştür. Konuların yaratıcılığı geliştirecek nitelikte olmaması, Görsel Sanatlar ders saatinin kısıtlı olması da önemli bir etken olarak saptanmıştır. İlkokul müfredat programının yeniden incelenip günün ihtiyaç ve koşullarına göre yeniden düzenlenmesi, uzman eğitimciler tarafından yapılması gerektiği ve en az 3-5 senede bir gözden geçirilmesi önerilmiştir.

Karaca’nın (2006) *“İlköğretim Okullarında Uygulanan Resim Derslerinin Sanat Eğitimi Açısından İncelenmesi, Görülen Temel Sorunlara Uygun Yöntem Önerisi”* başlıklı yüksek lisans tezinde ilköğretim okullarında uygulanan Resim-İş derslerinin, sanat eğitimi açısından incelenip sorunlar ortaya çıkarılmış ve bu sorunlara yöntem önerileri getirilmiştir. İlköğretim okullarında Resim-İş derslerindeki sorunlarla ilgili kaynaklar incelenmiş, sorun irdelenmiş ve çözüm önerileri sunulmuştur. Resim-İş derslerinde olması gerekenler tamamlandığında, dersin topluma katkılarının ne kadar büyük olacağı ile ilgili yorumlamalar yapılmıştır. Araştırmada müfredat programıyla ilgili bulunan sonuçlar kısaca şu şekildedir:

Öğretmenlerin %83,4'ünün Resim-İş dersiyle ilgili müfredat programını ayrıntılı olarak inceledikleri, %16,6'sının da incelemediği görülmüştür. Öğretmenlerin %25'inin müfredat programının öğretmene rehberlik edecek düzeyde hazırlanmamış olduğunu, %16,7'sinin konuların yeterince yaratıcılığı geliştirecek nitelikte olmadığını, %8,3'ünün konuların öğrencilerin ilgisini çekmeyecek nitelikte olduğunu, %50'sinin konuların bir kısmının atölye ve malzeme yetersizliği nedeniyle uygulanırlığının yetersiz bulduklarını belirtmişlerdir. Programın, bilimsel araştırmalar sonucu düzenlenmediği görüşü de uygulamalarda bildirilmiştir. Programda yer alan konuların daha esnek olması, her yerde ve her ortamda uygulanabilir olması gerektiği düşünülmüştür. Türkiye'de uygulanan sanat eğitiminin yeniden gözden geçirilip değerlendirilerek, değişen şartlara uygun yeni programlar hazırlanmasının, çağdaş düzeyde sanat eğitimi için gerekli olduğu düşüncesinden yola çıkılması gerektiği belirtilmiştir.

Günay'ın (2006) *“2005-2006 Öğretim Yılında Uygulamaya Başlanan İlköğretim Programlarına Yönelik Öğretmen Görüşlerinin Çeşitli Değişkenler Açısından Karşılaştırmalı Olarak İncelenmesi”* başlıklı araştırmasında 2005-2006 öğretim yılında uygulamaya başlanan ilköğretim programlarına yönelik öğretmen görüşleri çeşitli değişkenler açısından karşılaştırmalı olarak incelenmiştir. Araştırma, İzmir ana kent sınırları içinde yer alan ilköğretim okullarında görev yapan sınıf öğretmenleri üzerinde yapılmıştır. Araştırmanın evreni, 2005-2006 yılında İzmir ili Buca, Gaziemir, Konak, Balçova, Karşıyaka, Bornova ilçeleri sınırları içinde bulunan ve ilköğretim okullarında görev yapan sınıf öğretmenlerinden oluşmaktadır. Bu ilçelerdeki okul ve öğretmen sayıları göz önünde bulundurularak örnekleme yoluna gidilmiştir. Örneklem belirleme sırasında tabakalı ve oranlı örnekleme yöntemi kullanılmıştır. Veriler, geliştirilen Öğretmen Görüşleri Ölçeği yardımıyla toplanmış, böylelikle öğretmenlerin yeni programın değerlendirilmesine yönelik görüşleri alınmıştır. Elde edilen verilerin çözümlenmesinde cinsiyetlerine göre, mezun oldukları okul türlerine göre, kıdem durumlarına göre, özel ve devlet okullarında çalışan öğretmenlerin programa ilişkin olumlu ve olumsuz görüşleri alınmıştır. Araştırmanın sonucunda programın olumlu ve olumsuz yönlerine ilişkin dönüt sağlamayı amaçlayan öneriler sunulmuştur.

Gerek'in (2006) "*Sınıf Öğretmenlerinin Yeni İlköğretim Programı Hakkındaki Görüş Değerlendirme ve Yeterlilikleri Üzerine Bir Araştırma*" başlıklı araştırmasında sınıf öğretmenlerinin yeni ilköğretim programı hakkındaki görüşleri ve yeterlilikleri araştırılmıştır. Bu çalışmada nicel araştırma yöntemleri kullanılarak yeni ilköğretim programının öğrenciler üzerindeki etkisi, öğretmen gözlemlerine göre ortaya konulmuştur. Araştırmanın evrenini Konya ili Kulu ilçesinde görev yapan 177 sınıf öğretmeni oluşturmuştur. Random yöntemiyle örnekleme seçilen 141 sınıf öğretmeninden 113'üne ait bilgiler değerlendirilmiştir. Araştırmadan elde edilen bulgular sonucunda yeni ilköğretim programının öğrencileri derse motive etme, öğrenme kolaylığı ve kalıcı öğrenme, öğrencilerin yaşam kalitesini artıracak temel beceriler kazandırma ve öğrencilerde istendik davranışlar oluşturma konusunda başarılı bir program olduğu ortaya çıkmıştır. Sonuç olarak yeni ilköğretim programının başarılı şekilde uygulanmasını sağlayacak öneriler sunulmuştur.

Akengin'in (2005) "*İlköğretim Okullarında 1. Kademedeki Resim-İş Dersi Veren Sınıf Öğretmenlerinin Resim-İş Dersinde Karşılaştıkları Sorunlar*" başlıklı yüksek lisans tezinde, ilköğretim okullarında Resim-İş dersi veren sınıf öğretmenlerinin Resim-İş dersinde karşılaştıkları sorunlar incelenmiştir. Araştırmanın evrenini Ankara ilinin Çankaya, Keçiören ve Mamak merkez ilçelerinde sınıf öğretmeni olarak görev yapmakta olan öğretmenler oluşturmuştur. Örneklem ise Ankara ili merkez ilçelerindeki (Çankaya, Keçiören, Mamak) 30 ilköğretim okulu I. kademesinde sınıf öğretmeni olarak görev yapan 400 öğretmenden oluşmaktadır. Araştırmanın örnekleminin belirlenmesinde küme örnekleme yöntemi kullanılmıştır. Önce 8 merkez ilçe arasında sosyo-ekonomik düzey dikkate alınarak üç tanesi seçilmiş, seçilen bu ilçelerdeki okullar küme olarak kabul edilmiştir. Her ilçeden rastgele onar okul seçilerek bu okullarda görev yapan 400 öğretmene anket uygulanmıştır. Araştırmanın sonucunda Resim-İş dersini veren sınıf öğretmenlerinin öğretim etkinlikleri, öğrenciler, yöneticiler ve veliler ile ilgili genel olarak sorunların olduğu saptanmıştır. Nitelikli bir hizmet içi eğitimin gerekliliği vurgulanmıştır. Önerilen çözüm yollarından biri olarak Resim-İş derslerine her kademedeki branş öğretmenlerinin görevlendirilmesi istediği belirtilmiştir.

Kayhan'ın (2005) *“İlköğretimde Sınıf Öğretmenleri İçin Resim-İş Öğretimi”* başlıklı yüksek lisans tezinde, ilköğretim I. kademe Resim-İş derslerinde çocuğun kendini ifade etmesinde sanat eğitimcisinin rolü ve önemi incelenmiştir. Betimsel tarama modeline dayalı olarak yapılan bu araştırmada önce konu ile ilgili kaynak tarama yöntemi, sonrasında anket tekniği uygulanmıştır. Sınıf öğretmenlerinin, sanat eğitimi yeterliliklerini ve sınıf öğretmenliği öğrencilerinin sanat eğitimi hakkındaki görüşlerini ölçmek üzere 5 dereceli likert tipi bir istatistik ölçek geliştirilerek kullanılmıştır. Araştırmanın evreni, Türkiye’de genel eğitim veren devlet ilköğretim okullarında görev yapan sınıf öğretmenleri olarak düşünülmüştür. Her bölgeden en yüksek ve düşük gelişmişlik düzeyine sahip iki il merkezinde bulunan devlet okullarında, 2003-2004 öğretim yılında görev yapan toplam 765 sınıf öğretmenin %1’i örneklem olarak alınmıştır. Araştırmanın sonucunda sınıf öğretmenlerinin Resim-İş dersinin amaç ve ilkeleri, sanat eğitimi yöntem bilgisi, çocuğun sanatsal gelişim basamakları ve sanat eğitimi uygulama çalışmaları bakımından yeterli olmadıkları belirlenmiştir. Sınıf öğretmenlerinin sanat eğitimindeki yeterliliklerine ulaşmaları için sanat eğitimi almaları, sınıf ve branş öğretmenlerinin sanat eğitimiyle ilgili birlikte planlama yapmaları önerilmiştir. Ayrıca iyi bir sanat eğitimi için gerekli fiziksel donanımların sağlanması öneriler arasındadır.

Peşkersoy’un (2004) *“İlköğretim Okulu Yönetici ve Öğretmenlerinin Resim-İş Dersi ve Öğretmenine Karşı Tutumlarına Yönelik Bir İnceleme”* başlıklı yüksek lisans tezinde, ilköğretim okullarında Görsel Sanatlar eğitimcisine ve Görsel Sanatlar dersine verilen önemin, ders ve öğretmenin nasıl değerlendirildiği araştırılmıştır. Bunun için tutum ölçeği ve anketler hazırlanarak ilköğretim okulunda görev yapan yönetici ve öğretmenlere sunulmuştur. Yönetici ve öğretmenlerin, Resim-İş dersi ve öğretmenleri hakkındaki tutumları, soru ve maddelerle belirlenmiştir. Araştırmanın evrenini, Ankara İl Millî Eğitim Müdürlüğü’ne bağlı ilköğretim okulları oluşturmaktadır. Örneklemi ise tabakalı örneklem tekniği ile belirlenen üç merkez ilçeden, toplam 30 ilköğretim okulu oluşturmaktadır. Veri toplama aracı, II. kademedeki görev yapan branş öğretmenleri ve okul yöneticilerine uygulanmıştır. Verilerin sonucunda eğitimcilerin çoğunun, Resim-İş dersinin kapsamını ve gerekliliğini tam olarak kavrayamadıkları, bu dersin öğrenciye kazandırdığı teknik bilgilerin yetersiz olduğunu, Resim-İş öğretmenin okuldaki diğer

öğretmenlere nazaran kültür aktarımında daha önemli bir görev üstlendiğini düşündükleri saptanmıştır. Resim-İş dersinin öğrencilerin geleceğini etkilediği düşünülmüştür. Bulgulardan yararlanarak bazı öneriler geliştirilmiştir. İlköğretim okullarında Resim-İş ders saatinin arttırılması, dersin öğrenciye kazandırdığı teknik bilginin yetersizliği düşünülerek iş atölyesi ya da sanat odası düzeneklerinde işlenmesi öneriler arasındadır.

Şırlakoğlu'nun (2004) *“Kültürel Yaşam ve Sanat Etkileri Bakımından Sanat Eğitimi ve Sanat Eğitimi Programlarının Önemi”* başlıklı yüksek lisans tezinde, kültürel yaşam ve sanata etkileri bakımından sanat eğitimi ve sanat eğitimi programlarının önemi araştırılmıştır. Eğitim programlarındaki sanat eğitimi dersleri sayesinde yaşamımızda olumlu yönde değişiklikler olabileceği düşünülmüştür. Araştırmada önce Türkiye'deki sanat eğitiminin gelişimi ele alınarak Cumhuriyet Dönemi'ndeki yaygın ve örgün eğitimdeki gelişmeler ve günümüzdeki durumu anlatılmıştır. Araştırmada bilgilerin analizinde belgesel tarama yöntemi uygulanmıştır. Araştırmanın ilerleyen kısımlarında ise batı ülkelerinde uygulanan sanat eğitimi derslerinin uygulama farklılıkları ve nedenleri ele alınmıştır. Sonuç olarak sanat eğitiminin her ülkede farklı programlarla uygulandığı tespit edilmiştir. Batılı ülkelerin sanat eğitimi amaçlarında yaratıcı düşünme ön plana çıkarılırken Türkiye'deki Resim-İş eğitiminin amaçları geniş tutularak Türk Millî Eğitiminin amaçlarına bağlı kaldığı saptanmıştır. Araştırmanın amacıyla ilgili bulgular ele alınarak sanat eğitiminin önemi ve gerekliliğini vurgulayan çözüm önerileri sunulmuştur. Sanat eğitimi programlarında yaratıcı, araştırmacı düşünceye yer verilmesi, estetik çevre bilincinin geliştirilmesi için programlarda estetik çevre ile ilgili konulara yer verilmesi ve programların gelişen dünya şartlarına göre güncellenmesi önerilmiştir.

Elkatmış'ın (2002) *“İlköğretim I. Kademe Resim-İş, Müzik ve Beden Eğitimi Programlarındaki Değişimler”* başlıklı yüksek lisans tezinde Cumhuriyetten günümüze İlköğretim I. Kademe resim-iş, müzik ve beden eğitimi ders programlarındaki değişimlerin neler olduğu belirlenmiştir. Araştırmada tarihsel yöntem kullanılmıştır. Çağdaş program geliştirme ilkeleri temel alınarak çalışılmıştır. Türk eğitim sisteminin temelini oluşturan ilk mektep, ilkokul ya da ilköğretim programlarında genellikle

pragmatik felsefeye dayalı ilerlemecilik akımının temele alındığı belirlenmiştir. Araştırmada elde edilen bulgular, Talim Terbiye Kurulu tarafından programlar için belirlenen amaçlar, eğitim durumu ve değerlendirme öğeleri açısından ele alınmış ve öneriler sunulmuştur. 1926, 1936, 1948 ve 1968 ilkokul programlarında Resim-İş dersi için belirlenen hedeflerinin modern programcılık anlayışı çerçevesinde, hedef yazma ilkelerine uygun olmadığı belirlenmiştir. Konuların ise, çok genel ifadelerle belirtilmiş olmasının, program uygulayıcı olan öğretmenlere dezavantaj sağlayabileceği düşünülmüştür. Çocuk gelişimi ile ilgili açıklamalar yetersiz bulunmuştur. Değerlendirmede eğitim ve öğretim hedefleri dikkate alınmadan yalnızca öğrenci başarısını ölçmek amacıyla yapıldığı düşünülmüştür. Program geliştirme çalışmaları yapılırken kurumlar arası işbirliğine önem verilmesi gerektiği belirtilmiştir. Bu doğrultuda üniversiteler, Millî Eğitim Bakanlığı, Kültür Bakanlığı, alan öğretmenleri ve bölgesel komisyonların oluşturulması gerektiği düşünülmüştür. İlköğretim I. Kademedeki Resim-İş dersi alanındaki bilimsel gelişmeler, modern program geliştirme ilkeleri temel alınarak programlara yansıtıldığı belirlenmiş, bu amaca yönelik olarak “dönüt” ögesine işlerlik kazandırılması gerektiği düşünülmüştür.

Mamur’un (2002) *“MEB’nin Yürürlükteki Sanat (Resim-İş) Öğretimi Programı ile Kaynaştırılmış Sanat Öğretimi (Sanat Tarihi, Estetik, Uygulama, Eleştiri) Programı’nın İlköğretim Çocuğunun Yaratıcılığa Etkisi”* başlıklı yüksek lisans tezinde MEB’in yürürlükteki Sanat Öğretimi Programı ile Kaynaştırılmış Sanat Öğretimi Programı’nın ilköğretim okulu öğrencileri arasında yaratıcılık açısından anlamlı bir fark olup olmadığını araştırılmıştır. Araştırma, ilköğretim 4. sınıf öğrencilerinden random tekniği ile seçilen deney ve kontrol gruplarıyla gerçekleştirilmiştir. 20 kişilik kontrol grubuna yürürlükteki sanat öğretimine, 20 kişilik deney grubuna da kaynaştırılmış sanat öğretimine uygun bir program 10 hafta boyunca uygulanmıştır. Buna bağlı olarak Yaratıcılık Gözlem Ölçeği geliştirilmiş, öntest-sontest kontrol ve deney gruplu bir araştırma ile çalışılmıştır. Sonuç olarak MEB’in uygulamadaki Sanat Öğretimi Programı’nın uygulandığı kontrol grubunun öntest-sontest puanları arasındaki farkın istatistiksel olarak anlamlı olduğu bulunmuştur. Yaratıcı düşünme yeteneklerinden orijinallik, açıklama, sorunu tanımlama, imgelem, çocuk gibi olmak, analiz, sentez, dönüştürme, sınırları aşma, spontan (kendiliğinden), özerklik ve yarım bırakmama

boyutları açısından kontrol ve deney grupları arasında istatistiksel olarak anlamlı farklar bulunmuştur. Fark gözlenen yeteneklerden “yarım bırakmama” yeteneği Uygulamadaki Sanat Programı lehine, diğer yetenekler ise Kaynaştırılmış Sanat Öğretimi lehine oluşan farklardır. Araştırmanın programla ilgili öneriler kısmını şu şekilde özetlemek mümkündür:

Uygulamadaki Resim-İş Programının sınırlı olarak öğrencilerin yaratıcılıklarını geliştirdiği söylenebilir. Bu program yaratıcılığı, araştırma, inceleme, sorgulama ve deneme yoluyla gerçekleşen bir süreç olarak ele alarak öğrencilerin yaratıcılıklarının gelişmesinde daha etkili olabilir. Yaratıcılığın ortaya çıkarılması ve geliştirebilmesi için çocukları araştırmaya-denemeye yöneltebilen, onların ilgi ve yeteneklerini dikkate alabilen, gerekli görüldüğünde değişiklikler yapılabilen eğitim programları hazırlanmalıdır. Etkili ve verimli bir sanat eğitimi; estetik, sanat tarihi, eleştiri ve uygulama alanlarını kapsayan tümel bir yaklaşımla mümkün olabilir.

Kurtuluş’un (2000) *“Türkiye’de Sanat Eğitimi Tarihi (1950-1999)”* başlıklı doktora tezinde Türkiye’deki sanat eğitimi tarihini genel eğitim kurumlarında ve bunlara öğretmen yetiştiren kurumlardaki sanat eğitimi programlarını ve uygulamaların içinde yaşandığı süreçleri oluşturan düşünce, öneri ve kararlar incelenmiştir. Bu araştırma belirlenen tarihsel dönemler içindeki program, rapor, karar, yasa ve yönetmelikler taranarak gerçekleştirilmiştir. Genel eğitim kurumlarındaki Resim / Resim-İş dersleri ve bu kurumlara öğretmen yetiştiren öğretim programları değerlendirilmiştir. Yazılı belgeleri tamamlayacak bilgilere ulaşmanın aracı olarak, ilgili dönemlerde etkili olduğu düşünülen sanat eğitmenleri / sanat eğitimcilerine yönelik sözlü tarih çalışması yapılmıştır. Sonuç olarak eğitimle ilgili resmî belgelerde yaygın olarak, sanat eğitimi “yetenek alanı, boş zaman etkinliği, diğer derslerin yardımcısı” olarak yer aldığı belirlenmiştir. Sanat eğitiminin uygulama alanı olan öğretim programlarında, eğitim sistemi ve yönetimiyle ilgili karar ve uygulamaların sıkça değişmesinden kaynaklanan sorunların olduğu saptanmıştır. 1950’den 1999’a doğru, genel eğitimin değişik kademelerindeki haftalık ders çizelgelerinde sanat eğitiminin ağırlığı düşme eğilimine girdiği belirlenmeler arasındadır. Araştırmanın eğitim-öğretim programları için düşünülen öneriler ise şu şekilde özetlenebilir: Sanat eğitimi programlarının

düzenlenmesinde, beyin bilim, öğrenme kuramları ve sanat kuramlarındaki çağdaş gelişmelerden yararlanılmalıdır. Sanat eğitimi programlarının hazırlanması ve geliştirilmesi için eğitim bilimleri ve eğitim fakültelerinin işbirliğiyle sürekli bir “Sanat Eğitimi Programlarını Geliştirme Kurulu” oluşturulmalıdır. Sanat eğitimi programları ders içi ve ders dışı etkinlikler bütünlüğü içinde hazırlanmalıdır.

Ünlü’nün (1999) *“İlköğretim Okullarında Sınıf Öğretmenlerinin Resim-İş Dersi Programını Uygulamada Karşılaştıkları Güçlükler Üzerine Bir Çalışma”* başlıklı araştırmasında, ilköğretim okullarında görev yapan sınıf öğretmenlerinin Resim-İş dersi programını uygulamada karşılaştıkları güçlükler belirlenmeye çalışılmıştır. Sınıf öğretmenlerinin cinsiyet ve deneyime göre Resim-İş Dersi Öğretim Programında yer alan amaç ve davranışları anlama, eğitim-öğretim ortamı hazırlama ve değerlendirmenin gerçekleştirilmesindeki farklılıklara bakılmıştır. Verilerin toplanması için anket formu hazırlanarak öğretmenlere uygulanmıştır. Araştırmada programla ilgili elde edilen bulgulara bakıldığında, Resim-İş Dersi Öğretim Programını uygularken hedef-davranışa uygun değerlendirme etkinliği hazırlamada, bireysel farklılıklara uygun değerlendirme ölçütleri belirlemede 11 yıl ve üstü deneyimi olan sınıf öğretmenlerinin daha çok zorlandığı görülmektedir. Aynı ölçütte, bayan öğretmenlerin erkek öğretmenlere göre daha çok zorlandığı belirlenmiştir.

Arısoy’un (1994) *“İlkokullarda Resim-İş Eğitimi ve Karşılaşılan Sorunlar”* başlıklı yüksek lisans tezinde ilkokullarda Resim-İş eğitimi araştırılmış, ilkokullarda Resim-İş Dersi Müfredatı ve bundan kaynaklanan sorunlar irdelenmiştir. Araştırmanın kapsamı ilkokul (7-9 ve 9-12 yaş arası) çocukları ve Resim-İş dersleri müfredat programı olarak sınırlandırılmıştır. Çocuğun kendisini resim yoluyla anlatabilmesinin gelişim basamakları incelenerek Resim-İş eğitimindeki mevcut yöntemler irdelenmiştir. Araştırmada çocukların gelişim özellikleri, sanat eğitimi, ilkokullarda Resim-İş müfredat programları aşağıdaki kaynaklar esas alınarak incelenmiştir:

- Sanatta Eğitim / Olcay Tekin Kırısoğlu
- Sanatsal Yaratma ve Çocukta Yaratıcılık / İnci San
- Resimleriyle Çocuk / Haluk Yavuzer

- MEB İlkokul Müfredat Programları

Araştırma sonuçlarında ise, 1928-1968 müfredat programlarında çocuğun sadece iyi bir fert olması ağırlığı işlenmiş, o yaş grubundaki çocuğun gelişiminin ve ihtiyaçlarının göz ardı edildiği belirlenmiştir. Sosyal, ekonomik, idari, kültürel ve teknik gelişmelerin göz önüne alındığı düşünülerek, 1928'den 1993'e kadar geçen sürede programda hiçbir değişimin olmadığı gözlemlenmiştir. İlkokul müfredat programının yeniden incelenip günün ihtiyaç ve koşullarında göre düzenlenmesi ve uzman eğitimciler tarafından yapılması gerektiği düşünülmüştür. Seçilen konuların güncel ve çocuğun çevresinden olması gerektiği belirtilmiştir. İyi bir sanat eğitimi için gerekli tüm fiziksel şartların sağlanması, her çocuğun kendine göre bir gelişimi olduğu ve teknolojik gelişmelerin göz önüne alınarak bu doğrultuda program yapılması önerilmiştir.

İlgili araştırmalar doğrultusunda 2006 Görsel Sanatlar Öğretim Programı ile ilgili görüş ve önerileri içeren alanyazın tarandığında Görsel Sanatlar Öğretim Programı ile ilgili doğrudan bir görüş, öneri ya da bir önceki programla karşılaştırılması ile ilgili bir çalışmaya rastlanmamıştır. İncelenen bu araştırmalar doğrultusunda, sanat eğitimi programlarının günün koşullarına göre değişmesi ve gelişmesi gerektiği söylenebilir. Geliştirilen programların bir öncekinden daha etkili ve işlevsel olması beklenmektedir. Bu duruma dayanarak 1992 ve 2006 yılı İlköğretim Görsel Sanatlar Dersi Öğretim Programları incelenmiştir.

1.3 Araştırmanın Amacı ve Önemi

Gelişen bilim, teknoloji ve sanata bağlı olarak, bu sistemin içinde yer alan eğitimin de gelişmesi kaçınılmazdır. Eğitimin de program geliştirme çalışmalarındaki süreklilik ilkesi gereğince kendini yenilemesi gereği doğmuştur. Uygulanan öğretim programları eğitimin niteliğini önemli düzeyde etkilemektedir. “Uygulanan programın aksaklık ve eksiklikleri giderildikçe, toplumdaki ve bilim alanındaki gelişmelere göre yeniden düzenlendikçe diğer bir ifadeyle programlar geliştirildikçe eğitim niteliğinin de artması beklenir” (Erden, 1993:1). Bunun için programların değişime açık, değişen koşullara göre yeniden uyarlanabilecek nitelikte olması gerektiği söylenebilir. Bu nedenle,

uygulanmakta olan ilköğretim programlarının, yerini; 2005-2006 öğretim yılından itibaren uygulamaya konulan yeni ilköğretim programlarına bırakması öngörülmüştür. Buna bağlı olarak Görsel Sanatlar Dersi Öğretim Programında da değişiklikler yapılmıştır. Yenilenen ilköğretim programlarının değerlendirilmesi, bir karara ulaşabilmek ve bu karar gereğince programları geliştirmek programların karşılaştırılması ile sağlanabilir. Bu araştırmanın amacı da, 2006 İlköğretim Görsel Sanatlar Öğretim Programı ve Kılavuzunu (1-5. Sınıflar) 1992 İlköğretim Kurumları Resim-İş Dersi Öğretim Programı ile program öğeleri bakımından karşılaştırıp benzer ve farklı yönlerini ortaya koymaktır.

Türkiye’de Görsel Sanatlar Eğitimi Programı Geliştirme çalışmaları sonucunda, 2005-2006 öğretim yılından itibaren yeni “Görsel Sanatlar Dersi Öğretim Programı” uygulanmaktadır. Her yeni öğretim programı, bir önceki programın bazı özelliklerini taşımakla birlikte, değişen koşullara uygun olarak geliştirilmektedir. Geliştirilen her yeni program ile bir önceki program arasındaki ilişkiye bakılarak ilerlenen seviye tespit edilebilir. Bu nedenle “2006 Öğretim Programı”nın “1992 Öğretim Programı” ile karşılaştırılmasıyla, her iki program arasındaki benzer ve farklı yönler daha açık görülebilir. Her iki programın benzer ve farklı yönleriyle ilgili yorumlar, Görsel Sanatlar Dersi Öğretim Programının geliştirilmesine katkı sağlayabilir. Bu özellik de, araştırmanın önemini ortaya koymaktadır. Başka araştırmalara bakıldığında, bu iki programın karşılaştırılmasına yönelik bir çalışmaya rastlanmadığından, bu araştırmanın ileride yapılacak program geliştirme çalışmalarına katkısı olabileceği söylenebilir.

1.4 Problem Cümlesi

2006 İlköğretim Görsel Sanatlar Dersi Öğretim Programı ve Kılavuzu (1-5. Sınıflar) ile 1992 İlköğretim Kurumları Resim-İş Dersi Öğretim Programı arasında program öğeleri bakımından benzerlikler ve farklılıklar nelerdir?

1.5 Alt Problemler

- 1.5.1** 2006 İlköğretim Görsel Sanatlar Dersi Öğretim Programı ve Kılavuzu (1-5. Sınıflar) ile 1992 İlköğretim Kurumları Resim-İş Dersi Öğretim Programı arasında amaçlar bakımından benzerlikler ve farklılıklar nelerdir?
- 1.5.2** 2006 İlköğretim Görsel Sanatlar Dersi Öğretim Programı ve Kılavuzu (1-5. Sınıflar) ile 1992 İlköğretim Kurumları Resim-İş Dersi Öğretim Programı arasında içerik bakımından benzerlikler ve farklılıklar nelerdir?
- 1.5.3** 2006 İlköğretim Görsel Sanatlar Dersi Öğretim Programı ve Kılavuzu (1-5. Sınıflar) ile 1992 İlköğretim Kurumları Resim-İş Dersi Öğretim Programı arasında öğrenme-öğretme süreci bakımından benzerlikler ve farklılıklar nelerdir?
- 1.5.4** 2006 İlköğretim Görsel Sanatlar Dersi Öğretim Programı ve Kılavuzu (1-5. Sınıflar) ile 1992 İlköğretim Kurumları Resim-İş Dersi Öğretim Programı arasında ölçme ve değerlendirme bakımından benzerlikler ve farklılıklar nelerdir?

1.6 Sayıltı

Doküman taraması için belirlenen tüm veriler gerçeği yansıtmaktadır.

1.7 Tanımlar

Resim-İş dersi: 2006 yılından önce uygulanan İlköğretim Programında yer alan I. Kademe (1-5. Sınıflar) düzeyinde iki ve üç boyutlu sanatsal çalışmaları kapsayan ders.

Görsel Sanatlar dersi: 2006 yılından itibaren uygulanan İlköğretim Programında yer alan I. Kademe (1-5. Sınıflar) düzeyinde iki ve üç boyutlu sanatsal çalışmaları kapsayan ders.

1992 Öğretim Programı: 1992 Yılı İlköğretim Kurumları Resim-İş Dersi (1-5. Sınıflar) Öğretim Programı.

2006 Öğretim Programı: 2006 Yılı Görsel Sanatlar Dersi (1-5. Sınıflar) Öğretim Programı ve Kılavuzu.

1.8 Sınırlılıklar

Bu araştırma,

1. 2006 İlköğretim Görsel Sanatlar Dersi Öğretim Programı ve Kılavuzu (1-5. Sınıflar) ile
2. 1992 İlköğretim Kurumları Resim-İş Dersi Öğretim Programı (1-5. Sınıflar) ile
3. Program öğeleri (amaçlar, içerik, öğrenme-öğretme süreci, ölçme ve değerlendirme) ile sınırlıdır.

BÖLÜM II

YÖNTEM

Bu bölümde araştırmanın modeli, veri kaynakları, veriler ve verilerin toplanması ile işlem basamaklarına yer verilmiştir.

2.1 Araştırmanın Modeli

2006 İlköğretim Görsel Sanatlar Dersi Öğretim Programı ve Kılavuzu (1-5. Sınıflar) ile 1992 Öğretim Programı arasındaki benzer ve farklı yönlerin belirlenmesine yönelik bu araştırmada, var olan bir durumu ortaya koyma amacı güdüldüğünden betimsel araştırma kapsamında tarama modeli kullanılmıştır. Betimsel araştırmalar, bir konudaki herhangi bir durumu saptamayı hedefleyen, belli değişkenlerin özellikleri hakkında temel veri tabanı oluşturan araştırmalardır (Erdoğan, 1998). Bu araştırma modelinde amaç, problemi ve bu problemle ilgili durumları tanımlamaktır. Tarama modeli, var olan durumu aynen resmetmeyi esas alır (Karasar, 2001). Araştırmada tarama modeli kullanıldığından evren ve örneklem tayinine gidilmemiştir.

2.2 Veri Kaynakları

Bu araştırmada yer alan veriler 2006 İlköğretim Görsel Sanatlar Dersi Öğretim Programı ve Kılavuzu (1-5. Sınıflar) ve 1992 İlköğretim Resim-İş Öğretim Programından elde edilmiştir.

2.3 Veriler ve Verilerin Toplanması

Bu araştırmada, 2006 İlköğretim Görsel Sanatlar Dersi Öğretim Programı ve Kılavuzu ile 1992 Resim-İş Dersi Öğretim Programında program ögeleri bakımından yer alan bilgiler kullanılmıştır. Ayrıca bu araştırmada, alanyazın taraması ve genel ağıdan elde edilen belgelerden yararlanılmıştır. Bu araştırmadaki veriler doküman incelemesi yöntemiyle elde edilmiştir. Doküman incelemesi, araştırılması hedeflenen olgu veya olgular hakkında bilgi içeren yazılı materyallerin analizini kapsar (Yıldırım ve Şimşek, 2006:187).

2.4 İşlem Basamakları

Araştırmanın konusuna yönelik alanyazın taraması yapılmıştır. İlgili araştırmalar incelendikten sonra problem cümlesi ve alt problemler belirlenmiştir. 1992 Öğretim Programı ve 2006 Öğretim Programı amaçlar, içerik, öğrenme-öğretme süreci, ölçme ve değerlendirme ögeleri bakımından incelenmiş ve her iki program arasındaki benzerlik ve farklılıklar sunulmuştur. Genel amaçlar ve her sınıf düzeyinde kazanımlar tablolastırılarak karşılaştırılmıştır. Araştırmada elde edilen bulgular yorumlanmış, sonuç ve önerilere yer verilmiştir.

BÖLÜM III

BULGULAR VE YORUM

Bu bölümde, 2006 Öğretim Programının 1992 Öğretim Programı ile program öğeleri bakımından karşılaştırılması sonucu elde edilen bulgulara ve bulguların yorumlarına yer verilmiştir.

3.1 2006 Öğretim Programı ve 1992 Öğretim Programının, Program Öğeleri Bakımından Karşılaştırılması

Bu başlık altında, 2006 Öğretim Programı ve 1992 Öğretim Programı arasındaki amaçlar, içerik, öğrenme-öğretme süreci, ölçme ve değerlendirme bakımından benzerlikler ve farklılıklar ortaya konulmuştur.

3.1.1 Birinci Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorum

Birinci Alt Problem: 2006 İlköğretim Görsel Sanatlar Dersi Öğretim Programı ve Kılavuzu (1-5. Sınıflar) ile 1992 İlköğretim Kurumları Resim-İş Dersi Öğretim Programı arasında amaçlar bakımından benzerlikler ve farklılıklar nelerdir?

3.1.1.1 Genel Amaçlar

1992 İlköğretim Programı, MEB Talim ve Terbiye Başkanlığı'nda 1991 yılında kurulan Resim Dersleri Müfredat Programları Geliştirme Komisyonunun yaklaşık bir yıl süren çalışmaları sonucu hazırlanmıştır (Özsoy, 1993:69). Programa ilişkin olarak İlhan (1997:18), “Resim-İş Dersi Öğretim Programının genel amaçları incelendiğinde, çağdaş bir yaklaşımla hazırlanmaya çalışıldığını görmekteyiz.” görüşünde iken, programın “çok

ideal tanımlamalar ile hazırlanmış” olduğuna dair inancını belirten Pekmezci (1997:48), ancak bu programın uygulanabilmesi için gerekli sistem alt yapısı ve sanat eğitimcisi kapasitesinin yeterli olup olmadığının da sorgulanmasını istemektedir (Alakuş,2003). 1992 Öğretim Programında ve 2006 Öğretim Programında yer alan genel amaçlar Tablo 3.1’de sunulmuştur.

Tablo 3.1. 1992 Öğretim Programında ve 2006 Öğretim Programında Yer Alan Genel Amaçlar

1992 ÖĞRETİM PROGRAMINDA YER ALAN GENEL AMAÇLAR	2006 ÖĞRETİM PROGRAMINDA YER ALAN GENEL AMAÇLAR
1.Türk Millî Eğitiminin amaçları doğrultusunda güzel sanatlarla ilgili bilgileri kazandırabilme.	1.Öğrenciye yaşamı ve doğayı gözlemlene duyarlılığı kazandırmak,
2.Sanatı görsel bir iletişim formu olarak kullanmada ve değerlendirmede güven ve yeterlilik kazanmaları için öğrencilerin görsel okur-yazarlığını sağlayabilme.	2.Öğrenciye seçme, ayıklama, birleştirme, yeniden organize etme becerileri kazandırmak; analiz ve sentez yeteneği ile eleştirel bakış açısını geliştirmek,
3.Sanatsal yaratıcılığı geliştirebilme.	3.Öğrencinin yeteneklerini fark etmesini, kendine güven duygusunu kazanmasını ve kendini geliştirmesini sağlamak,
4.Her alanda kullanılabilecek yaratıcı davranışlar geliştirebilme.	4.Öğrencinin görsel biçimlendirme yolları ile kendini ifade etmesini sağlamak,
5.Düşünceleri gerçekleştirebilmek ve sanat eserlerini üretebilmek amacıyla bireysel anlayış ve teknik yeteneklerini geliştirebilme.	5.Öğrencinin ilgisini, bu alandaki çeşitli kaynaklarla besleyebilmek (müze, galeri, tarihî eser vb.) ve bu yolla geçmişine sahip çıkma ve geleceğini yapılandırma bilinci kazandırmak,
6.Estetik duyguların geliştirilmesi yoluyla, sanat ve tasarımla ilgili olarak bilinçli estetik hükümler vermelerini sağlayabilme.	6.Öğrencinin her alanda kullanılabilecek yaratıcı davranışlar geliştirmesini sağlamak,
7.Özgün düşünme, üretme ve deneme kapasitelerini geliştirebilme.	7.Öğrencinin ulusal ve evrensel sanat eserlerini ve sanatçıları tanımasını sağlamak,

A. BİREYSEL VE TOPLUMSAL AMAÇLAR

Tablo 3.1'in devamı

1992 ÖĞRETİM PROGRAMINDA YER ALAN GENEL AMAÇLAR	2006 ÖĞRETİM PROGRAMINDA YER ALAN GENEL AMAÇLAR
8.Düzensizliklerden rahatsız olmasını ve çevresini güzelleştirmesini sağlayacak estetik kişilik kazandırabilme.	8.Ulusal ve evrensel değerleri tanıyabilme ve anlayabilme bilincini kazandırmak,
9.Sanat yoluyla ifade etme imkânı vererek ruh sağlığına yardımcı olabilme.	9.Geçmişten günümüze miras kalan sanat eserlerinden haz alma ve onur duyma hassasiyeti kazandırmak,
10.Öğrencilerin kendilerini ispatlamalarına ve kendilerini bulmalarına imkân tanıyabilme.	10.İş birliği yapma, paylaşma, sorumluluk alma, kendi işine saygı duyduğu kadar başkalarının işine de saygı duyma bilinci ve duyarlılığı kazandırmak,
11.Öğrencilerin hayatları boyunca sanat yapan üreticiler veya sanatı bilinçli izleyen tüketiciler olarak içinde yaşadıkları kültüre katkılarını sağlayabilme.	11.Öğrencinin ruh sağlığını koruma, iç dünyasını anlatma, duygusal tepkilerini ortaya koyma ve bedenine saygı duyma bilinci geliştirmesini sağlamak,
12.Bireysel veya grup çalışmalarında sorumluluk ve iş birliği, dayanışma anlayışını; birbirleri arasında sevgi, saygı ve yardımlaşma gibi duygu ve davranışları geliştirebilme.	12.Öğrenciye aklını, duygularını, zevklerini sorgulama bilinci kazandırmaktır.
13.Sanatın özgünlük olduğunu ve hayata olan katkısını kavrayabilme.	1.Öğrencinin algı birikimini ve hayal gücünü geliştirmek,
14.Sanatsal yaratma hazzını duymasını ve sanatçıyı takdir etmesini sağlayabilme.	2.Öğrencinin görsel algı ve birikimlerini sanatsal anlatımlara dönüştürebilmesine imkân tanımak,
15.Biçimsel anlatımla ilgili teknik bilgi ve beceriler kazandırabilme.	3.Öğrencinin birikimlerini başka alanlarda kullanabilme becerisini geliştirmek,
16.Tasarıma yönelik hayal gücünü geliştirebilme.	4.Öğrenciye bilgiyi ve birikimini sanatsal uygulamaya dönüştürme yeteneği kazandırmak,
17.Tarihî ören yerlerini, anıtları, müzeleri, sanat galerilerini, atölyelerini ve tasarım stüdyolarını tanıyarak, kültür ve tabiat varlıklarına sahip çıkabilme.	5.Öğrenciye yeni durumlar karşısında özgün çözümler geliştirme becerisi kazandırmaktır.

Tablo 3.1'in devamı

1992 ÖĞRETİM PROGRAMINDA YER ALAN GENEL AMAÇLAR	2006 ÖĞRETİM PROGRAMINDA YER ALAN GENEL AMAÇLAR
	C. ESTETİK AMAÇLAR 1.Öğrencinin, sanatın ve sanat eserlerinin her zaman önemsenecek birer değer olduğunu kavramasını sağlamak, 2.Öğrenciye geçmişten günümüze miras kalan sanat eserlerinden ve doğadan haz alma, onlarla gurur duyma ve onları koruma bilincini kazandırmak, 3.Öğrenciye görsel sanatlar sevgisi ve bu sevgiyi hayatının her alanına yansıtabilme, bunu davranış biçimi hâline getirebilme yeterliliği kazandırmak, 4.Öğrenciye, doğadan seçtiği veya insan eli ile üretilen nesneleri estetik birikimini kullanarak değerlendirme bilinci kazandırmak, 5.Öğrenciye kendini ifade edebilmede estetik değerlerden yararlanma yeteneği kazandırmaktır.
	Ç. TEKNİK AMAÇLAR 1.Öğrenciye her türlü araç-gereci kullanarak görsel anlatım diline dönüştürme isteği ve kullanma becerisi kazandırarak kendini geliştirmesine imkân tanımak, 2.Öğrenciyi değişik tekniklerle elde edilen sonuçların etkilerini sezdirebilmek ve öğrencilerin farklılıklardan zevk alabilmelerini sağlamak, 3.Öğrenciye farklı tekniklerin getireceği anlatım zenginliğinin farkına vardırabilmek, 4.Öğrenciye kullandığı tekniklerin dışında yeni teknikler arama isteği ve cesareti kazandırmak, 5.Öğrenciye, amacına uygun malzemeyi seçme, malzemeden anlam çıkarma becerisi kazandırmak, 6.Öğrenciye kendini ifade etme sürecinde çıkacak sorunlara teknik çözümler üretebilme becerisi ve güveni kazandırmaktır.

Tablo 3.1 incelendiğinde 1992 Öğretim Programı ve 2006 Öğretim Programında yer alan genel amaçlara bakıldığında her iki program arasında farklılıklar görülmektedir. 1992 Öğretim Programında dersin genel amaçları 17 maddede toplanmışken; 2006 Öğretim Programında dersin genel amaçları bireysel ve toplumsal, algısal, estetik ve teknik amaçlar olmak üzere dört gruba ayrılarak toplam 28 maddede ifade edilmiştir. Genel amaçlar incelendiğinde, 1992 Öğretim Programında genel ifadelerin kullanıldığı, 2006 Öğretim Programında daha kapsamlı açıklamaların yapıldığı görülmektedir. Örneğin, 1992 Öğretim Programının genel amaçlarında geçen “Biçimsel anlatımla ilgili teknik bilgi ve beceriler kazandırabilme” ifadesi, 2006 Öğretim Programında şu maddelerle daha kapsamlı olarak belirtilmiştir:

1. Öğrenciye her türlü araç-gereci kullanarak görsel anlatım diline dönüştürme isteği ve kullanma becerisi kazandırarak kendini geliştirmesine imkân tanımak,
2. Öğrenciyi değişik tekniklerle elde edilen sonuçların etkilerini sezdirebilmek ve öğrencilerin farklılıklardan zevk alabilmelerini sağlamak,
3. Öğrenciye farklı tekniklerin getireceği anlatım zenginliğinin farkına vardırabilmek,
4. Öğrenciye kullandığı tekniklerin dışında yeni teknikler arama isteği ve cesareti kazandırmak,
5. Öğrenciye, amacına uygun malzemeyi seçme, malzemedен anlam çıkarma becerisi kazandırmak (MEB, 2006a:8-9).

1992 Öğretim Programı ve 2006 Öğretim Programında genel amaçların ifade ediliş biçimlerine bakıldığında farklılıklar görülmektedir. 1992 Öğretim Programında genel amaçlardaki yargılar “geliştirebilme, sağlayabilme, kavrayabilme, kazandırabilme” şeklinde iken; 2006 Öğretim Programında genel amaçlardaki yargılar “sağlamak, kazandırmak, geliştirmek, vardırabilmek” şeklinde ifade edilmiştir (Bkz.Tablo3.1.). Çelenk ve diğerlerine (2000) göre, 1992 Öğretim Programının genel amaçlarının binişik ve ifade ediliş biçiminin birbiri ile tutarsız olduğu belirtilmiştir. Örneğin;

Amaçlar:

Madde 3. Sanatsal yaratıcılığı geliştirebilme (Bkz. Tablo 3.1. Sf. 36).

Madde 9. Sanat yoluyla ifade imkânı vererek ruh sağlığına yardımcı olabilmek.

Madde 13. Sanatın özgünlük olduğunu ve hayata olan katkısını kavrayabilme (MEB, 1992:6).

Yukarıda belirtilen maddelerde “Sanat yoluyla ifade imkânı vererek ruh sağlığına yardımcı olabilme” ifadesinde “imkân verme” ve “yardımcı olabilme” yargıları öğretmen davranışına yönelik iken, diğerleri doğrudan öğrenci kazanımına yönelik amaçlardır. Yargıların ifade ediliş biçiminde olması gereken bir tutarlılık söz konusu değildir. Anlam karışıklığının olmaması için kullanılan ifadelerde tutarlılık olması gerektiği söylenebilir.

1992 Öğretim Programı ve 2006 Öğretim Programının genel amaçlarında farklılıkların bulunmasının yanında benzerlik gösteren yönler de vardır. Her iki programın genel amaçlarında;

- Öğrencinin ulusal ve evrensel sanat eserlerini, sanatçıları tanımasını ve anlamasını sağlamak,
- Öğrencinin sanatı görsel bir iletişim formu olarak kullanması,
- Öğrencinin bilgi ve birikimlerini sanatsal uygulamalara dönüştürmesini sağlamak,
- Öğrencinin yaratıcı davranışlar geliştirmesini sağlamak,
- Öğrencinin kendini ifade etmede teknik yeteneklerini geliştirmesi,
- Öğrencinin sanat, sanat eseri ve tasarımla ilgili değerlendirmeler yapmasını sağlamak,
- Özgün düşünme ve üretme kapasitelerini geliştirmek,
- Sanat yoluyla kendini ifade etmesini sağlamak,
- Öğrencilerin iş birliği yapma, grup çalışmalarında sorumluluk alma, birbirleri arasında saygı vb. duygu ve davranışları geliştirmek amaçlanmıştır demek mümkündür.

Bu benzerlikler doğrultusunda denilebilir ki her iki program için sanat eğitiminde; özgünlük ve yaratıcılık önemli kavramlardır. İki programda da bireyin kendini ifade etmesinde sanatın bir araç olduğu ifade edilmiştir. Edinilen bilgi ve becerinin sanatsal

bir üretimle sonuçlanması belirtilmiştir. Bu ortak ifadelerin, sanat eğitiminde olması gereken özellikler olduğu söylenebilir.

Programda yer alan amaçların ardışıklık içermesi gerekmektedir. “Bu ardışıklık kişilik oluşumu (bireysellik), ulusal kavramlar ve evrensel değerler biçiminde olmalıdır” (Cemiloğlu, 2005:194). 1992 Öğretim Programı ve 2006 Öğretim Programında bu ardışıklık ilkesine uyulmuştur.

1992 Öğretim Programının genel amaçlar bölümünde yer alan “Öğrencilerin hayatları boyunca sanat yapan üreticiler veya sanatı bilinçli izleyen tüketiciler olarak içinde yaşadıkları kültüre katkılarını sağlayabilme”, “Tarihî ören yerlerini, anıtları, müzeleri, sanat galerilerini, atölyelerini ve tasarım stüdyolarını tanıyarak, kültür ve tabiat varlıklarına sahip çıkabilme” ifadelerinden yola çıkarak, “ulusallık” ve “evrensellik” kavramları belirtilmemişse bile örtük olarak ulusal ve evrensel değerlere sahip çıkabilmenin önemi vurgulanmıştır. Bireysellik kavram olarak birebir yer almaktadır.

2006 Öğretim Programında ise; bireysel amaçların sonrasında yer alan “Öğrencinin ulusal ve evrensel sanat eserlerini ve sanatçıları tanımasını sağlamak”, “Ulusal ve evrensel değerleri tanıyabilme ve anlayabilme bilincini kazandırmak” ifadelerinde “ulusallık” ve “evrensellik” kavramları doğrudan kullanılmıştır. Her iki programda da “bireysellik, ulusallık, evrensellik” sıralamasının yer aldığını söylemek mümkündür.

1992 Öğretim Programında teknik bilgi ve becerilerle ilgili genel amaçlar bir maddede ifade edilmişken; 2006 Öğretim Programında ayrı bir başlık altında altı maddeyle açıklanmıştır. 1992 Öğretim Programının genel amaçları arasında yer alan “düzensizliklerden rahatsız olmasını ve çevresini güzelleştirmesi” ifadesi 2006 Öğretim Programının amaçları arasında bulunmamaktadır. 2006 Öğretim Programındaki genel amaçlar arasında yer alan “eleştirel bakış açısı geliştirmek, geleceğini yapılandırma bilinci kazandırmak, zevklerini sorgulama bilinci kazandırmak, birikimlerini başka alanlarda kullanabilme becerisini geliştirmek, görsel sanatlar sevgisi kazandırmak, amacına uygun malzemeyi seçme, malzemedan anlam çıkarma becerisi kazandırmak” ifadelerine 1992 Öğretim Programında yer verilmemiştir.

2006 Öğretim Programının Teknik Amaçlar kısmında yer alan 5. Maddeyi (Öğrenciye, amacına uygun malzemeyi seçme, malzemeden anlam çıkarma becerisi kazandırmak) kavramsal sanatla ilişkilendirmek mümkün olabilir. Kavramsal sanat, yapıtın malzeme ya da biçimsel özelliklerinden ziyade, yapıtın anlatmak istediğı kavram ve düşünce ile ilgilidir. Kavramsal sanatta düşüncelerin de sanat yapıtı olabileceğı, birbirlerinden etkilenecek somutlaşıp maddeye dönüşebileceğı görüşü benimsenmiştir. Malzemeden anlam çıkarma becerisinin kavramsal sanatla ilişkili olduğu düşünülürse, 2006 Öğretim Programının modern sanata daha yakın bir bakış açısıyla hazırlandığı yorumu yapılabilir. Genel amaçların, ait olduğu sanat eğitimi programının, hazırlandığı dönemin sanat anlayışını yansıttığı söylenebilir.

Genel amaçlara bakıldığında 2006 Öğretim Programında, sanat eğitimi alanındaki çağdaş gelişmeler ve yaklaşımların dikkate alındığı görülmektedir. Bu özellik sayesinde dönemin sanat anlayışı ve güzellik kavramının kazandırılması mümkündür. Sanatta uygulamalı çalışmalara yer verilmesi ile birey, geçmişten bugüne yapılan sanat eserlerini anlayabilir. Bu sayede bireyin iyi bir sanat izleyicisi olması da söz konusudur. “Tüm bu amaçların gerçekleşmesi ancak eğitim programında yer alan kazanımların öğrencilere etkili bir biçimde sunulmasına, etkili öğretimin gerçekleşmesi ise öğrencilerin performans düzeylerine göre amaçlarının belirlenmesi, öğrenme alanlarının amaçlara göre düzenlenmesi, amaçlara uygun teknik ve yöntemlerin uygulanması ve öğrencilerin gerçekleştirdikleri basamaklarda konuyu pekiştirmelerine bağlıdır” (Özyürek, 1991:18). Bu özellikler dikkate alındığında, düşünen ve sorgulayabilen bireylerden oluşan ilerici bir toplum yaratmanın mümkün olduğu söylenebilir. Bu da programın amacına ulaşması anlamına gelir.

3.1.1.2 Beceriler

Temel beceriler, öğrencilerin öğrenme alanlarındaki gelişimleriyle bağlantılı, yatay olarak bir yılın sonunda, dikey olarak da sekizinci sınıfın sonunda kazanacakları ve hayat boyu kullanacakları temel becerilerdir. Görsel Sanatlar Dersi Öğretim Programı içerdiği kazanımlarla bu temel becerilerin gelişmesini sağlayacaktır (MEB,2006a:10). 1992 Öğretim Programında öğrencilere kazandırılması düşünülen beceriler ayrı bir

başlık altında verilmezken 2006 Öğretim Programında “Temel Beceriler” başlığı altında yer almaktadır. 1992 Öğretim Programında ayrı başlık bulunmamakla birlikte “Açıklamalar” ve “Genel Amaçlar” bölümleri incelendiğinde öğrencilere kazandırılmak istenen becerilerin şunlar olduğu söylenebilir:

- Görsel okur-yazarlık
- Sanatsal yaratıcılık
- Yaratıcı davranışlar
- Teknik yetenekleri, bilgi ve becerileri kazandırma ve geliştirme
- Estetik hükümler verme
- Özgün düşünme
- Çevre ve doğa bilinci kazanma
- Sanat aracılığı ile iletişim kurma
- Kendini ifade etme
- Sorumluluk alma
- Hayal gücünü geliştirme
- Kültür ve tabiat varlıklarına sahip çıkma

2006 Öğretim Programında ise, sanatsal ifadelerde görsel ve biçimsel anlatımın yanında, programla ulaşılması beklenen temel beceriler şunlardır (MEB, 2006a):

- Türkçeyi doğru, güzel ve etkili kullanma,
- Kendini ifade etme,
- Eleştirel düşünme,
- Yaratıcı düşünme,
- Sanat aracılığıyla iletişim kurma,
- Problem çözme,
- Araştırma,
- Karar verme,
- Bilgi teknolojilerini kullanma,
- Girişimcilik,

- Sorumluluk alma,
- Başladığı işi bitirme,
- Görsel okuma,
- Kişisel ve sosyal değerlere önem verme,
- Estetik bilinç kazanma,
- Estetik algının geliştirilmesi,
- Estetik yaşam kültürü edinme,
- Çevre ve doğa bilinci kazanma,
- Millî, manevi ve evrensel değerlere duyarlı olma.

Her iki programda bazı ortak becerilerin yer aldığı görülmektedir. Kendini ifade etme, yaratıcılık, sanat aracılığıyla iletişim kurma, sorumluluk alma, görsel okuma, estetik bilinç kazanma, çevre ve doğa bilinci kazanma, kültür ve doğa varlıklarına duyarlı olma her iki programda da yer alan becerilerdir. Her iki programda ortak becerilerin yer alması yanında, farklı beceriler de görülmektedir. 2006 Öğretim Programında yer alan “Türkçeyi doğru, güzel ve etkili kullanma”, “başladığı işi bitirme”, “girişimcilik” becerilerine 1992 Öğretim Programında yer verilmemiştir.

3.1.1.3 Özel Amaçlar, Davranışlar / Kazanımlar

Öğretim programlarının uygulanması sonucunda öğrencide görülmesi beklenenler, öğrenme ürünleri olarak öğretim programlarında yer alır. 1992 Öğretim Programı ve 2006 Öğretim Programında öğrenme ürünleri olarak kullanılan ifadeler yönünden farklılıklar görülmektedir. 1992 Öğretim Programında ilgili davranışlar “amaç” başlığı altında ele alınırken, 2006 Öğretim Programında kazanımlar öğrenme alanlarına ayrılmıştır. 1992 Öğretim Programında “amaç” ve “davranış” ifadeleri kullanılırken, 2006 Öğretim Programında “kazanım” ifadesi kullanılmıştır. 1992 Öğretim Programında “davranış” ve “amaç” ifadeleri tanımlanmazken, 2006 Öğretim Programında “kazanım” ifadesi şu şekilde açıklanmıştır:

“Kazanımlar, öğretim sürecinde öğrencilerin edinecekleri bilgi, beceri ve alışkanlıkları kapsamaktadır. Öğrencilerin görsel sanatlar dersinin amacına ulaşması her öğrenme alanının kendine özgü kazanımlarının edinilmesine

bağılıdır. Kazanımlar, öğrencilerin gelişim seviyesine ve öğrenme alanının özelliğine göre birinci sınıftan sekizinci sınıfa doğru kademeli olarak verilmiştir. Kazanımlara verilen sıra numaraları, bir önem ve öncelik sırası göstermemekte; yani birinci kazanımın, onuncu kazanımdan daha önemli ve öncelikli bir kazanım olduğu anlamına gelmemektedir” (MEB, 2006a:13).

Her iki programda davranış/kazanımlardaki yargıların ifade ediliş biçiminde farklılıklar gözlenmektedir. 1992 Öğretim Programında davranışlardaki yargılar “söyleme, yapma, tanıma, anlatma” şeklinde iken; 2006 Öğretim Programında kazanımlardaki yargılar “yapar, kullanır, açıklar, söyler” şeklinde ifade edilmiştir. İfade ediliş biçimi farklı olsa da, her iki programdaki davranış/kazanım yargıları öğrenciye dönüktür.

1992 Öğretim Programında amaç cümleleri, sonlarına “-ebilme” eki ya da “bilgisi” sözcükleri getirilerek ifade edilmiştir. Amaçlar, genelde öğrenci davranışlarına dönüşebilecek biçimde, öğrenme sürecine değil, öğrenme ürününe yönelik biçimde hazırlanmıştır. Amaçlar konu içeriğiyle bağlantılı olarak verilmiştir. Amaçların sıralanmasında aşamalılık ilkesine uyularak basitten zora doğru, ön koşul öğrenmeleri içerecek biçimde hazırlanmıştır. Her sınıf düzeyinde tüm amaçlar davranışlara dönüştürülmüştür. Davranış cümleleri öğrencilerin yapacakları biçimde, anlaşılır ve yalın olarak ifade edilmiştir. 1992 Öğretim Programında bazı amaçlar için işleniş örnekleri ve değerlendirme bölümlerine yer verilmiştir. Ancak bu örnekler ve bölümler, öğretilecek konunun işlem sırasını vermek amacıyla verilmiştir, ayrıntıya girilmemiştir.

Her iki programda amaç, davranışlar ve kazanımların açıklanması yönünden farklılıklar görülmektedir. 1992 Öğretim Programında sınıf amaçları ile ilgili açıklamalar yer alırken, davranışlara ilişkin bir açıklama yer almamaktadır. 2006 Öğretim Programında ise kazanımlar, öğrenme alanlarına ayrılarak ayrıntılı bir biçimde ele alınıp etkinlik örnekleri ve açıklamalar kısımlarıyla verilmiştir. Kazanımların nasıl kazandırılacağı, etkinlik ile örneklendirilip, açıklamalar kısmında ayrıntılı olarak açıklanmıştır. Örneğin; “Duygu, düşünce ve izlenimlerini çeşitli görsel sanat teknikleriyle ifade eder.” kazanımı, “Parmak Kuklalarıyla Oyun” etkinliği ile örneklendirilmiş; açıklamalar kısmında ise, tercih edilen araç-gereçlerin en az bir ders öncesinden öğrencilere

bildirilmesi gerektiği ve araç-gereç ile teknik seçimlerinde öğrencilerin ilgi ve isteklerinin dikkate alınması gerektiği belirtilmiştir.

Sönmez'e göre hedef (özel amaç/kazanım), kapsamlı ve aynı zamanda sınırlı olmalıdır (Sönmez, 2001:38). Her özel amaç/kazanım, bir öğrenme ürününe yönelik olmalıdır. 1992 Öğretim Programı ve 2006 Öğretim Programında bazen kapsamlı, bazen de sınırlı ifadeler yer verilmiştir. Her iki programda da bazı davranış/kazanım maddelerinde birden fazla beceriye yönelik yargı belirtilmektedir. 1992 Öğretim Programında “Çevresindeki nesnelerde gördüğü benzerlikleri ve farklılıkları anlatma.”, “Kesme, kıvrırma, katlama, bükme, yapıştırma vb. becerileri çalışmalarında kullanma.” ifadeleri birden fazla beceriye yöneliktir. 2006 Öğretim Programında ise “Yığma, dizme ve yerleştirme işlemlerini yapar.” ve “Çalışmalarını sergilemekten ve arkadaşlarının yaptığı eserleri izlemekten zevk alır.” ifadeleri bu duruma örnektir.

Davranış/kazanımların programla kazandırılması beklenen beceriler ile tutarlılığı önemlidir. Bu açıdan bakıldığında 2006 Öğretim Programında yer alan kazanımların, programdaki temel becerileri geliştirmeye yönelik olduğu görülmektedir. Örneğin, temel becerilerde geçen “Çevre ve doğa bilinci kazanma” becerisinin, “Doğada gezi yoluyla edindiği izlenimlerini paylaşır.”, “Doğayı çirkinleştiren olumsuzlukları fark eder.”, “Doğayı, doğal yaşamı sevmenin, ona saygı duymanın önemini ifade eder.” kazanımlarıyla geliştirilebileceğini söylemek mümkündür. 1992 Öğretim Programında beceriler ayrı bir başlık altında ele alınmadığından davranış ve beceri tutarlılığı incelenmemiştir.

1992 Öğretim Programında sınıf amaçları ile ilgili on bir maddeden oluşan bir bölüme yer verilmiştir. Bu maddelerde programın uygulanmasına ilişkin açıklamalar yer almaktadır. Bunları şu şekilde sıralamak mümkündür:

- Programda yer alan amaçlara dayalı olarak Resim-İş dersinin sınıf amaçları tek tek ele alınmış, bu amaçların ölçülebilir ve gözlenebilir hâle getirilebilmeleri için altına davranışlar yazılmıştır. Sınıf amaçlarının tümü bir bütün olarak

düşünülmüş ve bu nedenle gerektiğinde amaçlar arasında yer değişikliği yapılabileceği belirtilmiştir.

- Amaçlardan ve davranışlardan sonra konu başlıkları, her işlenişin başında maddeler hâlinde sıralanmıştır. Bu amaçlara göre konunun örnek işleniş verimştir. İşleniş verilmeyen diğer amaçların işlenişleri öğretmenin yaratıcılığına bırakılarak okul ve çevre şartlarına uygun farklı işlenişle yapılmaları önerilmiştir.
- Programda yer alan değerlendirmeler, verilen örnek işlenişlere göre seçilmiştir. Buna göre işleniş yapılmayan amaçlara uygun değerlendirmelerin öğretmenler tarafından yapılacağı belirtilmiştir.
- Özellikle birinci, ikinci ve üçüncü sınıflarda bilgi basamağında verilen amaçlara ilişkin farklı teknik ve araç-gereçlerin kullanılması, doğrudan öğretme yöntemiyle değil, uygulamalar sırasında sezdirilerek verilmesi öngörülmüştür.
- İlköğretim okullarında birinci devrede saydam boya türü çalışmalar, öğrencilerin geniş yüzeyleri kolay kapatabilmeleri için verilmiştir. Teknik zorlamalara gidilmemesi gerektiği belirtilmiştir.
- Çok madde ile temas sağlanarak gözlem ve incelemeye olanak vermek için evlerde ve sınıfın uygun yerlerinde estetik görünümünde, farklı malzemelerden oluşan koleksiyon örnekleri yapılması gerektiği belirtilmiştir.
- Özellikle birinci devrede doğrudan çizgi ve renk etütleri yapmak yerine, yaptıkları çalışmalar üzerinde çizgi ve renk bilgileri sezdirilerek verilmesi uygun görülmüştür.
- Tasarım bilgisi verilirken, olanaklar ölçüsünde özgün tasarımlardan örnekler gösterilmesi, sağlanamaz ise bunların kaliteli röprodüksiyonlarının derslerde kullanılması ifade edilmiştir.
- Öğrencilerin ilgisini çekerek çevrede bulunan atölye, fabrika ve stüdyo gibi yerler gezilerek, onların imajlarının gelişmesi gerektiği belirtilmiştir.
- Sınıf, okul ve gösteri salonlarının dekorasyonunda öğrencilerin gruplar hâlinde çalışabilecekleri tasarım projelerinin yaptırılması ifade edilmiştir.
- Resim-İş dersinin bu programa uygun olarak işlenebilmesi için film, slayt ve video kasetlerinden ve röprodüksiyonlarından yararlanılması, okul ve çevre olanaklarının kullanılması gerektiği belirtilmiştir. Bunların Eğitim Araçları

Merkezî ve Film Radyo Televizyon ile Eğitim Merkezinden sağlanması gerektiği belirtilmiştir.

1992 Öğretim Programında yer alan bu açıklamalardan sonra, sırayla her sınıf düzeyine yönelik amaç ve konular yer almış, devamında sınıf programları verilmiştir. “Belirlenen amaçlar bilişsel, duyuşsal ve psiko-motor alanları kapsamaktadır. Daha sonra her bir amacın davranışları verilmiştir” (Çelenk ve diğerleri, 2000:154). Örneğin;

Amaç 1: Çalışmalarda kullanılan araç-gereçler bilgisi

Davranışlar:

1. Resim-İş dersinde kullanılan araç gereçlerin adını söyleme.
2. Söylenen araç - gereçleri gösterme.
3. Araç-gereçlerin kullanıldığı yerlerini gösterme (MEB, 1992:21).

Davranış/kazanımların belirli bir düzen içinde sıralanışına bakıldığında, 1992 Öğretim Programında davranışların sıralanmasına yönelik herhangi bir özellik belirtilmediği görülmektedir. Özellik belirtilmemesine rağmen, davranışların sıralanmasında kuramdan uygulamaya, genelden özele bir sıralama yapılmıştır. Bunun yanında, sınıf amaçlarının tümü bir bütün olarak düşünülüp bu nedenle sınıf amaçları arasında yer değişikliği yapılabileceği belirtilmiştir. 2006 Öğretim Programında ise kazanımların sıralanış biçiminde bir önem ve öncelik sırası gösterilmediği “Kazanımlar” başlığı altındaki açıklamada belirtilmiştir. 1992 Öğretim Programı ve 2006 Öğretim Programında davranışlar/kazanımlar ile yer verildikleri sınıf amaçları ve öğrenme alanları arasında tutarlılık bulunmaktadır. Bu durumun daha açık görülebilmesi bakımından aşağıda her sınıf düzeyinde amaç-davranış/kazanım tabloları verilmiştir.

Tablo 3.2. 1992 ve 2006 Öğretim Programlarında Yer Alan 1. Sınıf Amaç-Davranış/ Kazanımları

1992 ÖĞRETİM PROGRAMINDA 1. SINIF AMAÇ- DAVRANIŞLAR	2006 ÖĞRETİM PROGRAMINDA 1. SINIF KAZANIMLARI
Amaç 1. Çalışmalarda Kullanılan Araç-Gereç Bilgisi Davranışlar: 1. Resim-İş dersinde kullanılan araç-gereçlerin adını söyleme. 2. Söylenen araç-gereçleri gösterme. 3. Araç-gereçlerin kullanıldığı yerleri söyleme. 4. Çeşitli kalem, fırça, kömür, tebeşir, pastel boya, sulu boya, guaş boya, parmak boya vb. gereçlerin nasıl kullanılacağını söyleme. 5. Araç-gereçleri korumanın önemini söyleme.	1.Çeşitli sanat alanlarının şarkı, türkü, şiir, öykü, masal, anı gibi türlerinden yararlanarak görsel çalışmalar yapar.
Amaç 2. Araç-Gereçleri Kullanma Becerisi. Davranışlar: 1. Konuya uygun araç-gereç seçme. 2. İlgili malzemeyi çalışmaya hazırlama. 3. Çalışma ortamını temiz tutma. 4. Araç-gereçlerini bir sonraki kullanıma hazırlama.	2.Görsel çalışmalarında çizgiyi kullanır.
Amaç 3. Araç-Gereçlerini Paylaşarak Yardımlaşma Duygusunu Geliştirebilme. Davranışlar: 1. Araç-gereçlerini paylaşmanın önemini söyleme. 2. Ödünç aldığı araç-gereci özenle kullanma. 3. Ödünç aldığı araç-gereci alıp verirken görgü kurallarına uyma. 4. Okula ait araç-gereçleri özenle kullanma ve koruma.	3.Dokulu çalışmalar yaparak değişik dokuların farkına varır.
Amaç 4.İki Boyutlu Çalışmalar Bilgisi. Davranışlar: 1. İki boyutun ne olduğunu söyleme. 2. Çevresindeki iki boyutlu çalışmalardan örnekler gösterme. 3. Küçük ve büyük boyutun ne olduğunu söyleme. 4. Büyük boyutlu yüzeylere daha rahat çalışacağını söyleme.	4.Görsel çalışmalarında “uzun-kısa”, “büyük-küçük”, “kalın-ince” unsurları kullanır.
Amaç 5.İki Boyutlu Çalışmalar Yapabilme. Davranışlar: 1. Çalışılacak yüzeyin büyüklüğüne uygun olarak nesneleri büyük veya küçük yapma. 2. Büyük yüzeylere büyük biçimler yapma. 3. Çalışmayı yüzeyin tümüne uygulama.	5.Değişik malzemeler arasında görsel ilişki kurar.

Tablo 3.2'nin devamı

1992 ÖĞRETİM PROGRAMINDA 1. SINIF AMAÇ-DAVRANIŞLAR	2006 ÖĞRETİM PROGRAMINDA 1. SINIF KAZANIMLARI
Amaç 6.Dramayı Tanıyabilme. Davranışlar: 1. Dramatizasyonun kendiliğinden oyunlaştırma olduğunu söyleme. 2. Dramada sahneye, kostüme ve ezberleyecek metne gerek olmadığını söyleme. 3. Dramanın diyalogla hareketlerinin bütünleşmesi olduğunu söyleme. 4. Dramada hazırlamadan oynanmasının, rahatlığı ve özgürlüğü geliştirerek sıkılganlığı gidereceğini söyleme. 5. Dramadan yararlanarak yaratıcı çalışmalar yapılacağını söyleme.	6.Duygu, düşünce ve izlenimlerini çeşitli görsel sanat teknikleriyle ifade eder.
Amaç 7.Çalışmalarında Dramadan Yararlanabilme. Davranışlar: 1. Çalışmaların özelliklerine göre konuları oyunlaştırma. 2. Oyunlaştırılmış bir konuyu gerece aktarma. 3. Hayal gücünü drama ile zenginleştirerek çalışmalar yapma.	7.Çalışmalarını sergilemekten ve bu duyguyu çevresindekilerle paylaşmaktan haz alır.
Amaç 8.Çizgisel Çalışmalar Yapabilme. Davranışlar: 1. Koyu çizgilerin, kalın uçlu gereçlerle; ince çizgilerin, ince uçlu gereçlerle çizildiğini sezerek uygulama. 2. Yüzeyler üzerinde değişik çizgileri kullanarak, çizgisel çalışmalar yapma. 3. Çalışmalarında rahat, serbest çizgiler kullanma. 4. Kâğıdın bütün yüzeyini kullanmaya özen gösterme.	1.Doğada gezi yoluyla edindiği izlenimlerini paylaşır.
Amaç 9.Renkleri ve Renkli Resim Tekniklerini Tanıyabilme. Davranışlar: 1. Gökkuşağında bulunan renklerin adını söyleme. 2. Söylenilen renkleri gösterme. 3. Renkleri boya ile gösterme. 4. Bir rengin tonlarını (koyuluğunu-açıklığını) fark etme.	2.Doğayı çirkinleştiren olumsuzlukları fark eder.
Amaç 10.Pastel Boya Bilgisi. Davranışlar: 1. Pastel boyanın özelliklerini söyleme. 2. Pastel boya ile çalışma yöntemini söyleme. 3. Pastel boya ile yapılmış örnekleri gösterme.	3.Doğayı, doğal yaşamı sevmenin, ona saygı duymanın önemini ifade eder.

Tablo 3.2'nin devamı

1992 ÖĞRETİM PROGRAMINDA 1. SINIF AMAÇ- DAVRANIŞLAR	2006 ÖĞRETİM PROGRAMINDA 1. SINIF KAZANIMLARI
Amaç 11.Çalışmalarında Pastel Boyayı Kullanabilme. Davranışlar: 1. Pastel boyayı kullanırken dilediği renkleri seçme. 2. Düşündüğü konuyu yüzeye aktarma. 3. Çalışmalarında pastel boyanın değişik tekniklerini kullanma.	4.Doğadan çeşitli nesneler seçerek görsel tasarımlar yapar.
Amaç 12.Parmak Boya Bilgisi. Davranışlar: 1. Parmak boyanın özelliklerini söyleme. 2. Parmak boya ile çalışma yöntemini söyleme. 3. Parmak boya çalışmalarında kullanılan araç-gereçleri söyleme. 4. Parmak boyanın kullanıldığı çalışma alanlarını söyleme.	5.Doğa ile ilgili duygu ve düşüncelerini görsel olarak ifade eder.
Amaç 13.Çalışmalarında Parmak Boyayı Kullanabilme. Davranışlar: 1. Parmak boyayı kullanırken dilediği renkleri seçme. 2. Düşündüğü konuyu yüzeye serbestçe aktarma. 3. Çalışmalarında parmak boyanın değişik tekniklerini kullanma.	6.Kendi yaşam alanını düzenlerken doğal çevreyi korumanın gerekliliğini kabul eder.
Amaç 14.Guaş Boya Bilgisi. Davranışlar: 1. Guaş boyanın özelliklerini söyleme. 2. Guaş boya ile çalışma yöntemini söyleme. 3. Guaş boya ile çalışmalarında kullanılan araç-gereçleri söyleme. 4. Guaş boya ile yapılmış örneklerin farkına varma.	7.Evini, odasını, okulunu, sınıfını düzenli ve temiz tutmanın önemini kabul eder.
Amaç 15.Çalışmalarında Guaş Boyayı Kullanabilme. Davranışlar: 1. Guaş boyayı kullanırken dilediği renkleri seçme. 2. Düşündüğü konuyu yüzeye serbestçe aktarma. 3. Çalışmalarında guaş boyanın değişik renklerini kullanma.	8.Gösterilen eserde neler gördüğünü söyler.

Tablo 3.2'nin devamı

1992 ÖĞRETİM PROGRAMINDA 1. SINIF AMAÇ- DAVRANIŞLAR	2006 ÖĞRETİM PROGRAMINDA 1. SINIF KAZANIMLARI
Amaç 16.Duygu ve Düşüncelerini İki Boyutlu Çalışma Olarak Aktarabilme. Davranışlar: 1. Çevresi ile ilgili olayları gözleme. 2. Yaşadığı olaylarla ilgili, düşüncelerini sözle ifade etme. 3. Düşündüğü çalışma için dilediği renkleri seçme. 4. Çevresindeki nesnelerde gördüğü benzerlikleri ve farklılıkları anlatma. 5. Düşündüğü çalışmayı verilen gerece uygun büyüklükte aktarma. 6. Düşüncelerini serbestçe kâğıda aktarma.	9.Gösterilen eser ile ilgili duygu ve düşüncelerini açıklar.
Amaç 17.Masal, Öykü, Şarkı, Şiir, Okuma Parçası gibi Kaynakları Kullanarak Hayal Güçlerini Zenginleştirici Çalışmalar Yapabilme. Davranışlar: 1. Masal, öykü, şarkı, şiir, okuma parçası gibi kaynakları dikkatle dinleme. 2. İlginç gelen yönleri söyleme. 3. Söylediği ilginç yönleri hangi biçimsel öğelerle gerçekleştireceğine karar verme. 4. Düşündüğü ve karar verdiği konuyu biçimsel öğelerle aktarma.	10.Gösterilen eseri yapan sanatçının adını bilgi dağırcığına katar.
Amaç 18.Kolay Baskı Tekniklerinin Farkına Varabilme. Davranışlar: 1. Kolay baskı çeşitlerini söyleme. 2. Kolay baskı çalışmalarında kullanılan araç-gereçleri söyleme. 3. Kolay baskı yöntemlerini söyleme. 4. Kolay baskı yöntemi ile yapılmış çalışmaları tanıma.	11.Gösterilen eserin konusu, etkilendiği renkler, figürler, nesneler vb. unsurlardan yola çıkarak kendine özgü görsel sanat çalışmaları yapar.
Amaç 19.Çalışmalarında Kolay Baskı Tekniklerini Kullanabilme. Davranışlar: 1. Kolay baskı tekniklerini kullanırken dilediği renkleri seçme. 2. Düşündüğü konuyu yüzeye serbestçe aktarma. 3. Çalışmalarında değişik baskı tekniklerini bir arada kullanma.	12.Görsel çalışmalarını sergilemekten ve bu duyguyu çevresindekilerle paylaşmaktan haz duyar.

Tablo 3.2'nin devamı

1992 ÖĞRETİM PROGRAMINDA 1. SINIF AMAÇ- DAVRANIŞLAR	2006 ÖĞRETİM PROGRAMINDA 1. SINIF KAZANIMLARI
Amaç 20.Kâğıt ve Kâğıt İşlerini Tanıyabilme. Davranışlar: 1. Kâğıt çeşitlerini söyleme. 2. Kâğıdın teknik özelliklerini söyleme. 3. Kâğıt işlerinde kullanılan araç ve gereçleri söyleme. 4. Kâğıtlarla çalışma yöntemini söyleme. 5. Kolajın ne olduğunu söyleme. 6. Kesici araçları kullanırken dikkat edilmesi gereken kuralları söyleme.	
Amaç 21.Üç Boyutlu Biçimlendirme Çalışmaları Bilgisi. Davranışlar: 1. Üç boyutun ne olduğunu söyleme. 2. Biçimlendirmenin ne olduğunu ve özelliklerini söyleme. 3. Üç boyutlu biçimlendirme çalışmaları için, kullanılacak araç-gereçleri söyleme. 4. Yakın çevrede bulunan Atatürk heykel ve büstlerinin üç boyutlu olduğunu fark etme. 5. Kesme, kıvrırma, katlama, bükme vb. teknik özellikleri söyleme.	1.Müze, sanat galerisi, öğren yeri, tarihî eser, anıt vb. hakkında fikir sahibi olur.
Amaç 22.Üç Boyutlu Biçimlendirme Çalışmaları Yapabilme. Davranışlar: 1. Çevresindeki üç boyutlu biçimlendirme çalışmalarından örnekler gösterme. 2. Kesme, kıvrırma, katlama, bükme, yapıştırma vb. becerileri çalışmalarında kullanma. 3. Gereçleri kullanarak üç boyutlu çalışma yapma.	2.Müze, sanat galerisi, öğren yeri, tarihî eser, anıt vb. ile ilgili edindikleri kartlar, posterler gibi görsel belgelerle müze köşesi yapmaktan haz duyar.
Amaç 23.Artık Malzemeleri Tanıyabilme. Davranışlar: 1. Artık malzemenin neler olduğunu söyleme. 2. Kullanılacak artık malzemelerin sağlık şartlarına uygun olması gerektiğini söyleme. 3. Artık malzemelerden nasıl yararlanılacağını söyleme. 4. Artık malzemelerden estetik biçimlerin nasıl elde edilebileceğini söyleme.	3.Müze, sanat galerisi, öğren yeri, tarihî eser, anıt vb. ile ilgili izlenimlerini paylaşır.
Amaç 24.Çalışmalarında Artık Malzemeyi Kullanabilme. Davranışlar: 1. Sağlık şartlarına uygun artık malzemeyi seçme.	4.Müze, sanat galerisi, öğren yeri, tarihî eser, anıt vb. eserlerden yararlanarak görsel tasarımlar yapar.

ÖĞRENME ALANI: MÜZE BİLİNCİ

Tablo 3.2'nin devamı

1992 ÖĞRETİM PROGRAMINDA 1. SINIF AMAÇ-DAVRANIŞLAR	2006 ÖĞRETİM PROGRAMINDA 1. SINIF KAZANIMLARI
2. Artık malzemelerin nasıl değerlendirileceğini düşünme. 3. Seçilen artık malzemeleri yeni çalışmalarında kullanma. 4. Artık malzemeleri kullanarak yeni çalışmalar yapmaya istek duyma.	
Amaç 25. Sevinç, Üzüntü, Coşku, Neşe, Gülme, Ağlama, Kızgınlık ve Benzeri Duyguları Değişik Malzemeleri Kullanarak İfade Edebilme. Davranışlar: 1. Çevresindeki kişilerle ilgili gözlem yapma. 2. Değişik yüz ifadelerini taklit etme. 3. Çalışma için gerekli malzemeleri hazırlama. 4. Tasarladığı yüz ifadelerini elde ederek kesme. 5. İfadeyi kuvvetlendirmek için kaş, göz, burun, ağız, saç, bıyık vb. eklemeleri keserek yapıştırma. 6. Yüz ifadelerini istediği renklerle boyama. 7. Hazırladığı yüz ifadelerini oyun, gösteri vb. yerlerde kullanma.	5. Görsel çalışmalarını sergilemekten ve bu duyguyu çevresindekilerle paylaşmaktan sevinç duyar.
Amaç 26. Yoğurma Maddelerini Tanıyabilme. Davranışlar: 1. Kil, seramik, kâğıt hamuru, plâstisin vb. malzemelerin yoğurma maddeleri olduğunu söyleme. 2. Yoğurma maddelerini şekillendirmede araç-gereçleri söyleme. 3. Yoğurma maddeleri ile üç boyutlu çalışmalar yapılacağını söyleme. 4. Yoğurma maddelerinin toz boya katılarak renklendirileceğini söyleme. 5. Çalışmalarda dikkat edilecek kuralları söyleme.	
Amaç 27. Yaratıcılığı Geliştirmek İçin Yoğurma Maddeleri İle Çalışmalar Yapabilme. Davranışlar: 1. Yoğurma maddelerini çalışmaya hazırlama. 2. Yoğurma maddelerini elle biçimlendirme. 3. Yoğurma maddelerini biçimlendirmede kibrit çöpü, kürdan, kuru dal, yaprak, kutu kapağı vb. gereçlerden yararlanma. 4. Hazırlanan yoğurma maddeleri ile yaratıcı biçimlendirme çalışmaları yapma.	

Tablo 3.2'nin devamı

1992 ÖĞRETİM PROGRAMINDA 1. SINIF AMAÇ- DAVRANIŞLAR	2006 ÖĞRETİM PROGRAMINDA 1. SINIF KAZANIMLARI
Amaç 28.Tasarımın Ne Olduğunun Farkına Varabilme. Davranışlar: 1. Yararlı ve kullanılabilir olan, çevremizde gördüğümüz nesnelerin, üretim için hazırlanan özgün örneklerinin tasarım olduğunu söyleme. 2. Çevremizde gördüğümüz nesnelerin özgün tasarım örneklerinden çoğaltılmış iş ürünleri olduğunu söyleme. 3. İki ve üç boyutlu tasarım örneklerinin neler olduğunu söyleme.	
Amaç 29.Çevredeki Tarihî Eserleri, Anıtları, Müzeleri, Atölyeleri, Sanat Galerilerini, Sergi Salonlarını, Sanatçı ve Tasarımcı Atölyelerini Tanıyabilme. Davranışlar: 1. Yakın çevredeki müzelerin, sanat galerilerinin, sanatçı ve tasarımcı atölyelerinin, sanat çalışmalarının yapıldığı ve sergilendiği yerler olduğunu farkına varma. 2. Çevresindeki sanat eserlerinin ve kültür varlıklarının farkına varma. 3. Sanat eserlerinin ne olduğunu kendi ifadesiyle söyleme. 4. Çevresindeki sanat eserleri orijinal tasarım örnekleri ile tarihî eserlerin, kültürel varlıklar olduğunu söyleme.	
Amaç 30. Sanat Eserlerine İlgi Duyabilme. Davranışlar: 1. Sanat eserlerinin farkına varma. 2. Gördüğü sanat eserleri hakkında düşüncelerini söyleme. 3. Görüp tanıdığı sanat eserlerini arkadaşlarına tavsiye etme. 4. Sanat eserlerini görmek için istek duyma. 5. Çeşitli kaynaklarda yer alan her türlü sanat eserlerinin röprodüksiyonlarını (tıpkı basım) biriktirmeye ilgi duyma. 6. Tarihî eserlerin, müzelerin, anıtların, doğal ve kültürel varlıkların korunması için çaba gösterme.	

Tablo 3.2'nin devamı

1992 ÖĞRETİM PROGRAMINDA 1. SINIF AMAÇ- DAVRANIŞLAR	2006 ÖĞRETİM PROGRAMINDA 1. SINIF KAZANIMLARI
Amaç 31.Sınıf ve Okul Sergileriyle Yarışmalara Katılabilme. Davranışlar: 1. Sınıf ve okul sergilerine katılmanın önemini söyleme. 2. Öğretim süresince yapılan çalışmaları temiz ve düzenli tutma. 3. Sınıf ve okulda sergilenen çalışmaların korunması gerektiğini söyleme. 4. Sınıf ve okul sergilerinden kendinin ve arkadaşlarının çalışmaları üzerinde konuşma. 5. Sınıf ve okul panolarında sergilenen çalışmalara ilgi duyma. 6. Sergi düzenlemeleri için grup çalışmalarında görev alma. 7. Yarışmalara katılmak için istek duyma.	

Tablo 3.2’de 2006 Öğretim Programının **Görsel Sanatlarda Biçimlendirme Öğrenme Alanı**na ait kazanımlar incelendiğinde, bazı ifadelerin 1992 Öğretim Programına ait amaç ve davranışlarla benzerlik gösterdiği görülmektedir. Amaç (A) 17 ile Kazanım (K) 1, A8 ile K2, A8/Davranış(D) 1 ile K4, A24 ile K5, A16 ile K6, A31/D5 ve D7 ile K7’nin benzerlik gösterdiği söylenebilir. K3’te belirtilen dokulu çalışmalarla ilgili bir ifadeye, 1992 Öğretim Programındaki amaç ve davranışlarda rastlanmamıştır.

Görsel Sanat Kültürü Öğrenme Alanı kazanımları incelendiğinde K1, K2, K3, K4, K5, K6, K8, K10, K11 VE K12’nin yeni kazanımlar olduğu görülmektedir. Bunun yanı sıra benzerlik gösteren kazanımlar K7 ile A2/D3, K9 ile A30/D2 olarak belirlenmiştir. **Müze Bilinci Öğrenme Alanı**na ait kazanımlarda ise benzerlik gösteren tek kazanım ifadesi K1 ile A29 arasında bulunmaktadır. Amaç ve davranışlar incelendiğinde K2, K3, K4 VE K5 kazanımlarının yeni ifadeler olduğu görülmektedir. 1992 Öğretim Programında Amaç 31’de sınıf ve okul sergileriyle yarışmalara katılabilmeden söz edilirken, 2006 Öğretim Programında buna benzer bir kazanıma rastlanmamıştır. Sonuç olarak; 1. sınıf düzeyindeki kazanım/davranışlara bakıldığında, 2006 Öğretim

Programında daha genel ifadelerin yer aldığı görülmektedir. Bir maddeyle ifade edilebilen bir kazanım, 1992 Öğretim Programında amaç başlığı altında birden fazla davranış maddesiyle belirtilmiştir ve ayrıntılıdır. Aynı şekilde, kullanılan kelimelerde de genelleme ya da ayrıntı söz konusudur. Örneğin; 1992 Öğretim Programında pastel boya, kolay baskı teknikleri, guaj boya, parmak boya gibi tekniklerden ayrı ayrı söz edilirken, 2006 Öğretim Programında görsel sanatlar teknikleri olarak ifade edilmiştir.

**Tablo 3.3. 1992 ve 2006 Öğretim Programlarında Yer Alan 2. Sınıf Amaç-Davranış/
Kazanımları**

1992 ÖĞRETİM PROGRAMINDA 2. SINIF AMAÇ- DAVRANIŞLAR	2006 ÖĞRETİM PROGRAMINDA 2. SINIF KAZANIMLARI
Amaç 1.Çalışmalarda Kullanılan Araç-Gereç Bilgisi. Davranışlar: 1. Kullanacağı araç ve gerecin adlarını söyleme. 2. Söylenen araç ve gereci gösterme. 3. Araç ve gereçlerin nerede kullanılacağını söyleme. 4. Araç ve gereçlerin nasıl kullanılacağını söyleme. 5. Araç ve gereçlerini korumanın önemini söyleme.	1.Çeşitli sanat alanlarının şarkı, türkü, şiir, öykü, masal, anı gibi türlerinden yararlanarak görsel çalışmalar yapar.
Amaç 2. Araç-Gereçleri Kullanma Becerisi. Davranışlar: 1. Konuya uygun araç-gereci seçme. 2. İlgili malzemeyi çalışmaya hazırlama. 3. Araç-gereci kuralına uygun kullanma. 4. Çalışma ortamını temiz tutma. 5. Araç-gereçlerini bir sonraki kullanıma hazırlama.	2.Çevresinden doku örnekleri göstererek çeşitli yüzeylerde değişik malzemelerle farklı doku çalışmaları yapar.
Amaç 3.İki Boyutlu Çalışmalar Bilgisi. Davranışlar: 1. İki boyutun ne olduğunu söyleme. 2. Çevresindeki iki boyutlu çalışmalardan örnekler gösterme. 3. Küçük ve büyük boyutun ne olduğunu söyleme. 4. Büyük boyutlu yüzeylere daha rahat çalışılacağını bilme. 5. Koyu çizgilerin kalın uçlu gereçlerle, ince çizgilerin ince uçlu gereçlerle çizildiğini sezme.	3.Basit geometrik şekilleri tanır.
Amaç 4.İki Boyutlu Çalışmalar Yapabilme. Davranışlar: 1. Çalışılacak yüzeylerin büyüklüğüne uygun olarak nesneleri büyük veya küçük yapma. 2. Büyük yüzeylere büyük biçimler yapma. 3. Çalışmayı yüzeyin tümüne uygulama.	4.Basit geometrik şekilleri görsel çalışmalarında kullanır.
Amaç 5.Varlıkların Belli Başlı Özelliklerinin Farkına Varış. Davranışlar: 1. Çevresindeki varlıkların uzun-kısa, büyük-küçük, dar-geniş vb. özelliklerini söyleme. 2. Duran bir varlıkla, hareket hâlindeki varlıkları ayırt etme.	5.Ana renkleri tanır.

Tablo 3.3'ün devamı

1992 ÖĞRETİM PROGRAMINDA 2. SINIF AMAÇ-DAVRANIŞLAR	2006 ÖĞRETİM PROGRAMINDA 2. SINIF KAZANIMLARI
3. Varlıklar üzerindeki düz, pütürlü, kareli, desenli gibi doku farklılıklarını sezme.	6.Yığma, dizme ve yerleştirme işlemlerini yapar.
Amaç 6.Çizgisel Çalışmalar Yapabilme. Davranışlar: 1. Yüzeyler üzerinde, değişik çizicileri kullanarak çizgisel çalışmalar yapma. 2. Çalışmalarda rahat ve serbest çizgiler kullanma. 3. Kâğıdın bütün yüzeyini kullanmaya özen gösterme.	
Amaç 7. Renkleri ve Renkli Resim Tekniklerini Tanıyabilme. Davranışlar: 1. Gökkuşağında bulunan renklerin adını söyleme. 2. Söylenilen renkleri gösterme. 3. Renkleri boya ile gösterme. 4. Bir rengin tonlarını (koyuluğunu-açıklığını) fark etme. 5. Ana renklerin adını söyleme. 6. Ara renklerin, ana renklerle karıştırılarak elde edildiğini söyleme. 7. Ana ve ara renkleri tanıdığı varlıklar üzerinde gösterme. 8. Renkli resim tekniklerinin adını söyleme.	7.Duygu, düşünce ve izlenimlerini çeşitli görsel sanat teknikleri ile ifade eder.
Amaç 8.Pastel Boya Bilgisi. Davranışlar: 1. Pastel boyanın özelliklerini söyleme. 2. Pastel boya ile çalışma yöntemini söyleme. 3. Pastel boya ile yapılmış örnekleri gösterme.	8.Çalışmalarını sergilemekten ve bu duyguyu çevresindekilerle paylaşmaktan haz alır.
Amaç 9.Çalışmalarında Pastel Boyayı Kullanabilme. Davranışlar: 1. Pastel boyayla çalışırken dilediği renkleri kullanma. 2. Düşündüğü konuyu, yüzeye serbestçe aktarma.	

Tablo 3.3'ün devamı

1992 ÖĞRETİM PROGRAMINDA 2. SINIF AMAÇ- DAVRANIŞLAR	2006 ÖĞRETİM PROGRAMINDA 2. SINIF KAZANIMLARI
3. Çalışmalarında pastel boyanın değişik tekniklerini kullanma.	1.Yaşadığı çevrenin düzenlenmesine ilişkin olumlu ve olumsuz örnekler verir.
Amaç 10.Sulu Boya Bilgisi. Davranışlar: 1. Sulu boyanın özelliklerini söyleme. 2. Sulu boya ile çalışma yöntemini söyleme. 3. Sulu boya çalışmalarında kullanılan araç-gereçleri söyleme. 4. Sulu boya ile yapılmış örneklerin farkına varma.	2.Yaşadığı mekânı beğenisine uygun eserlerle güzelleştirir.
Amaç 11. Çalışmalarında Sulu Boyayı Kullanabilme. Davranışlar: 1. Sulu boyayı kullanırken dilediği renkleri seçme. 2. Düşündüğü konuyu yüzeye serbestçe aktarma. 3. Çalışmalarında sulu boyanın değişik tekniklerini kullanma.	3.Çevresindeki kirliliği ve düzensizliği onaylamadığını görsel sanatlar yoluyla ifade eder.
Amaç 12. Parmak Boya Bilgisi. Davranışlar: 1. Parmak boyanın özelliklerini söyleme. 2. Parmak boyayı hazırlama yöntemini söyleme. 3. Parmak boya ile çalışma yöntemini söyleme. 4. Parmak boya çalışmalarında kullanılan araç-gereçleri söyleme. 5. Parmak boyanın kullanıldığı çalışma alanlarını söyleme. 6. Parmak boya ile grup çalışması yapılabileceğini bilme.	4.Güzel bir çevrede yaşamının önemini kavrar.
Amaç 13. Çalışmalarında Parmak Boyayı Kullanabilme. Davranışlar: 1. Parmak boyayı kullanırken dilediği renkleri seçme. 2. Düşündüğü konuyu yüzeye serbestçe aktarma	5.Gösterilen eserin sanatçısının adını bilgi dağarcığına katar.

ÖĞRENME ALANI: GÖRSEL SANAT KÜLTÜRÜ

Tablo 3.3'ün devamı

1992 ÖĞRETİM PROGRAMINDA 2. SINIF AMAÇ- DAVRANIŞLAR	2006 ÖĞRETİM PROGRAMINDA 2. SINIF KAZANIMLARI
3. Çalışmalarında parmak boyanın değişik tekniklerini kullanma. 4. Parmak boyayı, parmak ve el ile çalışma.	6.Eserde gördüklerini açıklar.
Amaç 14. Guaş Boya Bilgisi. Davranışlar: 1. Guaş boyanın özelliklerini söyleme. 2. Guaş boya ile çalışma yöntemini söyleme. 3. Guaş boya çalışmalarında kullanılan araç-gereçleri söyleme. 4. Guaş boya ile yapılmış örneklerin farkına varma.	
Amaç 15. Çalışmalarında Guaş Boyayı Kullanabilme. Davranışlar: 1. Guaş boyayı kullanırken dilediği renkleri seçme. 2. Düşündüğü konuyu yüzeye aktarma. 3. Çalışmalarında guaş boyanın değişik tekniklerini kullanma.	
Amaç 16. Yakın Çevresi İle İlgili Gözlemlerine, Düşüncelerini Katarak İki Boyutlu Çalışmalara Aktarabilme. Davranışlar: 1. Çevresi ile ilgili gözlemlerine düşüncelerini katarak gerece aktarma. 2. Yaşadığı olaylarla ilgili duygularını, düşüncelerini gerece aktarma. 3. Düşündüğü çalışma için istediği renkleri seçme. 4. Çevresindeki nesnelerde gördüğü benzerlikleri ve farklılıkları aktarma. 5. Düşündüğü çalışmayı verilen gerece uygun büyüklükte aktarma. 6. Düşüncelerini serbestçe kâğıda aktarma.	7.Gösterilen eserde neleri sevip sevmediğini nedenleri ile açıklar. 8.Gösterilen eserden yola çıkarak duygularını, düşüncelerini, hayallerini ve izlenimlerini ifade eden görsel tasarımlar yapar.
Amaç 17. Masal, Öykü, Şarkı, Şiir, Okuma Parçası Gibi Kaynakları Kullanarak Hayal Güçlerini Zenginleştirici Çalışmalar Yapabilme. Davranışlar: 1. Masal, öykü, şarkı, şiir, okuma parçası gibi kaynakları okuma ve dinleme.	9.Çalışmalarını sergilemekten ve bu duyguyu çevresindekilerle paylaşmaktan mutluluk duyar.

Tablo 3.3'ün devamı

1992 ÖĞRETİM PROGRAMINDA 2. SINIF AMAÇ-DAVRANIŞLAR	2006 ÖĞRETİM PROGRAMINDA 2. SINIF KAZANIMLARI
2. İlginç yönleri söyleme. 3. Söylediği ilginç yönleri, hangi biçimsel öğelerle gerçekleştireceğine karar verme. 4. Düşünerek karar verdiği konuyu renk ve biçimsel öğelerle aktarma.	9.Çalışmalarını sergilemekten ve bu duyguyu çevresindekilerle paylaşmaktan mutluluk duyar.
Amaç 18. Resim Yoluyla Grup Çalışmaları Bilgisi. Davranışlar: 1. Grupça yapılabilecek çalışmaları söyleme. 2. Grup çalışmalarında uyulacak kuralları söyleme. 3. Çalışmalarında sevgi ve saygının ön planda tutulacağını bilme. 4. Grup çalışmalarının önemini söyleme.	1.Müze, sanat galerisi, öğren yeri, tarihî yapı, anıt vb. yerlerin kurallarına uygun davranır.
Amaç 19. Resim Yoluyla Grup Çalışmalarına İstek Duyabilme. Davranışlar: 1. Grup çalışmalarında kurallara dikkat etme. 2. Yapılacak çalışma ile ilgili düşüncelerini söyleme. 3. Grup çalışmalarına katılmaktan zevk alma. 4. Grup çalışmalarında sevgi ve saygıyı ön planda tutma. 5. Daha sonra yapılacak grup çalışmalarına istek duyma.	2.Müzedeki ve sanat galerilerindeki eserlerin, öğren yerlerinin, tarihî yapıların, anıtların vb. önemini kavrar.
Amaç 20. Kolay Baskı Tekniklerinin Farkına Varabilme. Davranışlar: 1. Kolay baskının ne olduğunu ve çeşitlerini söyleme. 2. Kolay baskı çalışmalarında kullanılacak araç-gereçleri söyleme. 3. Kolay baskı tekniklerini söyleme. 4. Kolay baskı yöntemi ile yapılmış çalışmaları tanıma. 5. Kolay baskı çalışmalarının nasıl değerlendirileceğini söyleme. 6. Kolay baskı çalışmalarında kalıbın nasıl kullanılacağını söyleme.	3.Müze, sanat galerisi, öğren yeri, tarihî eser, anıt vb. ile ilgili görsel tasarımlar yapar.

ÖĞRENME ALANI: MÜZE BİLİNCİ

Tablo 3.3'ün devamı

1992 ÖĞRETİM PROGRAMINDA 2. SINIF AMAÇ-DAVRANIŞLAR	2006 ÖĞRETİM PROGRAMINDA 2. SINIF KAZANIMLARI
Amaç 21. Çalışmalarında Kolay Baskı Tekniklerini Kullanabilme. Davranışlar: 1. Kolay baskı tekniklerini kullanırken dilediği renkleri seçme. 2. Düşündüğü konuyu yüzeye serbestçe aktarma. 3. Çalışmalarında değişik kolay baskı tekniklerini bir arada kullanma.	4. Müze, sanat galerisi, öğren yeri, tarihî eser, anıt vb. ile ilgili görsel çalışmalarını sergiler.
Amaç 22. Doğal Çevreyi Tanıyabilme. Davranışlar: 1. Doğal çevrenin ne olduğunu söyleme. 2. Doğal çevrenin ve varlıkların belirgin özelliklerini söyleme. 3. Güzel bir çevre oluşturmak için harcanacak çabanın neler olduğunu söyleme. 4. Doğal çevre konulu çalışmada kullanılacak araç-gereçlerin neler olduğunu söyleme.	5. Ülkemizin müze, öğren yeri, tarihî eser, anıt vb. zenginliklere sahip olmasından gurur duyar.
Amaç 23. Doğal Çevre İle İlgili Duygularını, Düşüncelerini ve İzlenimlerini İki Boyutlu Çalışmalara Aktarabilme. Davranışlar: 1. Doğal çevre ve varlıklar arasında ilişki kurma. 2. Güzel bir çevre için duygu ve düşüncelerini aktarma. 3. Güzel bir çevre için taklitten uzak hayal gücünü geliştirici çalışmalar yapma.	
Amaç 24. Kâğıt ve Kâğıt İşlerini Tanıyabilme. Davranışlar: 1. Kâğıt çeşitlerini söyleme. 2. Kâğıdın teknik özelliklerini söyleme. 3. Kâğıt işlerinde kullanılan araç ve gereçleri söyleme. 4. Kâğıtlarla çalışma yöntemini söyleme. 5. Kolajın ne olduğunu söyleme. 6. Kesici araçları kullanırken dikkat edilmesi gereken kuralları söyleme.	

Tablo 3.3'ün devamı

1992 ÖĞRETİM PROGRAMINDA 2. SINIF AMAÇ-DAVRANIŞLAR	2006 ÖĞRETİM PROGRAMINDA 2. SINIF KAZANIMLARI
Amaç 25. Yaratıcılığı Geliştirebilmek İçin, Farklı Kâğıtları Kullanarak Çalışmalar Yapabilme. Davranışlar: 1. Dergi, gazete, mecmua vb. kâğıtlardan ilgi duyduğu resimli kâğıtları kesme. 2. Kesilen resimlerden iki ya da üç tanesini seçme. 3. Seçilen resimlerden bir tanesini çalışma yapacağı yüzeye yapıştırma. 4. Yapıştırılan resim üzerinde yeni düşünceler üretme. 5. Kolaj tekniği ile istediği değişiklikleri gerçekleştirme.	
Amaç 26. Sevinç, Üzüntü, Coşku, Neşe, Gülme, Ağlama, Kızgınlık vb. Duyguları, Değişik Malzemeleri Kullanarak İfade Edebilme. Davranışlar: 1. Çevresindeki kişilerle ilgili gözlem yapma. 2. Değişik yüz ifadelerini taklit etme. 3. Çalışma için gerekli malzemeleri hazırlama. 4. Tasarladığı yüz ifadelerini çizerek kesme. 5. İfadeyi kuvvetlendirmek için kaş, göz, burun, ağız, saç, bıyık vb. eklemeleri keserek yapıştırma. 6. Yüz ifadelerini istediği renklerle boyama. 7. Hazırladığı yüz ifadelerini oyun, gösteri vb. yerlerde kullanma.	
Amaç 27. Üç Boyutlu Biçimlendirme Çalışmaları Bilgisi. Davranışlar: 1. Üç boyutun ne olduğunu söyleme. 2. Biçimlendirmenin ne olduğunu söyleme. 3. Üç boyutlu biçimlendirme çalışmaları için kullanılacak araç-gereçleri söyleme. 4. Kesme, kıvrırma, katlama, bükme, yapıştırma vb. teknik özellikleri söyleme. 5. Üç boyutlu çalışmaların taklitten uzak, özgün olması gerektiğini bilme.	
Amaç 28. Üç Boyutlu Biçimlendirme Çalışmaları Yapabilme. Davranışlar: 1. Çevresindeki üç boyutlu biçimlendirme çalışmalarından örnekler gösterme. 2. Kesme, kıvrırma, katlama, bükme, yapıştırma gibi becerileri çalışmalarında kullanma. 3. Üç boyutlu çalışma için yapacağı biçimi tasarlama.	

Tablo 3.3'ün devamı

1992 ÖĞRETİM PROGRAMINDA 2. SINIF AMAÇ- DAVRANIŞLAR	2006 ÖĞRETİM PROGRAMINDA 2. SINIF KAZANIMLARI
4. Tasarladığı biçimi üç boyutlu çalışma olarak uygulama.	
Amaç 29. Artık Malzemeleri (Gereçleri) Tanıyabilme. Davranışlar: 1. Artık malzemelerin neler olduğunu söyleme. 2. Kullanılacak artık malzemelerin sağlık şartlarına uygun olması gerektiğini söyleme. 3. Artık malzemelerden nasıl yararlanılabileceğini söyleme. 4. Artık malzemelerden, estetik biçimlerin nasıl elde edileceğini bilme.	
Amaç 30. Çalışmalarında Artık Malzemeyi Kullanabilme. Davranışlar: 1. Sağlık şartlarına uygun artık malzemeyi seçme. 2. Artık malzemelerin nasıl değerlendirileceğini düşünme. 3. Seçilen artık malzemeyi değerlendirerek, çalışmalarında kullanma. 4. Artık malzemeleri kullanarak, yeni çalışmalar yapmaya istek duyma.	
Amaç 31. Yoğurma Maddelerini Tanıyabilme. Davranışlar: 1. Kil, seramik, kâğıt hamuru, plâstisin vb. malzemelerin yoğurma maddeleri olduğunu söyleme. 2. Yoğurma maddelerini şekillendirmede kullanılacak araç-gereçleri söyleme. 3. Yoğurma maddeleri ile üç boyutlu çalışmalar yapılacağını söyleme. 4. Yoğurma maddelerinin toz boya katılarak renklendirilebileceğini bilme. 5. Çalışmalarında dikkat edilecek kuralları söyleme.	
Amaç 32. Yaratıcılığı Geliştirmek İçin, Yoğurma Maddeleri ile Çalışmalar Yapabilme. Davranışlar: 1. Yoğurma maddelerini çalışmaya hazırlama. 2. Yoğurma maddelerini elle biçimlendirme. 3. Yoğurma maddelerini biçimlendirmede kibrit çöpü, kuru dal, yaprak, kutu kapağı vb. gereçlerden yararlanma. 4. Hazırlanan yoğurma maddeleri ile yaratıcı biçimlendirme çalışmaları yapma.	

Tablo 3.3'ün devamı

1992 ÖĞRETİM PROGRAMINDA 2. SINIF AMAÇ- DAVRANIŞLAR	2006 ÖĞRETİM PROGRAMINDA 2. SINIF KAZANIMLARI
Amaç 33. Tasarımın Ne Olduğunun Farkına Varabilme. Davranışlar: 1. Yararlı ve kullanılabilir olan, çevremizde gördüğümüz nesnelerin, üretim için hazırlanan özgün örneklerinin tasarım olduğunu söyleme. 2. Çevremizde gördüğümüz nesnelerin, özgün tasarım örneklerinden çoğaltılmış iş ürünleri olduklarını bilme. 3. İki ve üç boyutlu tasarım örneklerinin neler olduğunu söyleme. 4. Okullarda bulunan Atatürk büstlerinden ilk yapılan orijinalinin özgün tasarım ürünü olduğunu söyleme. 5. Çevremizde gördüğümüz Atatürk büstlerinin özgün tasarım örneklerinden çoğaltılmış iş ürünleri olduklarını söyleme.	
Amaç 34. Çevredeki Tarihî Eserleri, Anıtları, Müzeleri, Sergi Salonlarını, Sanatçı ve Tasarımcı Atölyelerini Tanıyabilme. Davranışlar: 1. Yakın çevredeki müzelerin, sanat galerilerinin, sergi salonlarının, sanatçı ve tasarımcı atölyelerinin sanat çalışmalarının yapıldığı ve sergilendiği yerler olduğunun farkına varma. 2. Çevresindeki sanat eserlerinin ve kültür varlıklarının farkına varma. 3. Sanat eserlerinin ne olduğunu, kendi ifadesiyle söyleme. 4. Çevresindeki sanat eserleri ve orijinal tasarım örnekleri ile tarihî eserlerin, kültürel varlıklar olduğunu bilme.	
Amaç 35. Sanat Eserlerine İlgi Duyabilme. Davranışlar: 1. Sanat eserlerinin farkına varma. 2. Gördüğü sanat eserleri hakkında düşüncelerini söyleme. 3. Görüp tanıdığı sanat eserlerini, arkadaşlarına tavsiye etme. 4. Sanat eserlerini görmek için istek duyma. 5. Çeşitli kaynaklarda yer alan her türlü sanat eserlerinin röprodüksiyonlarını biriktirmeye ilgi duyma. 6. Tarihî eserlerin müzelerin, anıtların, doğal ve kültürel varlıkların korunması için çaba gösterme.	

Tablo 3.3'ün devamı

1992 ÖĞRETİM PROGRAMINDA 2. SINIF AMAÇ- DAVRANIŞLAR	2006 ÖĞRETİM PROGRAMINDA 2. SINIF KAZANIMLARI
Amaç 36. Dramayı Tanıyabilme. Davranışlar: 1. Dramatizasyonun kendiliğinden oyunlaştırma olduğunu bilme. 2. Dramada sahneye, kostüme, ezberlenecek metne gerek olmadığını bilme. 3. Dramanın diyalogla, hareketin bütünleşmesi olduğunu bilme. 4. Dramanın hazırlanmadan oynanmasının, rahatlığı ve özgürlüğü geliştirerek, sıkılganlığı gidereceğini bilme. 5. Dramadan yararlanılarak, yaratıcı çalışmalar yapılacağını bilme.	
Amaç 37. Çalışmalarında Dramadan Yararlanabilme. Davranışlar: 1. Çalışmaların özelliklerine göre konuları oyunlaştırma. 2. Oyunlaştırılmış bir konuyu gerece aktarma. 3. Hayal gücünü drama ile zenginleştirerek çalışma yapma.	
Amaç 38. Sınıf ve Okul Sergileriyle Yarışmalara Katılabilmek. Davranışlar: 1. Sınıf ve okul sergilerine katılmanın önemini söyleme. 2. Öğretim süresince yapılan çalışmaları temiz ve düzenli tutma. 3. Sınıf ve okul sergilerinde çalışmaların korunması gerektiğini bilme. 4. Sınıf ve okul sergilerinde, kendi ve arkadaşlarının çalışmaları üzerinde konuşma. 5. Sınıf ve okul panolarında sergilenen çalışmalara ilgi duyma. 6. Sergi düzenlemeleri için grup çalışmalarında görev alma. 7. Yarışmalara katılmak için istek duyma.	

Tablo 3.3’te 2006 Öğretim Programının **Görsel Sanatlarda Biçimlendirme Öğrenme Alanına** ilişkin kazanımlarına bakıldığında, bazı ifadelerin 1992 Öğretim Programındaki amaç ve davranışlarıyla benzerlik gösterdiği görülmektedir. K1 ile A17, K2 ile A5/D3’ün benzer olduğu söylenebilir. Ancak K2’de genel bir ifadeyle “*doku örnekleri*” kullanımı tercih edilirken, A5/D3’te “*düz, pütürlü, kareli, desenli gibi*” biçiminde daha ayrıntılı bir ifade tercih edilmiştir. Benzerliklere bakıldığında K3 ile A3/D1 arasında da bir benzerlik olduğu görülmektedir. Ancak, K3’te “basit geometrik şekiller” ifadesi, A3/D1’de “iki boyut” olarak kullanılmıştır. “Şekil” kavramı “iki boyut” anlamına geldiğinden, kullanım farklılığı bir sorun olarak düşünülmemelidir. Diğer benzerlikler ise şu şekildedir: K4 ile A4, K5 ile A7/D5, K6 ile A25, K7 ile A9/D2-A11/D2-A13/D2-A15/D2-A21/D2 maddeleri birbiriyle benzerdir. K8 ile A8 arasında da bir ilişki vardır. Ancak, K8’de söz edilen “*Çalışmalarını sergilemekten ve bu duyguyu çevresindekilerle paylaşmaktan haz alır.*” ifadesinin yeni bir kazanım olduğu söylenebilir.

Görsel Sanat Kültürü Öğrenme Alanındaki kazanımlar incelendiğinde K1 ile A16 arasında benzerlik olduğu görülmektedir. K2 ile A23/D3 arasında da bir ilişki olduğu söylenebilir. Ancak, K2’de “*Yaşadığı mekânı beğenisine uygun eserlerle güzelleştirir.*” ifadesinde, bireyin estetik zevkine uygun eseri seçmesi söz konusudur. A23/D3’de yer alan “*Güzel bir çevre için taklitten uzak hayal gücünü geliştirici çalışmalar yapma*” ifadesinde de, bireyin kendi yaptığı çalışmalarla çevresini güzelleştirmesi söz konusudur. K3’ün (Çevresindeki kirliliği ve düzensizliği onaylamadığını görsel sanatlar yoluyla ifade eder) yeni bir kazanım olduğu söylenebilir. K4 ile A23 arasında benzerlik görülmektedir. K5’te ifade edilen “*Gösterilen eserin sanatçısının adını bilgi dağarcığına katar.*” kazanımı yenidir. A35’te sanat eserlerine yönelik davranışlara yer verilmiş fakat eser sanatçısına yönelik bir ifadeye yer verilememiştir. K6 ile A35/D2 arasında benzerlik bulunmaktadır.

K7’deki “*Gösterilen eserde neleri sevip sevmediğini nedenleri ile açıklar.*” ifadesinin karşılığına rastlanmamıştır. Ancak, A35/D2’de “*Gördüğü sanat eserleri hakkında düşüncelerini söyleme*” ifadesi ile ilişkilidir, fakat anlamını tam olarak karşılamamaktadır. Düşüncelerin nedenleri ile söylenmesi, tutarlılık bakımından daha

doğru bir kullanımdır. Bu açıdan bakıldığında K7'nin A35/D2'den daha iyi bir yaklaşım olduğu söylenebilir. K8'e (*Gösterilen eserden yola çıkarak duygularını, düşüncelerini, hayallerini ve izlenimlerini ifade eden görsel tasarımlar yapar*) bakıldığında yeni bir kazanım olduğu görülmektedir. A35'te (*Sanat eserlerine ilgi duyabilme*) görsel sanat eserleriyle ilgili duygu ve düşüncelere yer verilmiş, fakat düşüncelerin görsel olarak ifade edilmesine yönelik bir davranışa yer verilmemiştir. K9 kazanımı yeni bir kazanımdır, ancak A38 ile ilişkili olduğu söylenebilir.

Müze Bilinci Öğrenme Alanına yönelik kazanımlar incelendiğinde, K1, K2, K3, K4 ve K5 kazanımlarının yeni olduğu görülmektedir. A35/D6'da yer alan "*Tarihî eserlerin müzelerin, anıtların, doğal ve kültürel varlıkların korunması için çaba gösterme*" ifadesini karşılayan bir kazanım, 2006 Öğretim Programında yer almamaktadır. Ancak K2'de genel bir ifade kullanılarak bu tür yerlerin öneminin kavranmasından bahsedilmiştir.

Tablo 3.4. 1992 ve 2006 Öğretim Programlarında Yer Alan 3. Sınıf Amaç-Davranış/ Kazanımları

1992 ÖĞRETİM PROGRAMINDA 3. SINIF AMAÇ-DAVRANIŞLAR	2006 ÖĞRETİM PROGRAMINDA 3. SINIF KAZANIMLARI
Amaç 1. Araç-Gereçleri Kullanma Becerisi Kazanabilme. Davranışlar: 1. Konuya uygun araç-gereci seçme. 2. İlgili malzemeyi çalışmaya hazırlama. 3. Araç-gerecini kuralına uygun kullanma. 4. Çalışma ortamını temiz tutma. 5. Araç-gerecini bir sonraki kullanıma hazırlama.	1.Çeşitli sanat alanlarının şarkı, türkü, şiir, öykü, masal, efsane gibi türlerinden yararlanarak görsel çalışmalar yapar.
Amaç 2. İki Boyutlu Çalışmalar Bilgisi. Davranışlar: 1. İki boyutun ne olduğunu söyleme. 2. Çevresindeki iki boyutlu çalışmalardan örnekler gösterme. 3. Küçük ve büyük boyutun ne olduğunu bilme. 4. Büyük boyutlu yüzeylere daha rahat çalışılacağını bilme. 5. Koyu çizgilerin kalın uçlu gereçlerle, ince çizgilerin ince uçlu gereçlerle çizildiğini bilme.	2.Oyunlarında kullandıkları çizgi çeşitlerinden örnekler verir.
Amaç 3. Çizgisel Anlatım Öğelerini Kullanabilme. Davranışlar: 1. Kalın uçlu gereçlerle, koyu çizgiler elde etme. 2. İnce uçlu gereçlerle, açık çizgiler elde etme. 3. Kalın uçlu gereçlerle, koyu nokta elde etme. 4. İnce uçlu gereçlerle, açık nokta elde etme. 5. Çalışmalarında rahat ve serbest çizgiler kullanma. 6. Kâğıdın bütün yüzeyini kullanmaya özen gösterme. 7. Dokuları, nokta ve çizgilerle yapma.	3.Oyunlarla çizgisel çalışmalar yapmaktan haz alır.
Amaç 4. Varlıkların Belli Başlı Özelliklerinin Farkında Oluş. Davranışlar: 1. Çevresindeki varlıkların uzun-kısa, büyük-küçük, şişman-zayıf, dar-geniş vb. özelliklerini söyleme. 2. Duran bir varlıkla, hareket hâlindeki varlıkları ayırt etme. 3. Varlıklar üzerindeki düz, pütürlü, kareli, desenli gibi farklılıkları sezme.	4.Kendi yaptığı çalışmalarda, sanatçıların eserlerinde ve günlük yaşamında karşılaştığı çizgi çeşitlerini tanır.
Amaç 5. Varlıkların Özelliklerini Çizgisel Çalışmalarla Anlatabilme. Davranışlar: 1. Anlatılan öyküde duran varlıklarla, hareket hâlindeki varlıkları çizgisel çalışmalarla anlatma.	5.Bir yüzeyde oyunlarla lekeler oluşturur.

Tablo 3.4'ün devamı

1992 ÖĞRETİM PROGRAMINDA 3. SINIF AMAÇ- DAVRANIŞLAR	2006 ÖĞRETİM PROGRAMINDA 3. SINIF KAZANIMLARI
2. Uzun-kısa, büyük-küçük, şişman-zayıf vb. varlıkları çizgisel çalışmalarla anlatma. 3. Varlıkların üzerindeki düz, pütürlü, kareli, desenli vb. doku farklılıklarını, çizgisel çalışmalarında kullanma.	
Amaç 6. İki Boyutlu Çalışmalar Yapabilme. Davranışlar: 1. Çalışılacak yüzeyin büyüklüğüne uygun olarak, nesneleri büyük veya küçük yapma. 2. Büyük yüzeylere büyük çalışmalar yapma. 3. Çalışmayı yüzeyin tümüne uygulama.	6.Geometrik şekillerle görsel tasarımlar yapar.
Amaç 7. Renk Bilgisi. Davranışlar: 1. Ana renklerin adını söyleme. 2. Ara renklerin adını söyleme. 3. Ana ve ara renkler kapsamındaki sıcak renklerin adını söyleme. 4. Ana ve ara renkler kapsamındaki soğuk renklerin adını söyleme. 5. Ana, ara, sıcak ve soğuk renkleri çevresindeki varlıklar ve renk şeması üzerinde gösterme.	7.Nesnelerin görünümelerini lekese olarak algılar.
Amaç 8. Renkli Resim Tekniklerini Kavrayabilme. Davranışlar: 1. Renkli resim tekniklerinin adını söyleme. 2. Renkli resim tekniklerinin yöntemlerini söyleme. 3. Renkli resim tekniklerinin arasındaki benzerlikleri ve farklılıkları söyleme. 4. Çevresinde gördüğü resimlerin tekniğini söyleme.	8.Çalışmalarında çizgi, renk, biçim ve leke ilişkilerini kullanır.
Amaç 9. Çalışmalarında Pastel Boyayı Kullanabilme. Davranışlar: 1. Pastel boya tekniği ile yapılmış örnekler üzerinde konuşma. 2. Pastel boya ile çalışırken dilediği renkleri seçme. 3. Düşündüğü konuyu, yüzeye serbestçe aktarma. 4. Çalışmalarında pastel boyanın değişik tekniklerini kullanma.	9.Ana ve ara renkleri ayırt eder.
Amaç 10. Çalışmalarında Sulu Boyayı Kullanabilme. Davranışlar: 1. Sulu boya tekniği ile yapılmış örnekler üzerinde konuşma. 2. Sulu boyayla çalışırken dilediği renkleri seçme. 3. Düşündüğü konuyu, yüzeye serbestçe aktarma.	10.Renkleri karıştırarak renk zenginliğini keşfeder.

Tablo 3.4'ün devamı

1992 ÖĞRETİM PROGRAMINDA 3. SINIF AMAÇ- DAVRANIŞLAR	2006 ÖĞRETİM PROGRAMINDA 3. SINIF KAZANIMLARI
4. Çalışmalarında sulu boyanın değişik tekniklerini kullanma.	
Amaç 11. Çalışmalarında Guaş Boyayı Kullanabilme. Davranışlar: 1. Guaş boya tekniği ile yapılmış örnekler üzerinde konuşma. 2. Guaş boya ile çalışırken dilediği renkleri seçme. 3. Düşündüğü konuyu, yüzeye serbestçe aktarma. 4. Çalışmalarında guaş boyanın değişik tekniklerini kullanma.	11.Çevresindeki çiçekler, evler, bitkiler, kuşlar vb. varlıkları belirleyerek, bu varlıkların birer biçimleri olduğunu fark eder.
Amaç 12. Yakın Çevresi İle İlgili Gözlemlerine, Düşüncelerini Katarak İki Boyutlu Çalışmalara Aktarabilme. Davranışlar: 1. Çevresi ile ilgili gözlemlerine, düşüncelerini katarak gerece aktarma. 2. Yaşadığı olaylarla ilgili duygularını, düşüncelerini gerece aktarma. 3. Düşündüğü çalışma için istediği renkleri seçme. 4. Çevresindeki nesnelerde gördüğü benzerlikleri ve farklılıkları aktarma. 5. Düşündüğü çalışmayı, verilen gerece uygun büyüklükte aktarma. 6. Düşüncelerini serbestçe kâğıda aktarma.	12.Çevresinden belirlediği biçimlerden hareketle özgün çalışmalar yapar.
Amaç 13. Masal, Öykü, Şarkı, Şiir, Okuma Parçası Gibi Kaynakları Kullanarak Hayal Güçlerini Zenginleştirici Çalışmalar Yapabilme. Davranışlar: 1. Masal, öykü, şarkı, şiir, okuma parçası vb. kaynakları okuma ve dinleme. 2. İlginç yönleri söyleme. 3. Söylediği ilginç yönleri, hangi biçimsel öğelerle gerçekleştireceğine karar verme. 4. Düşünerek karar verdiği konuyu renk ve biçimsel öğelerle aktarma. 5. Yarım bırakılan masal, öykü, şarkı, şiir, okuma parçasının sonunu renkleri kullanarak resimle anlatma.	13.Yaptığı çalışmalarını sergilemekten ve bu duyguyu çevresindekilerle paylaşmaktan haz alır.

Tablo 3.4'ün devamı

1992 ÖĞRETİM PROGRAMINDA 3. SINIF AMAÇ- DAVRANIŞLAR	2006 ÖĞRETİM PROGRAMINDA 3. SINIF KAZANIMLARI
Amaç 14. Resim Yoluyla Grup Çalışmaları Bilgisi. Davranışlar: 1. Grupça yapılabilecek çalışmaları söyleme. 2. Grup çalışmalarında uyulacak kuralları söyleme. 3. Çalışmalarında sevgi ve saygının ön planda tutulacağını söyleme. 4. Grup çalışmalarının önemini söyleme.	1.Güzel bulduğu nesne ve varlıklarla ilgili görsel tasarımlar yapar.
Amaç 15. Çalışmalarında İş Bölümü Yaparak Sorumluluk Almaktan Zevk Alış. Davranışlar: 1. Grup çalışmalarında kurallara dikkat etme. 2. Yapılacak çalışma ile ilgili düşüncelerini söyleme. 3. Grup çalışmalarında iş bölümü yapma. 4. Üstlendiği işi zamanında ve istenilen nitelikte yapma. 5. Grup çalışmalarında sevgi ve saygıyı ön planda tutma. 6. Grupla çalışmaya istek duyma. Çalışmalara gönüllü katılma.	2.Beğenilerdeki farklılığa saygı duyar.
Amaç 16. Kolay Baskı Tekniklerinin Farkına Varabilme. Davranışlar: 1. Hangi gruplar, hangi tekniklerle çalıştı? Sıralayınız. 2. Hangi gruplar, alışlagelmişin dışında mevsim panosu yapmış? Söyleyiniz. 3. Kolay baskı tekniklerini söyleme. 4. Kolay baskı yöntemini söyleme. 5. Kolay baskı yöntemi ile yapılmış çalışmaları tanıma. 6. Baskı çalışmalarının nasıl değerlendirileceğini söyleme. 7. Baskı çalışmalarında kalıbın nasıl kullanılacağını söyleme.	3.Görsel çalışmalarında yararlandığı eseri yapan sanatçı hakkında bilgi edinir.
Amaç 17. Çalışmalarında Kolay Baskı Tekniklerini Kullanabilme. Davranışlar: 1. Kolay baskı tekniklerini kullanırken dilediği renkleri seçme. 2. Düşündüğü konuyu yüzeye serbestçe aktarma. 3. Çalışmalarında değişik kolay baskı tekniklerini bir arada kullanma. 4. Değişik türdeki materyal baskıyı kullanarak kompozisyon oluşturma.	4.Gösterilen eserdeki renklerin, biçimlerin, figürlerin ve objelerin nasıl kullanıldığını açıklar.

ÖĞRENME ALANI: GÖRSEL SANAT KÜLTÜRÜ

Tablo 3.4'ün devamı

1992 ÖĞRETİM PROGRAMINDA 3. SINIF AMAÇ- DAVRANIŞLAR	2006 ÖĞRETİM PROGRAMINDA 3. SINIF KAZANIMLARI
Amaç 18. Doğal Çevreyi Tanıyabilme. Davranışlar: 1. Doğal çevrenin ne olduğunu söyleme. 2. Doğal çevrenin ve varlıkların belirgin özelliklerini söyleme. 3. Güzel bir çevre oluşturmak için harcanacak çabanın neler olduğunu söyleme. 4. Doğal çevre konulu çalışmada kullanılacak araç-gereçlerin neler olduğunu söyleme.	5.Gösterilen eserle ilgili duygu ve düşüncelerini ifade eder.
Amaç 19. Doğal Çevre İle İlgili Duygularını, Düşüncelerini ve İzlenimlerini İki Boyutlu Çalışmalara Aktarabilme. Davranışlar: 1. Doğal çevre ve varlıklar arasında ilişki kurma. 2. Güzel bir çevre için duygu ve düşüncelerini yüzeye serbestçe aktarma. 3. Güzel bir çevre için taklitten uzak, hayal gücünü geliştirici çalışmalar yapma.	6.Yapacağı görsel sanat çalışmalarında gösterilen eserlerden yararlanır.
Amaç 20. Kâğıt ve Kâğıt İşlerini Tanıyabilme. Davranışlar: 1. Kâğıt çeşitlerini söyleme. 2. Kâğıdın teknik özelliklerini söyleme. 3. Kâğıt işlerinde kullanılan araç-gereçleri söyleme. 4. Kâğıtla çalışma yöntemini söyleme. 5. Kolajın ne olduğunu söyleme. 6. Kesici araçları kullanırken dikkat edilmesi gereken kuralları söyleme.	7.Görsel sanat çalışmalarını sergilemekten ve çevresindekilerle paylaşmaktan zevk alır.
Amaç 21. Yaratıcılığını Geliştirmek İçin Farklı Kâğıtları Kullanarak Çalışmalar Yapabilme. Davranışlar: 1. Dergi, gazete, mecmua vb. kâğıtlardan, ilgi duyduğu renkli kâğıtları kesme. 2. Kesilen kâğıtları düşüncesine uygun yüzeylere yan yana yapıştırma. 3. Kâğıtları elle kopararak veya keserek büyük yüzeyler hâlinde kullanma. 4. Kâğıtları üst üste kullanarak dokular oluşturma. 5. Düşündüğü konuyu yüzeye serbestçe aktarma. 6. Farklı kâğıtları bir arada kullanarak kompozisyon oluşturma.	ÖĞRENME ALANI: MÜZE BİLİNCİ 1.Müzedeki eserlerin korunmasının önemini kavrar.

Tablo 3.4'ün devamı

1992 ÖĞRETİM PROGRAMINDA 3. SINIF AMAÇ-DAVRANIŞLAR	2006 ÖĞRETİM PROGRAMINDA 3. SINIF KAZANIMLARI
Amaç 22. Sevinç, Üzüntü, Coşku, Neşe, Gülme, Ağlama, Kızgınlık vb. Benzeri Duyguları, Değişik Malzemeleri Kullanarak İfade Edebilme. Davranışlar: 1. Çevresindeki kişilerle ilgili gözlem yapma. 2. Değişik yüz ifadelerini taklit etme. 3. Çalışma için gerekli malzemeleri hazırlama. 4. Tasarladığı yüz ifadelerini çizerek kesme. 5. İfadeyi kuvvetlendirmek için kaş, göz, burun, ağız, saç, bıyık vb. eklemeleri keserek yapıştırma. 6. Yüz ifadelerini istediği renklerle boyama. 7. Hazırladığı yüz ifadelerini oyun, gösteri vb. yerlerde kullanma.	2.Müzedeki eserlerin önemini açıklar.
Amaç 23. Koleksiyon Bilgisi. Davranışlar: 1. Koleksiyonun tanımını söyleme. 2. Koleksiyon çeşitlerini söyleme. 3. Koleksiyon yapmanın yararlarını söyleme. 4. Koleksiyon yaparken dikkat edilecek noktaları söyleme.	3.Müze, sanat galerisi, öğren yeri, tarihî eser, anıt vb. yerlere ilişkin değişik kaynaklardan araştırma yapabilmenin yollarını keşfeder.
Amaç 24. Koleksiyon Yapmaktan Zevk Alış. Davranışlar: 1. Yapmak istediği koleksiyon türünü seçme. 2. Seçtiği koleksiyon türü için gerekli araç-gereci bulma. 3. Koleksiyonu oluşturan öğeleri koleksiyon türüne göre düzenleme. 4. Oluşturulan koleksiyonlara bakmaktan zevk alma. 5. Farklı türde koleksiyon yapmak için istek duyma.	4.Müzedeki eserlerle ilgili duygu ve düşüncelerini görsel çalışmalarla ifade eder.
Amaç 25. Üç Boyutlu Biçimlendirme Çalışmaları Bilgisi. Davranışlar: 1. Üç boyutun ne olduğunu söyleme. 2. Biçimlendirmenin ne olduğunu ve özelliklerini söyleme. 3. Üç boyutlu biçimlendirme çalışmaları için gerekli araç-gereçleri söyleme. 4. Kesme, kıvrırma, katlama, bükme, yapıştırma vb. teknik özellikleri söyleme. 5. Üç boyutlu çalışmaların taklitten uzak, özgün olması gerektiğini bilme.	5.Ülkemizin müze, öğren yeri, tarihî eser, anıt vb. zenginliklere sahip olmasından gurur duyar.

Tablo 3.4'ün devamı

1992 ÖĞRETİM PROGRAMINDA 3. SINIF AMAÇ-DAVRANIŞLAR	2006 ÖĞRETİM PROGRAMINDA 3. SINIF KAZANIMLARI
Amaç 26. Üç Boyutlu Biçimlendirme Çalışmaları Yapabilme. Davranışlar: 1. Çevresindeki üç boyutlu biçimlendirme çalışmalarından örnekler gösterme. 2. Kesme, kıvrırma, katlama, bükme, yapıştırma vb. becerileri çalışmalarında kullanma. 3. Üç boyutlu çalışma için yapacağı biçimi tasarlama. 4. Tasarladığı biçimi üç boyutlu çalışma olarak uygulama.	
Amaç 27. Üç Boyutlu Sanat Eserlerinin Farkında Oluş. Davranışlar: 1. Üç boyutlu çalışmalardan manken, doldurulmuş hayvan, hazır alçı kalıpları, bibloların özgün sanat eserleri olmadıklarını söyleme. 2. Sanatçıların yapmış oldukları üç boyutlu (heykeller, büstler ve anıtlar) çalışmaların özgün olduğunu söyleme. 3. Örnek gösterilen üç boyutlu birkaç çalışmadan hangisinin sanat eseri olduğunu söyleme.	
Amaç 28. Artık Malzemeleri(Gereçleri) Tanıyabilme. Davranışlar: 1. Artık malzemelerin neler olduğunu söyleme. 2. Kullanılacak artık malzemelerin sağlık şartlarına uygun olması gerektiğini söyleme. 3. Artık malzemelerden nasıl yararlanılabileceğini söyleme. 4. Artık malzemelerden estetik biçimlerin nasıl elde edileceğini söyleme.	
Amaç 29. Çalışmalarında Artık Malzemeyi Kullanabilme. Davranışlar: 1. Sağlık şartlarına uygun artık malzemeyi seçme. 2. Artık malzemeyi nasıl değerlendireceğini düşünme. 3. Seçilen artık malzemeyi değerlendirerek çalışmalarında kullanma. 4. Artık malzemeleri kullanarak yeni çalışmalar yapmaya istek duyma.	
Amaç 30. Yoğurma Maddelerini Tanıyabilme. Davranışlar: 1. Yoğurma maddelerinin adını söyleme. 2. Yoğurma maddelerinin özelliklerini söyleme. 3. Yoğurma maddeleri ile üç boyutlu çalışmaların yapıldığını söyleme. 4. Yoğurma maddelerine, toz boya katılarak renklendirileceğini söyleme.	

Tablo 3.4'ün devamı

1992 ÖĞRETİM PROGRAMINDA 3. SINIF AMAÇ-DAVRANIŞLAR	2006 ÖĞRETİM PROGRAMINDA 3. SINIF KAZANIMLARI
5. Çalışmalarda dikkat edilecek kuralları söyleme.	
Amaç 31. Yaratıcılığı Geliştirmek İçin Yoğurma Maddeleri İle Çalışmalar Yapabilme. Davranışlar: 1. Yoğurma maddelerinin oluşumunda kullanılacak gereci hazırlama. 2. Yoğurma maddelerini elle biçimlendirme. 3. Yoğurma maddelerini araçla biçimlendirme. 4. Yoğurma maddeleri ile yapacağı biçimi düşünme. 5. Düşüncelerini uygulayabilme.	
Amaç 32. Tasarımın Ne Olduğunun Farkına Varabilme. Davranışlar: 1. Yararlı ve kullanılabilir olan, çevremizde gördüğümüz nesnelerin, üretim için hazırlanan özgün örneklerinin tasarım olduğunu söyleme. 2. Çevremizde gördüğümüz nesnelerin, özgün tasarım örneklerinden, çoğaltılmış iş ürünü olduklarını bilme. 3. İki ve üç boyutlu tasarım örneklerinin neler olduğunu söyleme. 4. İki boyutlu tasarım çalışmalarında yazıdan da yararlanılabileceğini söyleme.	
Amaç 33. Duygu ve Düşüncelerini Farklı Tekniklerle İki Boyutlu Tasarım Çalışması Olarak Uygulayabilme. Davranışlar: 1. Kendince ilginç gelen olayı anlatmak için tasarımı seçme. 2. Yapacağı tasarımda gerekli bilgileri kullanma. 3. Tasarım için gerekli araç-gereci seçme. 4. Düşüncelerini serbestçe kâğıda aktarma. 5. Hazırladığı tasarımı uygun yerlerde kullanma.	
Amaç 34. Çevredeki Tarihi Eserleri, Anıtları, Müzeleri, Sanat Galerilerini, Sergi Salonlarını, Sanatçı ve Tasarımcı Atölyelerini Tanıyabilme. Davranışlar: 1. Yakın çevredeki müzelerin, sanat galerilerinin, sergi salonlarının, sanatçı ve tasarımcı atölyelerinin, sanat çalışmalarının yapıldığı ve sergilendiği yerler olduğunun farkına varma.	

Tablo 3.4'ün devamı

1992 ÖĞRETİM PROGRAMINDA 3. SINIF AMAÇ- DAVRANIŞLAR	2006 ÖĞRETİM PROGRAMINDA 3. SINIF KAZANIMLARI
2. Çevredeki sanat eserlerinin ve kültür varlıklarının farkına varma. 3. Sanat eserlerinin ne olduğunu kendi ifadesi ile söyleme. 4. Çevresindeki sanat eserleri ve orijinal tasarım örnekleri ile tarihî eserlerin kültür varlıkları olduğunu bilme.	
Amaç 35. Sanat Eserlerine İlgi Duyabilme. Davranışlar: 1. Sanat eserlerinin farkına varma. 2. Gördüğü sanat eserleri hakkında düşüncelerini söyleme. 3. Görüp tanıdığı sanat eserlerini arkadaşlarına tavsiye etme. 4. Sanat eserlerini görmek için istek duyma. 5. Çeşitli kaynaklarda yer alan her türlü sanat eserlerinin röprodüksiyonlarını biriktirmeye ilgi duyma. 6. Tarihî eserlerin, müzelerin, anıtların, doğal ve kültürel varlıkların korunması için çaba gösterme.	
Amaç 36. Dramayı Tanıyabilme. Davranışlar: 1. Dramatizasyonun kendiliğinden oyunlaştırma olduğunu bilme. 2. Dramada sahneye, kostüme ve ezberlenecek metne gerek olmadığını bilme. 3. Dramanın diyalogla hareketlerin bütünleşmesi olduğunu bilme. 4. Dramada hazırlanmadan oynanmasının, rahatlığı ve özgürlüğü geliştirerek, sıkılganlığı gidereceğini bilme.	
Amaç 37. Çalışmalarda Dramadan Yararlanabilme. Davranışlar: 1. Çalışmaların özelliklerine göre konuları oyunlaştırma. 2. Oyunlaştırılmış bir konuyu gerece aktarma. 3. Hayal gücünü, drama ile zenginleştirerek çalışmalar yapma.	
Amaç 38. Sınıf ve Okul Sergileri İle Yarışmalara Katılabilme. Davranışlar: 1. Sınıf ve okul sergilerine katılmanın önemini söyleme.	

Tablo 3.4'ün devamı

1992 ÖĞRETİM PROGRAMINDA 3. SINIF AMAÇ- DAVRANIŞLAR	2006 ÖĞRETİM PROGRAMINDA 3. SINIF KAZANIMLARI
2. Öğretim süresince yapılan çalışmaları temiz ve düzenli tutma. 3. Sınıf ve okul sergilerinde çalışmaların korunması gerektiğini bilme. 4. Sınıf ve okul sergilerinde kendisinin ve arkadaşlarının çalışmaları üzerinde konuşma. 5. Sınıf ve okul panolarında sergilenen çalışmalara ilgi duyma. 6. Sergi düzenlemeleri için grup çalışmalarına ilgi duyma. 7. Yarışmalara katılmak için istek duyma.	

Tablo 3.4'te 2006 Öğretim Programının **Görsel Sanatlarda Biçimlendirme Öğrenme Alanına** ait kazanımlar incelendiğinde, bazı ifadelerin 1992 Öğretim Programına ait amaç ve davranışlarla benzerlik gösterdiği görülmektedir. Bunlardan ilki K1 ile A13 arasındaki benzerliktir. K2, K3, K4, K5 ve K6 kazanımlarının yeni olduğu söylenebilir. K8'de "*Çalışmalarında çizgi, renk, biçim ve leke ilişkilerini kurar.*" kazanımında bu öğelerin birbiriyle ilişkisi söz konusudur. Ancak, 1992 Öğretim Programındaki davranışlarda bu ilişkiye rastlanmamıştır. Her bir öğeyle ilgili davranışlar farklı amaçlar altında yer almaktadır, yalnızca "leke" kavramına değinilmemiştir. K9 ile A7 benzerlik göstermektedir. K10 ile A7/D3 ve A7/D4'ün ilişkili olduğu söylenebilir. K10'da "*Renkleri karıştırarak renk zenginliğini keşfeder.*" ifadesiyle, bireyin kendi deneyimiyle renk zenginliğinin farkına varması söz konusudur. A7/D3 ve A7/D4'te ise ana ve ara renkler kapsamındaki sıcak-soğuk renklerin söylenmesi esas alınmıştır. Bu açıdan bakıldığında, K10 kazanımının keşfe ve bireyin kendi deneyimine bağlı olduğu söylenebilir. Bu da, programın esas aldığı yaklaşıma uygunluk açısından doğru bir kullanımdır. K11'in A25 ve A26 ile ilişkili olduğu söylenebilir ancak, K11'de "*Çevresindeki çiçekler, evler, bitkiler, kuşlar vb. varlıkları belirleyerek, bu varlıkların birer biçimleri olduğunu fark eder.*" ifadesinde varlıkların belirlenmesi söz konusudur.

A25’te üç boyutlu biçimlendirme çalışmalarından örnek verme söz konusudur. A26’da ise üç boyutlu tasarımın öğrenci tarafından yapılması söz konusudur. K12’nin benzerlik gösterdiği ifadeler ise A25/D5, A26/D3 ve A26/D4’te yer almaktadır.

Görsel Sanat Kültürü Öğrenme Alanı incelendiğinde K1, K2, K3 kazanımlarının yeni olduğu görülmektedir. K4’ün de yeni bir kazanım olduğu söylenebilir, ancak A35/D2 ile de ilişkilidir. K4’te “*Gösterilen eserdeki renklerin, biçimlerin, figürlerin ve objelerin nasıl kullanıldığını açıklar.*” ifadesi, A35/D2’deki “*Gördüğü sanat eserleri hakkındaki düşüncelerini söyleme*” ifadesinden daha sanatsal bir eleştiri görünümündedir. K5, A35/D2 ile benzerlik göstermektedir. K6, A35 ile benzerlik göstermesine rağmen, yeni bir kazanımdır. K7’nin de A38 ile ilişkili olduğu söylenebilir. **Müze Bilinci Öğrenme Alanı** incelendiğinde, tüm kazanımların yeni olduğu görülmektedir. Müze ile ilgili kazanımlar A34 ile ilişkilidir, fakat anlam farklılıkları büyüktür.

Tablo 3.5. 1992 ve 2006 Öğretim Programlarında Yer Alan 4. Sınıf Amaç-Davranış/Kazanımları

1992 ÖĞRETİM PROGRAMINDA 4. SINIF AMAÇ- DAVRANIŞLAR	2006 ÖĞRETİM PROGRAMINDA 4. SINIF KAZANIMLARI
Amaç 1. Çizgisel Çalışmalarda Çeşitli Gereçleri Tanıyabilme. Davranışlar: 1. Gerecin adını ve özelliklerini söyleme. 2. Araç-gereçlerin kullanıldığı yeri söyleme. 3. Belirtilen bir çalışmada kullanılan araç-gereçlerin adını bilme. 4. Araç-gereçleri kullanırken dikkat edilecek noktaları bilme.	1.Çeşitli sanat alanlarının şarkı, türkü, şiir, öykü, masal, anı, efsane gibi türlerinden yararlanarak görsel çalışmalar yapar.
Amaç 2. Çizgisel Çalışmalarda Koyu, Orta, Açık Değerleri Kullanabilme. Davranışlar: 1. İnce uçlu gereçlerle, açık çizgiler elde etme. 2. Kalın uçlu gereçlerle, koyu çizgiler elde etme. 3. Çizgilerle yüzeyi bezeyerek dokular oluşturma. 4. İnce ve kalın uçlu gereçlerle, dokular oluşturma. 5. Konuyu ifade ederken kâğıt yüzeyini doldurma.	2.Renklerin ışığa göre değiştiğini fark eder.
Amaç 3. Doğadaki Hareketi Belirterek Çizgisel Çalışmalar Yapabilme. Davranışlar: 1. Doğadaki hareketlerin neler olduğunu gözlem ve izlenimleri yoluyla belirtme. 2. Duran bir varlıkla, hareket hâlindeki varlıkların farklılıklarını belirtme. 3. Harekete ilişkin izlenim ve bilgilerini uygun gerece çizgisel olarak aktarma.	3.Bir rengin değerlerini kullanarak resim yapar.
Amaç 4. Koyu, Orta, Açık Lekeleri Düzenleme İçin Araç-Gereç Bilgisi. Davranışlar: 1. Gerecin adını ve özelliklerini söyleme. 2. Araç-gereçlerin kullanıldığı yerleri söyleme. 3. Belirtilen bir çalışmada kullanılan araç-gerecin adını söyleme. 4. Araç-gereçler kullanılırken dikkat edilecek noktaları söyleme.	4.Renklerin duygu ve düşüncelerle ilişkisini tartışır.
Amaç 5. Koyu, Orta, Açık Lekeleri Düzenleyebilme. Davranışlar: 1. Çevredeki varlıklarda koyu, orta, açık değerleri görme.	5.Doğal ve yapay (üretilmiş) nesneleri ayırt eder.

Tablo 3.5'in devamı

1992 ÖĞRETİM PROGRAMINDA 4. SINIF AMAÇ-DAVRANIŞLAR	2006 ÖĞRETİM PROGRAMINDA 4. SINIF KAZANIMLARI
2. Koyu, orta, açık leke çalışmalarında benzerlikleri ve farklılıkları bulma. 3. Koyu, orta, açık değerleri çalışmalarında uygulama. 4. Kendi çalışmalarını, arkadaşlarının çalışmaları ile karşılaştırma. 5. Koyu, orta, açık leke çalışmalarında farklı değerdeki çizgileri ve lekeleri ayırt etme.	
Amaç 6. Mürekkeple Yapılan Çalışmaları Tanıyabilme. Davranışlar: 1. Mürekkep çeşitlerini söyleme. 2. Mürekkep çalışmalarında kullanılan araç-gereçleri söyleme. 3. Mürekkeple yapılan çalışma tekniklerini söyleme.	6.Çevresindeki benzer biçimlere örnekler verir.
Amaç 7. Mürekkeple Yapılacak Çalışmalar Bilgisi. Davranışlar: 1. Mürekkebin çok sulandırıldığında açık, yarı yarıya sulandırıldığında orta, az sulandırıldığında koyu lekeler elde edilebileceğini bilme. 2. Mürekkeple yapılan çalışmaların saydam nitelik taşıdığını bilme. 3. Açık değerler için ayrıca kâğıdın beyazlığından yararlanacağını bilme.	7.Çevresindeki biçim zıtlıklarının neler olabileceğini tartışır.
Amaç 8. Varlıkların ve Olayların İlgi Çekici Yönlerinden Bir Bölümünü Mürekkeple Kâğıda Aktarabilme. Davranışlar: 1. Doğadaki canlı ve cansız varlıkların ilginç olanlarını veya ilginç yönlerinin neler olduğunu söyleme. 2. Doğadaki olayların neler olabileceğini ve insanları nasıl etkileyebileceğini söyleme. 3. Bu varlıklar ve olaylarla ilgili duygu, algı, izlenim ve ilgilerini, mürekkep çalışması ile serbestçe gerece aktarma.	8.Çevresindeki örneklerden yola çıkarak merkezî ve simetrik dengeyi fark eder.
Amaç 9. Örtücü ve Saydam Boyalar Bilgisi. Davranışlar: 1. Örtücü boya; pastel, guaş, akrilik, yağlıboya olduğunu söyleme. 2. Saydam boya; özelliğini söyleme. 3. Çalışmalarında örtücü ve saydam boya kullanabileceğini söyleme.	9.İki ve üç boyutlu çalışmalarında çizgileri kullanmaktan haz alır.

Tablo 3.5'in devamı

1992 ÖĞRETİM PROGRAMINDA 4. SINIF AMAÇ/DAVRANIŞLAR	2006 ÖĞRETİM PROGRAMINDA 4. SINIF KAZANIMLARI
4. Başlıca resim tekniklerinin yöntemlerini söyleme. 5. Örtücü ve saydam boyalarla yapılmış çalışmalardaki farklı yönleri söyleme.	9.İki ve üç boyutlu çalışmalarında çizgileri kullanmaktan haz alır.
Amaç 10. Kâğıt Süsleme Çalışmaları Bilgisi. Davranışlar: 1. Kâğıt süsleme çalışmalarının adlarını söyleme. 2. Kâğıt süsleme çalışmalarının yöntemlerini söyleme. 3. Çeşitli yöntemlerle hazırlanmış kâğıtların nerelerde kullanılacağını söyleme. 4. Çeşitli yöntemlerle süslenmiş kâğıtların farklılıklarını söyleme.	10.Üç boyutlu basit geometrik biçimlerle inşa yapar.
Amaç 11. Çevresindeki Vitray Tekniği İle Yapılmış Eserlerin Özelliklerini Tanıyabilme. Davranışlar: 1. Vitrayın tanımını söyleme. 2. Vitray tekniğinde kullanılan araç-gereçleri ve özelliklerini söyleme. 3. Vitrayı, basit olarak uygulama yöntemini söyleme. 4. Çevresindeki vitray örneklerini tanıma ve gösterme.	11.Doğaya ve nesnelere ilişkin çeşitli bakış açılarının farkına varır.
Amaç 12. Renk Bilgisi. Davranışlar: 1. Renk hakkında genel bilgi edinme. 2. Sarı, kırmızı ve mavinin ana renkler olduğunu söyleme ve yazma. 3. Yeşil, turuncu ve morun ara renkler olduğunu söyleme ve yazma. 4. Kırmızı, turuncu ve sarının sıcak renkler olduğunu söyleme. 5. Mavi, yeşil ve morun soğuk renkler olduğunu söyleme. 6. Bir rengin koyu, orta, açık değerlerinin olduğunu söyleme. 7. Renklerin insanlar üzerindeki etkilerini söyleme. 8. Renklerin karıştırılarak çeşitlendirileceğini söyleme.	12.Görsel çalışmalarında doğal ve yapay nesnelerden yararlanabileceğinin farkına varır.
Amaç 13. Rüya, Masal, Efsane, Uzay, İki Binli Yıllarda Yaşam Gibi Konuları Biçim ve Renk Zenginliği İle Gerece Aktarabilme. Davranışlar: 1. Yarısı anlatılan konuları renk ve biçim zenginliği içinde düşünerek tamamlama.	13.Duygu, düşünce ve izlenimlerini çeşitli görsel sanat teknikleriyle ifade eder.

Tablo 3.5'in devamı

1992 ÖĞRETİM PROGRAMINDA 4. SINIF AMAÇ- DAVRANIŞLAR	2006 ÖĞRETİM PROGRAMINDA 4. SINIF KAZANIMLARI
Amaç 18. Sevgi Konusundaki Duygu ve Düşüncelerini İki Boyutlu Çalışmalarla Aktarabilme. Davranışlar: 1. Sevginin ne olduğunu söyleme. 2. İnsan, hayvan ve doğa sevgisinin neler olduğunu söyleme. 3. Çalışmalarında dilediği renkleri seçme. 4. Çalışmalarında dilediği tekniği seçme. 5. Sevgi konusunun iki boyutlu çalışma ile yüzeye serbestçe aktarma.	4.Bulunduğu yöreye ait bir el sanatı ürününü inceler.
Amaç 19. Grup Çalışması Yoluyla Sorumluluk Paylaşmanın Önemi Kavrabilme. Davranışlar: 1. Grup çalışmalarının önemini söyleme. 2. Grup çalışma kurallarına uyma. 3. Verilen konuyu grupta beraber iş bölümü yaparak çalışma. 4. Ortaklaşa çalışmalarda kendine düşen görevi yapma. 5. Kendisinin ve arkadaşlarının işlerini korumaya özen gösterme. 6. Araç-gereci temiz ve tutumlu kullanma. 7. İşlenen konuyu istenen zamanda bitirme. 8. Çalışmalarda sevgi ve saygıyı ön planda tutma.	5.Yöresel el sanatları ürünlerinin hangi açıdan önemli olduğunu tespit eder.
Amaç 20. Duygularını, Düşüncelerini ve Yaşantılarını Üç Boyutlu Tasarım Olarak Anlatabilme. Davranışlar: 1. Verilen konuya ilişkin tasarım yapma. 2. Değişik malzemeleri üç boyutlu tasarımda bir araya getirme. 3. Tasarladığı konuyu beceriyle uygulama.	6.Bulunduğu yöreye ait bir el sanatı ürününden yola çıkarak görsel tasarımlar yapar.
Amaç 21. Artık Gereçlerden Yararlanarak Hareketli Üç Boyutlu Çalışmalar Yapabilme. Davranışlar: 1. Üç boyutun ne olduğunu söyleme. 2. Doğadan ilginç ve güzel bulduğu nesneleri toplama. 3. Doğadan topladığı nesneleri ve artık gereçleri üç boyutlu çalışmalarda uyumlu şekilde bir arada kullanma. 4. Artık gereçlerin sağlık şartlarına uygun olması gerektiğini söyleme.	7.Resim ile fotoğraf arasındaki farkı bilir.

Tablo 3.5'in devamı

1992 ÖĞRETİM PROGRAMINDA 4. SINIF AMAÇ- DAVRANIŞLAR	2006 ÖĞRETİM PROGRAMINDA 4. SINIF KAZANIMLARI
Amaç 22. Kendi Yaptığı Çalışmalar İle Arkadaşlarının Çalışmaları Arasındaki Benzerlik ve Farklılıkları Değerlendirebilme. Davranışlar: 1. Kendi ve arkadaşlarının çalışmalarını inceleyerek kişisel olarak değerlendirme. 2. Çizgi, renk ve biçim benzerlikleri ile zıtlıkları bulma ve gösterme. 3. Kendinin ve arkadaşlarının yaptığı çalışmalarda kullanılan teknikleri ayırt etme.	1.Yakın veya uzak çevresinde bulunan ören yeri, tarihî eser, anıt gibi yerlerin geçmişi hakkında ön bilgi edinir.
Amaç 23. Güzel Sanatları Sınıflandırabilme. Davranışlar: 1. Güzel sanatlar ve sanatçının tanımını söyleme. 2. Zanaat ve zanaatçının tanımını söyleme. 3. Sanat ve zanaat arasındaki farkı söyleme. 4. Güzel sanatların kapsamını sınıflandırarak söyleme. 5. Atatürk'ün güzel sanatlar konusundaki düşüncelerini söyleme.	2.Müzelerin içerdiği eserlere göre Resim Müzesi, Arkeoloji Müzesi, Etnografya Müzesi ve Bilim Müzesi gibi sınıflandırıldığını fark eder.
Amaç 24. Sanat Olaylarını İzleyebilme. Davranışlar: 1. Sanat olaylarını çeşitli iletişim kaynaklarından izleme. 2. Yakın çevredeki sergileri inceleme ve sanatçıları tanıma. 3. Basında, güzel sanatlarla ve sanatçılarla ilgili yazıları okuma, kupürler hâlinde dosyalama. 4. Güzel sanatlarla ve sanatçılarla ilgili haberleri arkadaşlarına duyurma.	3.Ören yeri, tarihî eser, anıtlar ve müzelerden yola çıkarak iki veya üç boyutlu görsel tasarımlar yapar.
Amaç 25. Sanat Eserlerini ve Tasarım Örneklerini İnceleyebilme. Davranışlar: 1. İncelenen eserlerin adını söyleme. 2. İncelenen eserlerin konusunu söyleme. 3. Eserdeki açık, koyu değerleri ayırt etme. 4. İncelenen eserdeki figürlerin hareketini söyleme. 5. İncelenen eserde en çok yer alan rengi söyleme. 6. Portre, peyzaj, natürmort, figür terimlerinin neyi ifade ettiğini söyleme.	4.Orijinal eser ile röprodüksiyon arasındaki farkı bilir.
	5.Görsel çalışmalarını sınıf, okul panosu ve standında sergilemekten haz duyar.
	6.Ülkemizin müze, ören yeri, tarihî eser, anıt vb. zenginliklere sahip olmasından gurur duyar.

Tablo 3.5’de 2006 Öğretim Programının **Görsel Sanatlarda Biçimlendirme Öğrenme Alanına** ilişkin kazanımlarına bakıldığında, bazı ifadelerin 1992 Öğretim Programındaki amaç ve davranışlarından farklı ve yeni olduğu görülmektedir. Bu doğrultuda K1’in yeni bir kazanım olduğu söylenebilir. K2’de “*Renklerin ışığa göre değiştiğini fark eder.*” ifadesinin yeni olduğu görülmektedir. A12’de renk bilgisine ilişkin davranışlar yer almaktadır, fakat renk ve ışık ilişkisine yönelik bir ifade yer almamaktadır. İki program arasında bazı ifadelerde benzerlik bulunmaktadır. Örneğin; K3 ile A13/D3, K4 ile A12/D7 benzerlik göstermektedir. K5 “*Doğal ve yapay (üretilmiş) nesneleri ayırt eder.*” ile A21/D2 “*Doğadan ilginç ve güzel bulduğu nesneleri toplama*” arasında benzerlik olduğu söylenebilir. K6’nın yeni bir kazanım olduğu söylenebilir. K7 ile A22/D2 arasında benzerlik vardır. K8 ve K9 kazanımları yenidir. K10’un da yeni bir kazanım olduğu söylenebilir. K10’da üç boyutlu basit geometrik biçimlerle inşa yapma söz konusuysa, A21’de de üç boyutlu çalışmalar yapabilme söz konusudur, fakat “*Üç boyutlu basit geometrik biçim*” ifadesi 2006 Öğretim Programında yeni bir kullanımdır. K11 yeni bir kazanımdır. K12 de A21/D3 ile benzerlik göstermektedir. K13’e bakıldığında “*Duygu, düşünce ve izlenimlerin çeşitli görsel sanat teknikleriyle ifade eder.*” cümlesinde genel bir ifade kullanıldığı görülmektedir. 1992 Öğretim Programında ise davranışlarda daha ayrıntıcı bir yaklaşım benimsendiğinden, K13’ün birden fazla davranışla ilişkili olduğunu söylemek mümkündür. Bu davranışlar A3/D3, A8/D3 ve A17/D5’tir. K14 kazanımı ise yenidir.

Görsel Sanat Kültürü Öğrenme Alanına yönelik kazanımlar incelendiğinde tüm kazanımların yeni olduğu görülmektedir. Yalnızca K1 kazanımını içerebilecek bazı davranışlar olduğu söylenebilir. K1’de “*İki ve üç boyutlu görsel sanat eserlerini ayırt eder.*” ifadesiyle ilgili olarak, iki boyutlu ve üç boyutlu çalışmalarla ilgili davranışlar ayrı ayrı yer almaktadır. İkisinin farklılıkları üzerine bir açıklama yer almamaktadır. **Müze Bilinci Öğrenme Alanı** kazanımlarına bakıldığında bu sınıf düzeyinde benzer davranışlara rastlanmamıştır. İlk üç sınıf düzeyinde bu içerikteki davranışlara yer verilmiştir.

Tablo 3.6. 1992 ve 2006 Öğretim Programlarında Yer Alan 5. Sınıf Amaç-Davranış/Kazanımları

1992 ÖĞRETİM PROGRAMINDA 5. SINIF AMAÇ- DAVRANIŞLAR	2006 ÖĞRETİM PROGRAMINDA 5. SINIF KAZANIMLARI
Amaç 1. Çizgisel Çalışmalarda Çeşitli Gereçleri Tanıyabilme. Davranışlar: 1. Gerecin adını ve özelliklerini söyleme. 2. Araç-gereçlerin kullanıldığı yerleri söyleme. 3. Belirtilen bir çalışmada kullanılan araç-gereçlerin adını bilme. 4. Araç-gereçleri kullanırken dikkat edilecek noktaları bilme. 5. Gereçleri kullanırken tutumlu olmak gerektiğini söyleme.	1.Çeşitli sanat alanlarının şarkı, türkü, şiir, öykü, masal, anı, efsane gibi türlerinden yararlanarak görsel çalışmalar yapar.
Amaç 2. Çizgisel Çalışmalarda Koyu, Orta, Açık Değerleri ve Dokuları Kullanabilme. Davranışlar: 1. İnce uçlu gereçlerle, açık çizgiler elde etme. 2. Kalın uçlu gereçlerle, koyu çizgiler elde etme. 3. Çizgileri yan yana, üst üste kullanarak dokular elde etme. 4. Noktaları yan yana ve iç içe kullanarak dokular elde etme. 5. İnce ve kalın uçlu gereçlerle dokular oluşturma. 6. Konuyu ifade ederken kâğıt yüzeyini iyi değerlendirme.	2.Nokta etkisi yaratan varlıklara çevresinden örnekler göstererek, nokta, benek ve lekelerle renkli özgün kompozisyonlar yapar.
Amaç 3. Çizgi, Doku ve Lekeleri Kullanarak Hayalden Resim Yapabilme. Davranışlar: 1. Monotip baskının ne olduğunu tanıma ve söyleme. 2. Doku elde etmek için nokta ve çizgiler kullanılabileceğini fark etme. 3. Monotip baskı ile yapılmış örnekleri inceleme. 4. Hayalden yapacağı çalışmada çizgi, doku ve lekelerden yararlanma. 5. Hayal ettiği bir konuyu monotip ile ifade etme.	3.Nokta ve çizgi etkisi veren üç boyutlu malzemelerle özgün çalışmalar yapmaktan zevk alır.
Amaç 4. Koyu, Orta, Açık Lekelerle Kompozisyon Bilgisi. Davranışlar: 1. Çevresinde gördüğü koyu, orta, açık değerlerin neler olduğunu söyleme. 2. Yazılı kaynaklar üzerinde koyu, orta, açık değerleri gösterme. 3. Kompozisyon çalışması için koyu, orta, açık değerlerdeki kâğıtların kesilerek kullanılacağını bilme. 4. Koyu değerlerin siyah, orta değerlerin gri, açık değerlerin beyaz kâğıtlardan oluştuğunu bilme. 5. Tek geometrik biçimi farklı büyüklüklerde kullanarak, kompozisyon yapabileceğini bilme.	4.Soğuk ve sıcak renkleri ayırt eder.

Tablo 3.6'nın devamı

1992 ÖĞRETİM PROGRAMINDA 5. SINIF AMAÇ- DAVRANIŞLAR	2006 ÖĞRETİM PROGRAMINDA 5. SINIF KAZANIMLARI
Amaç 5. Koyu, Orta, Açık Lekelerle Kompozisyon Yapabilme. Davranışlar: 1. Leke çalışmasını yaparken, dilediği biçimleri seçme. 2. Çalışmalarında farklı malzemeleri kullanma. 3. Düşündüğü kompozisyonu yüzeye serbestçe aktarma.	5.Zıt renkleri kullanarak görsel çalışmalar yapar.
Amaç 6. Koyu, Orta, Açık Değerleri Renge Dönüştürerek Kompozisyon Yapabilme. Davranışlar: 1. Koyu, orta, açık değerlerdeki renkleri seçme. 2. Çalışmalarında farklı renkleri kullanma. 3. Çalışmalarında dilediği biçimleri seçme. 4. Çizgi, doku ve lekeleri renkli soyut çalışmalarda kullanma. 5. Düşündüğü kompozisyonu yüzeye serbestçe aktarma.	6.Çevresindeki renk uyumsuzluklarının farkına varır.
Amaç 7. Çalışmalarında Mürekkebi Kullanabilme. Davranışlar: 1. Mürekkeple çalışma tekniklerini söyleme. 2. Çalışmalarında dilediği biçimi seçme. 3. Çalışmalarında mürekkebi kullanma.	7.Merkezî, simetrik ve asimetrik dengeyi ayırt ederek çalışmalarında kullanır.
Amaç 8. Örtücü ve Saydam Boyalar Bilgisi. Davranışlar: 1. Örtücü boyaların özelliğini bilme. 2. Saydam boyaların özelliğini bilme. 3. Örtücü ve saydam boyalarla yapılmış çalışmalarda, farklı yönleri bilme. 4. Çalışmalarında örtücü ve saydam boyaları kullanacağını bilme.	8.Görsel doku oluşumunda; nokta, çizgi, renk, biçim ve leke tekrarlarının etkisini fark ederek çalışmalarında kullanır.
Amaç 9. Nesnelerin Bütünü ile Parçaları Arasında Orantıyı Sezebilme. Davranışlar: 1. Nesnelerin kendi içinde parçaları olan büyüklük-küçüklük ilişkisini sezmeye. 2. Nesnelerin büyüklük-küçüklük özelliğini sezmeye. 3. Uzaktaki nesneleri küçük, yakındaki nesneleri büyük yaparak plan oluşturma. 4. Zıtlıkları ve benzerlikleri belirtme.	9.Fotoğraflarda ve resimlerde kullanılan perspektifsel görüş açılarını belirler.
Amaç 10. Renk Bilgisi. Davranışlar: 1. Ara renk, ana renk, sıcak ve soğuk renklerin neler olduğunu söyleme. 2. Bir rengin açık, orta ve koyu değerleri olduğunu söyleme. 3. Siyah-beyazın rensiz (nötr) renkler olduğunu bilme.	10.Duygu, düşünce ve izlenimlerini çeşitli görsel sanat teknikleriyle ifade eder.

Tablo 3.6'nın devamı

1992 ÖĞRETİM PROGRAMINDA 5. SINIF AMAÇ-DAVRANIŞLAR	2006 ÖĞRETİM PROGRAMINDA 5. SINIF KAZANIMLARI
4. Kırmızı ile yeşilin, mavi ile turuncunun, sarı ile morun zıt (kontrast) renkler olduğunu bilme. 5. Renkleri karıştırarak çeşitlendirilebileceğini kavrama. 6. Renkleri karıştırarak elde ettiği yeni renkleri kirletmeden kullanılacağını bilme.	1.Bir eserin, görsel sanatların hangi dalına ait olduğunu ayırt eder. 2.Aynı konunun değişik teknik, malzeme ve anlatım biçimleriyle ifade edilebileceğini bilir. 3.Beğenilerin, zaman, eğitim, kültür vb. etkenlere göre değişebileceğini fark eder. 4.Uzak ve yakın çevresindeki doğal ve tarihî güzellikleri tanıır.
Amaç 11. Çalışmalarında Hareketli Konulara Yer Verebilme. Davranışlar: 1. Hareketli konulara ilişkin örnekler verme. 2. Doğadaki hareketin neler olduğunu gözlem ve izlenimler yoluyla belirtme. 3. Hareketli, konulara ilişkin (trafik, spor karşılaşmaları, savaş müzikli gösteriler vb.) gözlemlerini ve izlenimlerini uygun gerece renkli çalışma olarak aktarma.	
Amaç 12. Tek Rengin Çok Çeşitli Değerleri İle Çalışmalar Yapabilme. Davranışlar: 1. Renk tonunun ne olduğunu kavrama. 2. Bir rengin farklı tonlarını elde etme. 3. Bir rengin çok değişik değerleri ile (koyu, orta, açık; ton değerleri) çalışmalar yapma.	
Amaç 13. Doğanın Ritmini Kavrayarak, Çevreye Olan Duyarlılığı Geliştirici Çalışmalar Yapabilme. Davranışlar: 1. Doğal çevrenin tanımını yapma. 2. Güzel bir çevre için duygu ve düşüncelerini söyleme. 3. Doğadaki olaylar ve nesnelerin belirgin özelliklerini görme ve söyleme. 4. Doğadaki olaylar ve nesneler arasında ilişki kurma. 5. Doğadan edindiği izlenimleri yorumlama. 6. Çevreden esinlenerek taklitten uzak hayal gücünü geliştirici çalışmalar yapma.	
Amaç 14. Portre Bilgisi. Davranışlar: 1. Portrenin baş ile omuzları içine alan resim türü olduğunu bilme. 2. Portrenin insanların yüz ifadesini yansıtması gerektiğini bilme. 3. Portre çalışırken fotoğraf gibi benzetmelerden kaçınılacağını bilme. 4. Öğrencilerin, kişilerin yüz ifadelerinden algıladıkları, sezdikleri ve yorumladıkları izlenimleri uygun gerece portre çalışması olarak aktarabileceğini bilme.	

Tablo 3.6'nın devamı

1992 ÖĞRETİM PROGRAMINDA 5. SINIF AMAÇ- DAVRANIŞLAR	2006 ÖĞRETİM PROGRAMINDA 5. SINIF KAZANIMLARI
Amaç 15. Etkilendiği Kişileri Portre Çalışması Olarak Aktarabilme. Davranışlar: 1. Portre çalışması yaparken, etkilendiği kişiyi seçme. 2. Çalışmalarında farklı malzemeleri kullanma. 3. Çalışma için renkleri seçme. 4. Etkilendiği portreyi yüzeye serbestçe aktarma.	5.Uzak ve yakın çevresindeki doğal güzelliklerin, kültürel yapıların özelliklerinin bozulmaması gerektiğini nedenleri ile açıklar.
Amaç 16. Düzenli Ortamda Bulunmaktan Zevk Alış. Davranışlar: 1. Düzenli olmaya özen gösterme. 2. Evde, okulda, sınıfta, günlük hayatında çevresini temiz ve düzenli tutması gerektiğini bilme. 3. Düzensizliklerin kişileri rahatsız ettiğini bilme. 4. Düzensizlikleri değiştirmeye çaba gösterme.	6.Uzak ve yakın çevresinin doğal ve tarihî güzelliklerini görsel çalışmalarında kaynak olarak kullanır.
Amaç 17. Rüya, Masal, Efsane, Uzay, İki Binli Yıllarda Yaşam Gibi Konuları Biçim ve Renk Zenginliği İçinde Gerece Aktarabilme. Davranışlar: 1. Hayalî konuların renk ve biçim zenginliği içinde nasıl anlatılacağını düşünme. 2. Çalışmalarında çizgileri, lekeleri, doku ve renkleri serbestçe kullanma. 3. Çizgilerin, lekelerin, dokuların ve renklerin koyu, orta ve açık değerlerini çalışmalarında kullanma. 4. Düşündüğü konuyu yüzeye serbestçe aktarma.	7.Sanatçı–zanaatçı ayrımını yapar.
Amaç 18. Afiş Çalışmalarında Tasarım Bilgisi. Davranışlar: 1. Afişin tanımını söyleme. 2. Afiş çalışmalarında kullanılan araç-gereçleri söyleme. 3. Afiş tasarım kurallarını söyleme. 4. Afiş çalışmalarında uygulanan teknikleri söyleme. 5. Sanat değeri olan afiş tasarım örnekleri üzerinde düşüncelerini söyleme.	1.Müze, öğren yeri, tarihî eser, anıt vb. ziyaretleri yapmaya istek duyar.
Amaç 19. İki Boyutlu Tasarım Çalışmalarında “Sağlığa Duyarlılığı” Aktarabilme. Davranışlar: 1. Sağlığın ne olduğunu söyleme.	2. Müze, öğren yeri, tarihî eser, anıt vb. yerlerde edindiği bilgileri ve gördüğü eserlerin tarihle

Tablo 3.6'nın devamı

1992 ÖĞRETİM PROGRAMINDA 5. SINIF AMAÇ- DAVRANIŞLAR	2006 ÖĞRETİM PROGRAMINDA 5. SINIF KAZANIMLARI
2. Sağlığı korumak için dikkat edilecek kuralları söyleme. 3. Sağlığımızla ilgili duygularını, afiş tasarımı olarak düşünme. Sağlığa ilişkin duygu, algı, bilgi ve izlenimlerini iki boyutlu tasarım olarak aktarma.	ilişkisini arkadaşları ile tartışır.
Amaç 20. Tekstil Tasarımı Bilgisi. Davranışlar: 1. Tekstilin ne olduğunu söyleme. 2. Geleneksel Türk süsleme sanatını örnekler üzerinde tanıma. 3. Motifin tanımını söyleme. 4. Motif oluşturma ve motif tekrarında dikkat edilecek noktaları söyleme.	3.Restorasyon ve konservasyonun amacını açıklar.
Amaç 21. Tekstil Tasarımı Yapabilme. Davranışlar: 1. Orijinal tekstil tasarımı örneklerini araştırma. 2. Yapılacak çalışma için özgün taslaklar hazırlama. 3. Tekstil tasarımı için dilediği renkleri seçme. 4. Hazırladığı taslakları biçim ve renk zenginliği ile yüzeye aktarma.	4.Gördüğü tarihî eserlerden yola çıkarak görsel tasarımlar yapar.
Amaç 22. Üç Boyutlu Tasarım Bilgisi. Davranışlar: 1. Üç boyutun ne olduğunu söyleme. 2. Üç boyutlu tasarım örneklerinin neler olduğunu söyleme. 3. Sahne ve giysi tasarımında değişik malzemelerin kullanılacağını söyleme. 4. Gösterinin içeriğine göre sahne tasarımı yapabileceğini söyleme. 5. Gösteride yer alacak kişilere uygun tasarım yapılabileceğini söyleme.	5.Ülkemizin müze, ören yeri, tarihî eser, anıt vb. zenginliklere sahip olmasından gurur duyar.
Amaç 23. Grup Çalışması Yoluyla İş Bölümü Yaparak Sorumluluk Paylaşabilme. Davranışlar: 1. Grup çalışmalarına yaratıcı düşünceleri ile katkıda bulunma. 2. Sahne ve giysi tasarımı için ön araştırma yapma. 3. Sahne ve giysi tasarımını grupla beraber iş bölümü yaparak gerçekleştirme. 4. Gerçekleştirilen sahne ve giysi tasarımlarını gösteri ve oyunlarla kullanma.	
Amaç 24. Üç Boyutlu Biçimlendirme ve İnşa Çalışmaları Yapabilme. Davranışlar: 1. Üç boyutlu çalışmalarda hacmin ne olduğunu söyleme. 2. Üç boyutlu çalışmalarda inşanın ne olduğunu söyleme. 3. Yüzeyleri birleştirerek hacim oluşturacağını söyleme. 4. Kullanacağı belli başlı gereçleri seçme. 5. Duygularını, düşüncelerini, imajlarını biçimlendirerek inşa çalışmaları yapma.	

Tablo 3.6'nın devamı

1992 ÖĞRETİM PROGRAMINDA 5. SINIF AMAÇ-DAVRANIŞLAR	2006 ÖĞRETİM PROGRAMINDA 5. SINIF KAZANIMLARI
6. Yoğurma maddeleri ve karton, mukavva, alçı, metal gibi artık malzemeleri üç boyutlu biçimlendirmelerde kullanma. 7. Ritm öğelerini kullanma. 8. Üç boyutlu biçimlendirme ve inşa çalışmalarında seçtiği malzemeyi kullanma.	
Amaç 25. Sanat Eserlerini ve Tasarım Örneklerini İnceleyebilme. Davranışlar: 1. Sanat eserleri ile tasarım örneklerindeki çizgi, renk, biçim, leke ve hacim farklılıklarını sezme. 2. Figürlü resim ve figürsüz soyut resmin farkına varma. 3. Afiş, resim, heykel ve seramiği birbirinden ayırt etme. 4. Eserleri incelenen sanatçının adını öğrenme. 5. Müze, açık hava müzesi, sanat galerisi, tasarım stüdyosu, sanatçı atölyesi gibi yörede bulunan yerleri gezerek sanat eserleri ve tasarım örnekleri ile ilgili bilgi edinme, sanatçı ve tasarımcılarla iletişim kurma.	
Amaç 26. Kültür ve Tabiat Varlıklarının Değerini Bilerek Koruyabilme. Davranışlar: 1. Kültür ve tabiat varlıklarının dünya barışına açılan kapı olduğunu söyleme. 2. Kültür ve tabiat varlıklarının ne olduğunu söyleme. 3. Çevredeki kültür ve tabiat varlığı hakkında bilgi edinme. 4. Kültür ve tabiat kaynakları ile ilgili basılı kaynakları biriktirme. 5. Kültür ve tabiat varlıkları ile ilgili inceleme gezilerine katılma. 6. Gezilerde elde edilen izlenimleri çalışmalarına aktarma.	
Amaç 27. Belli Başlı Yerli ve Yabancı Sanatçılarla, Eserleri Hakkında Bilgi Edinebilme. Davranışlar: 1. İlgilerini çeken yerli ve yabancı sanatçıların eserlerinin kartpostal, röprodüksiyon ve dialarını biriktirme alışkanlığı kazanma. 2. İlgilerini çeken yerli, yabancı sanat eserlerini ve sanatçılarını söyleme. 3. Yerli ve yabancı sanatçıların eserlerini sergilerden izleme. 4. Sanatçıların eserleri hakkında fikirlerini söyleme.	

Tablo 3.6’da 2006 Öğretim Programının **Görsel Sanatlarda Biçimlendirme Öğrenme Alanına** ait kazanımlar incelendiğinde, bazı ifadelerin yeni olduğu görülmektedir. K1, K2 ve K3 yeni kazanımlardır. K4, A10/D1 ile benzerlik göstermektedir. K5 de A10/D4 ile ilişkilidir. K5’te “*Zıt renkleri kullanarak görsel çalışmalar yapar.*” ifadesinde bilgi, davranışa dönüştürülmüştür. A10/D4’te ise “*Kırmızı ile yeşilin, mavi ile turuncunun, sarı ile morun zıt (kontrast) renkler olduğunu bilme*” ifadesi bilgi düzeyinde bir ifadedir. K6 yeni bir kazanımdır, çünkü “*Çevresindeki renk uyumsuzluklarının farkına varır.*” ifadesinde geçen “*renk uyumsuzlukları*” ile ilgili bir bulguya rastlanmamıştır. K7 de yeni bir kazanımdır. “*Merkezî, simetrik ve asimetrik dengeyi ayırt ederek çalışmalarında kullanır.*” ifadesinde geçen “*merkezî, simetrik ve asimetrik denge*” kavramı 1992 Öğretim Programında yer almamaktadır. K8 ile A3 benzerlik göstermektedir. K9 yeni bir kazanımdır. K10’da “*Duygu, düşünce ve izlenimlerini çeşitli görsel sanat teknikleriyle ifade eder.*” cümlesini kısmen içerecek davranışların A5/D3, A6/D5, A11/D3, A17/D4, A24/D5 ve A26/D6 olduğu söylenebilir.

Görsel Sanat Kültürü Öğrenme Alanı incelendiğinde K1’in A25/D3 ile benzer olduğu görülmektedir. K2, K3, K4 ve K5 yeni kazanımlardır. K6 ise A26/D6 ile benzerlik göstermektedir. K7’deki “*Sanatçı-zanaatçı ayrımını yapar.*” ifadesi ise 5. sınıf düzeyinde yeni bir kazanım olmakla birlikte, 4. sınıf düzeyindeki A23/D2 ve A23/D3 ile ilişkili olduğu görülmektedir. **Müze Bilinci Öğrenme Alanına** ilişkin kazanımlara benzer ifadeler 1992 Öğretim Programında rastlanmamıştır. A25 ve A26’nın Müze Bilinci Öğrenme Alanı ile ilgili olduğu söylenebilir, fakat kazanımları karşılayacak ifadeleri içermemektedir.

2006 Öğretim Programında yer alan kazanımların hayata geçirilmesi için, programda çeşitli etkinlik örnekleri verilmiştir. Bu etkinlikler birer öneri niteliğindedir ve programda belirtilen birçok kazanıma yönelik olabilir. Bu anlamda programda, öğretmene uygulama esnekliği sağlayan bir bakış açısı vardır.

3.1.2 İkinci Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorum

İkinci Alt Problem: 2006 İlköğretim Görsel Sanatlar Dersi Öğretim Programı ve Kılavuzu (1-5. Sınıflar) ile 1992 İlköğretim Kurumları Resim-İş Dersi Öğretim Programı arasında içerik bakımından benzerlikler ve farklılıklar nelerdir?

Görsel Sanatlar Dersi Öğretim Programı, öğrencilerin bulundukları yaş düzeyinden başlayarak bütün yaşamları boyunca temel bir kazanım olarak kendilerini ifade etme yollarını keşfetmeleri ve bunları kullanarak duygusal, bilişsel, kültürel ve toplumsal yönlerden donanımlı hâle gelmeleri; böylece dengeli kimlik oluşturmaları ve nitelikli alışkanlıklar edinmeleri için hazırlanmıştır (MEB, 2006a:4). Geleceğin aydınlık kuşaklarının yetiştirilmesini esas alan bu programın içeriği, amacına ulaşması için büyük önem taşımaktadır.

1992 Öğretim Programının genel yapısına bakıldığında önce 17 madde hâlinde dersin “Genel amaçlar” ve ardından “Genel açıklamalar” bölümü yer almaktadır. Genel açıklamalarda resim-iş eğitiminin gerekliliği, ilkeleri, çocuk resimlerinin gelişim basamakları, eğitim durumları, çalışma ortamının önemi, uygulama ilkeleri, dersin işlenişi ve değerlendirmeye ilişkin görüş ve öneriler bulunmaktadır. 1. sınıftan 8. sınıfa kadar ayrı ayrı olmak üzere amaçlar, konular ve sınıf programı başlığı altında amaç ve davranışların belirlendiği bir yapı görülmektedir.

1992 Öğretim Programı ve 2006 Öğretim Programının içerik anlayışında farklılıklar görülmektedir. 1992 Öğretim Programında her düzeyde konu isimleri yazılmış fakat ayrıntılı bir açıklamaya yer verilmemiştir. Programın “Açıklamalar” bölümünde içeriğe ilişkin bilgilere yer verilmiştir. Bu bölümde çocuk resimlerinin gelişim basamakları adı altında, içeriği ilgilendiren açıklamalar yer almıştır. 1992 Öğretim Programında daha çok resim tekniklerinin öğretimine ağırlık verilmiştir. Dersi oluşturan başlıca alanlar;

- İki boyutlu çalışmalar (Çizgisel ve Renkli)
- Üç boyutlu çalışmalar (Modelaj, Heykel, Tasarım)
- Eser incelemeleri olarak üç bölümde açıklanmıştır.

2006 Öğretim Programında ise üç öğrenme alanı altında yapılandırılmıştır:

1. Görsel Sanatlarda Biçimlendirme
2. Görsel Sanat Kültürü
3. Müze Bilinci

Bu öğrenme alanları ayrı ayrı başlıklar altında ve belli bir düzen içinde açıklanmıştır. Bu öğrenme alanlarının içeriği ve önemiyle ilgili bilgilere yer verilmiştir. Ayrıca bu öğrenme alanları birbirini tamamlayıcı ve dersin temelini teşkil edecek biçimdedir. 2006 Öğretim Programında Görsel Sanatlar dersi için içerik önerileri listesi örneklenerek verilmiştir. Başlıklar şu şekildedir:

- Atatürk
- Belirli günler ve haftalar
- Manevi değerler
- Şiirler, öyküler, hikâyeler, halk kahramanları, masallar, efsaneler
- Atasözleri
- Fıkralar
- Deyimler
- Eğlencelerimiz, manilerimiz, oyunlarımız
- Yaşantımız
- Hayallerimiz (MEB, 2006a:91-92)

Yukarıda yer alan örneklerin seçilmesinde, öğrenme alanlarının ilgili kazanımları, sınıfın seviyesi, diğer derslerin içerikleri, çevrenin özellikleri, öğrencilerin ilgi ve ihtiyaçları ile belirli gün ve haftaların dikkate alınması gerektiği 2006 Öğretim Programında vurgulanmıştır. İfade edilen içeriklerin, programda yer alan kazanımlar ve örnek etkinliklerden yola çıkılarak hazırlandığı, öneri niteliğinde olduğu ve içeriklerin liste haricinde belirlenmesi durumunda yukarıda yapılan açıklamadaki ölçütlerden yola çıkılması gerektiği belirtilmiştir.

İçerik belirlenirken, seçilecek içeriğin günün koşullarını sağlayacak ve sorunları çözümleyecek şekilde geçerli olmasına, eğitim programının amaçlarının gerçekleşmesi açısından anlamlı ve önemli olmasına, öğrencinin ilgisini çekebilecek nitelikte olmasına, öğrencinin öğrenebileceği konuları içermesine, öğrencileri ezbere yöneltmemesine, öğrencilere yarar getirecek konulardan oluşmasına özen gösterilmelidir (Kısakürek,1983). Bu nitelikler dikkate alındığında, öğretim programının amacına ulaşması söz konusudur. Bu bakımdan ele alındığında iki programda da öğrencilerin öğrenebileceği konuların içerikte bulunduğu görülmektedir.

1992 Öğretim Programında maddeler hâlinde sıralanan amaçlardan çok azının altında işleniş ve değerlendirme alt başlıkları konulmuştur. Programın içerdiği konular incelendiğinde ise şu tespitler yapılabilir. Tespit edildiği kadarıyla geleneksel sanat eğitimi yaklaşımı olarak algılanan durumun, öğrencilerin plastik sanatlar ve iş becerilerinin geliştirilmesinde temel bir önceliğin var olduğu, tasarım eğitiminin ise bunlar içinde dolayısıyla düşünülmüş olduğudur (Alakuş, 2003).

2006 Öğretim Programında, 1992 Öğretim Programında çok az yer kaplayan Müze Bilinci Öğrenme Alanı önemle üzerinde durulan bir konu olmuştur. Müzeler çocuk eğitiminde önem taşıyan kurumlar hâline gelmeye başlamıştır. Bu da çocuklara yaparak yaşayarak öğrenme ve onların sosyal gelişimlerine destek olacak bir ortam yaratmaktadır. Müzeler sayesinde çocuklar çeşitli kültür varlıklarını tanıyarak, içinde yaşadıkları toplumun bir bireyi olduklarını hissedebilirler. Müzelerdeki nesneleri gören ve bunlarla ilgili etkinlikler yapan çocukların sanat anlayışının ilerleyebileceği söylenebilir.

Müzelerin eğitimde önemli bir etkisi olduğu göz önüne alınarak, 2006 Öğretim Programında “Görsel Sanatlarda Biçimlendirme” ve “Görsel Sanat Kültürü” öğrenme alanlarının yanı sıra “Müze Bilinci” öğrenme alanına yer verilmiştir. “Bu öğrenme alanında yer alan öğrenme mekânları, müzelerle birlikte ören yerlerini, anıtları, tarihî yapıları, sanat galerilerini vb. içine alacak şekilde geniş tutulmuştur” (MEB, 2006a:12-13). Programın “Ekler” kısmında müzelerle ilgili olarak müzelerin genel ağ adresleri ve müzede uygulanacak çalışma kâğıdı örnekleri verilmiştir. Bu da programın uygulayıcısı olan öğretmene kolaylık sağlayacak yönde olumlu bir yaklaşımdır.

2006 Öğretim Programında, 1992 Öğretim Programından farklı olarak üzerinde durulan özelliklerden biri de sanatçılar olmuştur. 1992 Öğretim Programında sanatçı isimlerinden söz edilmezken, 2006 Öğretim Programında yerli ve yabancı birçok sanatçıya ve eser örneklerine yer verilmiştir. Programda adı geçen sanatçılar; Vincent Van Gogh, Paul Cézanne, Edgar Degas, Edvard Munch, François Millet, Pablo Picasso, Wassily Kandinsky, Paul Klee, Jackson Pollock, Osman Hamdi Bey, Süleyman Seyyit Bey, Şeker Ahmet Paşa, Fikret Mualla, Piet Mondrian, Turgut Zaim, Orhan Peker, Sabri Berkel, Şeref Akdik, Neşet Günel, Bedri Rahmi Eyüboğlu, Mustafa Pilevneli, Nuri Abaç, İbrahim Balaban, Mürşide İçmeli, Ferruh Başağa, Hasan Pekmezci, Söbüta Özer, Emin Barın, İlhap Hulisi Görey, Sadık Karamustafa, Yurdaer Altıntaş, Mengü Ertel, Levnî, Matrahçı Nasuh, Nusret Hepgül, Auguste Rodin'dir. Bu bakımdan 2006 Öğretim Programı zengin bir içeriğe sahiptir. Öğrencilerin sanat tarihi birikimini zenginleştirecek nitelikte, çeşitli sanat akımlarından sanatçı örneklerinin verilmesi olumlu bir yaklaşımdır. Öğretmen açısından bakıldığında, sanatçı ve eser örneklerinin programda verilmesi, programın yol gösterici bir rehber niteliğinde olduğunu göstermektedir.

2006 Öğretim Programında çok alanlı sanat eğitimi yönteminin benimsendiği söylenebilir. Genel olarak bakıldığında programın sanat tarihi, sanat eleştirisi, estetik ve uygulamayı içerdiği görülmektedir. Bu da programın sağlam temellerle, görsel sanatlar bütününe parçalarını oluşturacak biçimde hazırlandığını göstermektedir. 1992 Öğretim Programında ise resim tekniklerine diğer sanat alanlarından daha çok ağırlık verildiği görülmektedir. Bu bakımdan programın içerik ögesinde eksiklikler olduğu söylenebilir.

3.1.3 Üçüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorum

Üçüncü Alt Problem: 2006 İlköğretim Görsel Sanatlar Dersi Öğretim Programı ve Kılavuzu (1-5. Sınıflar) ile 1992 İlköğretim Kurumları Resim-İş Dersi Öğretim Programı arasında öğrenme-öğretme süreci bakımından benzerlikler ve farklılıklar nelerdir?

3.1.3.1 Öğrenme-Öğretme Süreci

Bu bölümde öğrenme-öğretme süreci ele alınırken, öğrenme-öğretme sürecinde temele alınan yaklaşım, öğrenme-öğretme sürecinde etkinlikler, öğrenme-öğretme sürecini günlük hayatla, diğer dersler ve ara disiplinlerle ilişkilendirme, Atatürkçülükle ilgili konular ile öğrenme-öğretme sürecinde kullanılan yöntem ve teknikler incelenmiştir.

2006 Öğretim Programında öğrenme-öğretme süreci ve öğretmenin rolü 1992 Öğretim Programına göre daha ayrıntılı bir biçimde ele alınmıştır. 1992 Öğretim Programında her sınıf düzeyinde belirlenen amaçlar, davranışlardan sonra “İşleniş” başlığı altında o bölüme ait yöntem-teknik açıklanmış, konuların özelliğine göre bazen maddeler halinde metinler verilmiştir (Çelenk ve diğerleri, 2000). Örneğin;

1. Çocuğun yakın çevresi ile ilgili olaylara ve nesnelere çocuk açısından bakarak konunun seçimi yapılır.
2. Seçilen konular oyunlaştırılarak verilir.
3. Dramatize edilmiş konunun önemli noktalarına, farklı yönlerine, karakter özelliklerine, zıtlıklarına veya benzerliklerine ilişkin soru ve vurgulamalarla dikkat edilir.

Bu bölümde ayrıca çalışmaların özelliklerine göre uygulanacak yöntem ve tekniklere yer verilmiş, Resim-İş dersinde gerekli olan kaynaklar “Eğitim Araçları Merkezinden” sağlanabileceği açıklaması getirilmiştir (Çelenk ve diğerleri, 2000). 1992 Öğretim Programında “Dersin İşlenişi” başlığı altında yer alan açıklamalara bakıldığında, öğrenme-öğretme süreciyle ilişkili olduğu görülmektedir. Derste yapılacak etkinliklerin ders planı çerçevesinde, ayrıntılı bir biçimde belirli bir sıra içinde önceden belirlenmesi gerektiği ifade edilmiştir. Konuların işlenmesiyle ilgili olarak ders öncesinde ve ders sonrasında yapılacak etkinliklerin sırası şu şekilde önerilmiştir:

1. Konu
2. Çalışma alanı
3. Amaç ve davranışlar

4. Araç ve gereçler
5. Ders öncesi hazırlıklar
6. Öğrenciyi hazırlama
7. Güdüleme
8. Çalışmanın yapılması
9. Çalışmanın bitirilmesi
10. Sınama durumu (MEB,1992:14)

1992 Öğretim Programında “Sınıf İçin Uygulama İlkeleri” başlığı altında, öğrenme-öğretme sürecinin genel çerçevesi hakkında bilgi verilmiştir. Bunları şu şekilde listelemek mümkündür:

- Öğrencilerin mümkün olduğunca özgün ve bağımsız olarak çalışabilmesi sağlanmalıdır.
- Düzeltmeler çizerek gösterilmemeli, örnekten bakarak çizdirme yaptırılmalıdır.
- Öğrenci kopya ve yapmacılıktan uzak, özgün çalışmalara her şeyden çok değer verildiğine inandırılmalıdır.
- Öğrencinin çekingenlikten kurtarılmasına yardımcı olunmalıdır.
- Çalışma sevincini kırıcı, görsel anlatım biçiminin katılaşmasına neden olacak kuru disiplinden sakınılmalıdır.
- “Bir resim yapın.” biçiminde konular verilmemelidir.
- Eğitsel önlem ve yöntemlerde, seviyeyi zorlayıcı davranışlara yöneltilmemelidir.
- Araç-gereç kullanımında çeşitliliğe önem verilmelidir.
- Ortaklaşa konularda çocuk çalışacağı arkadaşını kendisi seçebilmelidir.
- Tasarım çalışmaları dışında, cetvel ve pergel gibi araçların kullanılmasına izin verilmemelidir.
- Küçük sınıflardaki öğrencilere büyük kâğıtlar ve gereçler verilerek rahat çalışmaları sağlanmalıdır.

2006 Öğretim Programında ise öğrenme-öğretme süreci ayrıntılı bir biçimde ele alınmıştır. Öğrenme-öğretme süreci ile ilgili açıklamalar kısmı yer almaktadır. Bu kısımda derse hazırlık, uyarılar (motivasyon), bilginin paylaşılması, uygulama ve

değerlendirme bölümleri açıklanarak verilmiştir. Derse hazırlık aşaması; öğretmen hazırlığı ve öğrenci hazırlığından (düşünsel ve duyuşsal hazırlık ile teknik hazırlık) oluşmaktadır. Bu süreçte yapılması gereken çalışmalara kapsamlı bir şekilde yer verilmiştir. Ders planı örnekleri, ekleriyle birlikte kapsamlı bir şekilde verilmiştir.

2006 Öğretim Programı, öğrencinin birikimini, gelişim basamaklarını ve bireysel farklılıkları göz önünde bulunduran ve öğrenciyi merkeze alan bir yaklaşımla hazırlanmış, bütün kazanım ve etkinlikler de bu açıdan ele alınmıştır. Bu nedenle programda, öğrenme etkinlikleri bir bütün içinde değerlendirilmiş ve öğrencinin katılımını gerektiren uygulamalara yer verilmiştir. Bu uygulamalar bireysel farklılıklara göre şekillendirilebilen, bağımsız ve grup içinde öğrenmeyi özendiren, öğretim etkinliklerini okul dışına da taşıyan bir nitelik göstermektedir (MEB, 2006a).

2006 Öğretim Programı, öğrencilere görsel sanatlar ile ilgili bilgi ve becerileri kazandırmanın yanında, onların yeni bilgi ve çözümler üretmeyi alışkanlık hâline getirmelerini de amaçlamaktadır. Bu nedenle öğrenciler bütün öğretim etkinliklerine etkin olarak katılmakta, öğretmen ise bu süreç içinde öğrenciyi yönlendiren, ona yardımcı olan ve kendini geliştirmesinde yol gösteren bir rehber konumunda bulunmaktadır. Bu çerçevede,

- Öğrencilerin, karşılaştıkları sorunlara bireysel ve grup olarak yaratıcı çözümler üretmesi, bu bilgi ve deneyimlerini geliştirerek sosyal çevreleriyle paylaşması,
- Öğrencilerin, bağımsız olarak öğrenmeyi, çeşitli araştırma teknikleriyle bilgiye ulaşmayı, değerlendirmeyi, sorgulamayı ve yorumlamayı hayatlarının bütün safhalarında bir alışkanlık hâline getirmesi,
- Öğretmenin, öğrenme sürecinde öğrencilerin karşılaştıkları zorluklarda onlara yardımcı olması ve yapıcı eleştirilerle onları yönlendirmesi,
- Öğretmenin, öğrenme sürecinin her aşamasında öğrencilerin ürünlerini dikkate alıp onları desteklemesi,
- Öğretmenin, öğrencilerin öğrenme etkinlikleri içindeki gelişimlerini izlemesi, değerlendirmesi, onları kendilerini değerlendirmeye özendirmesi,

- Görsel sanatlar hayatın her alanında bir bütünlük ve devamlılık gösterdiğinden, öğretmenin öğrencilerin aileleriyle iş birliği içinde olması, okul dışında da estetik duyarlılığın geliştirilmesini sağlamaya yönlendirmesi,
- Öğrenme-öğretme sürecinde, öğrencilerin etkinliklere istekle katılmaları, ilgi ve dikkatlerini canlı tutmaları, kendilerini tarafsız gözle değerlendirebilmeleri amacıyla bütün öğretim süreçlerinin hayata dönük olması amaçlanmıştır.

3.1.3.1.1 Öğrenme-Öğretme Sürecinde Temele Alınan Yaklaşım

1992 Öğretim Programında herhangi bir yaklaşımın temele alındığından bahsedilmemiştir ancak 1992 Öğretim Programının “Açıklamalar” bölümünde, 2006 Öğretim Programında temele alındığı belirtilen bazı özelliklere paralel olan ifadeler yer almaktadır. 1992 Öğretim Programında “Resim-İş Eğitiminin İlkeleri” bölümünde yer alan “Uygulamada bireysel farklılıklar göz önünde tutulmalıdır.” ve “Resim- İş eğitimi çocuğa göre olmalıdır.” ifadelerinden yola çıkarak, 1992 Öğretim Programında da öğrenci merkezli bir yaklaşımın dikkate alındığını söylemek mümkündür.

2006 Öğretim Programında ise “Programın Temel Yaklaşımı” başlığı altında, temele alınan yaklaşım açıklanmıştır. Bu açıklamalar incelendiğinde günümüz bilişim çağında yaratıcı, girişimci, sorun çözücü, bilgiyi yapılandırıcı ve dönüştürücü bireylere ihtiyaç duyulduğu, bu doğrultuda “yapılandırmacılık” biçiminde tanımlanan “öğrenci merkezli” yeni bir uygulama modelinin hayata geçirildiği belirtilmiştir.

Öğrenci merkezli eğitim modelinde en önemli öge öğrencinin kendisidir. Onun ilgileri, ihtiyaçları ve beklentileri, yapılandırmacı modele uygun olarak hazırlanacak programların temel ilkelerini oluşturmaktadır. Program, her aşamasında öğrencilerin ilgi, istek, ihtiyaç ve beklentileri göz önünde bulundurularak hazırlanmıştır. Bunların yanında öğretmene de esneklik sağlayan bir yaklaşıma sahiptir. Öğrenme süreci, öğrencinin etkin katılımını, öğretmenin ise rehberliğini sağlayacak bir biçimde düzenlenir (MEB, 2006a:6).

2006 Öğretim Programında ilköğretimde sanat eğitiminin amacının sanatçı yetiştirmek olmadığı belirtilirken, 1992 Öğretim Programında buna paralel bir açıklama saptanmamıştır ancak Resim-İş dersinin bir ifade dersi olduğu genel açıklamalar kısmında belirtilmiştir. 2006 Öğretim Programında sanat eğitiminin bireylere kendini gerçekleştirme ve özgürleştirme için, kendi eğilimlerini ve becerilerini keşfetmesi için olanak verdiği, aynı zamanda duygu ve düşüncelerini sanat yoluyla ifade edebilme gücü kazandırmayı amaçladığı ayrıntılı bir biçimde açıklanmıştır. Bu anlamda her iki programda da bireyin kendini ifade edebilmesi, üzerinde durulan önemli bir nitelik olmuştur.

3.1.3.1.2 Öğrenme-Öğretme Sürecinde Etkinlikler

2006 Öğretim Programında bilgi ve becerilerin kazanımı ile ilgili uygulama sürecine yönelik önerilerle birlikte “Etkinlik Örnekleri” ayrıntılı bir biçimde ele alınmış ve bazı örneklerde resimlere yer verilmiştir. Etkinliklerin birer tavsiye niteliğinde olduğu, birden çok kazanıma yönelik kullanılabileceği, uygulamada bireysel farklılıklar ve çevresel koşullar dikkate alınarak esnek olmanın gereği üzerinde durulmuştur. 1992 Öğretim Programında “etkinlik” kavramı kullanılmamış olup “işleniş” kavramı benimsenmiştir. Öğrenme-öğretme süreci ilgili çok az sayıda işleniş örneği verilmiştir. İşleniş bölümlerinde öğretmene yönelik yönergeler bulunmaktadır. İşleniş bölümü her amaç için verilmemiştir.

2006 Öğretim Programında yer alan kazanımların hayata geçirilmesi ve hedeflenen bilgi, beceri, tutum ve alışkanlıkların kazandırılması için çeşitli etkinlik örneklerine yer verilmiştir. Öğretmenin, bu etkinlikleri olduğu gibi veya çeşitli değişiklikler yaparak uygulayabileceği; aynı zamanda bir ders saatinde birden fazla etkinliğe de yer verebileceği belirtilmiştir. Yeni etkinlikler hazırlanırken ve uygulanırken bunların hangi kazanımlara yönelik olduğuna dikkat edilmesi, bu yapılırken öğrencilerin ilgi ve ihtiyaçlarının da göz önünde bulundurulması gerektiği üzerinde durulmuştur. Programda yer alan etkinliklerin, öğrenci seviyesine uyarlanarak farklı sınıflarda da uygulanabileceği belirtilmiştir. Bu etkinliklerin hazırlanma amacı, uygulamada öğretmene yardımcı olmak şeklinde programda belirtilmiştir.

2006 Öğretim Programındaki etkinlikler, öğrenci merkezli ve öğrenme sürecinde öğrencinin etkin bir rol üstlenmesini sağlayacak şekildedir. Öğrencilerin birbirleriyle ve öğretmenleriyle sürekli iletişim hâlinde olmaları, etkinliklerin her aşamasında katılımcı olarak yer almaları programın uygulanması bakımından gerekli görülmüştür.

3.1.3.1.3 Öğrenme-Öğretme Sürecini Günlük Hayatla, Diğer Dersler ve Ara Disiplinlerle İlişkilendirme

1992 Öğretim Programında öğrenme-öğretme sürecinin günlük hayatla, diğer dersler ve ara disiplinlerle ilişkilendirilmesine yönelik ayrı bir başlık bulunmamaktadır. Bununla birlikte programın açıklamalar kısmı incelendiğinde şu ifadelerin yer aldığı görülmektedir:

“Birinci, ikinci ve üçüncü sınıflarda genellikle çocuğun yakın çevresiyle ilgili somut olaylara ve nesnelere, çocuksu düşünce öğelerinin de karşılaştırıldığı konulara yer verilmesi uygun olur. Söz gelimi; okul, aile, ev ve hayvanların hayatıyla (masallardan, fable) ilgili durumları, eğlenceleri, bayramları, masalları ve oyunları çocuğun düşsel evrenine uygun öğelerle zenginleştirerek çocuklara ilginç gelecek konular şeklinde verilebilir” (MEB, 1992:11). 2006 Öğretim Programında ise yer alan ara disiplinler şu şekilde sıralanmıştır:

- Rehberlik ve psikolojik danışma,
- İnsan hakları ve vatandaşlık,
- Spor kültürü ve olimpiik eğitim,
- Girişimcilik,
- Özel eğitim,
- Sağlık kültürü,
- Kariyer bilincini geliştirme.

2006 Öğretim Programında, ara disiplin kazanımları Görsel Sanatlar dersi kazanımlarıyla da ilişkilendirilmiş, ara disiplin kazanımlarının uygulamayla bağlantılı olarak uygun yerlerde verilebileceği öngörülmüştür. Her sınıf düzeyini içeren,

kazanımların ara disiplinlerle ilişkilendirilme tablosu oluşturulmuştur. Belirli gün ve haftalarla (29 Ekim Cumhuriyet Bayramı, 10 Kasım Atatürk'ü Anma, 23 Nisan Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramı ve 19 Mayıs Atatürk'ü Anma, Gençlik ve Spor Bayramı) ilişkilendirilen kazanımların da tablosu hazırlanmıştır. Tabloda yer almayan diğer belirli gün ve haftaların kutlanmasına, anılmasına (kurumların tür, seviye, imkân ve şartlarına; çevrenin ekonomik, sosyal, kültürel ve coğrafi özelliklerine göre) okul yönetimlerinin karar vereceği bilgisi verilmiştir. 2006 Öğretim Programında Atatürkçülükle ilgili konular bir başlık altında toplanmıştır.

3.1.3.1.4 Atatürkçülükle İlgili Konular

1992 Öğretim Programında “Atatürkçülükle İlgili Konular” başlığı bulunmazken, her sınıf düzeyinde verilen amaç ve davranışlardan sonra üç başlık hâlinde Atatürk ile ilgili konular sıralanmıştır. Başlıklar her sınıf düzeyi için aynıdır, fakat içeriğin zenginliği sınıf düzeyine göre değişmektedir. Başlıklar şu şekildedir:

- Atatürk'ün Hayatı
- Atatürk'ün Kişisel Özellikleri ve Çeşitli Yönleri
- Atatürkçü Düşüncede Özellik Taşıyan Önemli Yaklaşımlar

Değerlendirmede göz önünde bulundurulması gereken özelliklerin içinde de Atatürk ile ilgili yer alan açıklama şu şekildedir: “Atatürk'ün kişisel özellikleri, çeşitli yönleri ve Atatürkçü düşüncede özellik taşıyan önemli yaklaşımlar, farklı sınıflar da yer verilmekle birlikte; öğrencilerin yaş seviyelerine göre, amaçları gerçekleştirecek güncel konularla desteklenip zenginleştirilmeli, davranışlar güncel konularla bağlantı kurularak verilmelidir” (MEB, 1992:15).

2006 Öğretim Programında Atatürkçülük konuları, “Atatürk'ün hayatı [doğum tarihi ve yeri, anne ve babası (ailesi), Atatürk'ün son günleri, Atatürk ile ilgili anılar], Atatürk'ün kişisel özellikleri (ölçülü davranışı, gurura ve ümitsizliğe yer vermemesi, insan sevgisi, eserleri; millî kültürümüze, millî tarihimize, resim sanatına ve bilime verdiği önem gibi çeşitli yönleri), Atatürk'ün çevreye verdiği önem, milletlerin tanınmasında güzel sanatların rolü, birbirimizi sevmeye sanatın rolü, diğer örf ve âdetlere hoşgörölü

olmanın gerekliliği, görsel sanatların dalları, sanat-kültür ilişkileri” olarak verilmiştir (MEB, 2006a).

3.1.3.1.5 Öğrenme-Öğretme Sürecinde Kullanılan Yöntem ve Teknikler

1992 Öğretim Programında öğrenme-öğretme sürecinde kullanılan yöntem ve teknikler ayrı bir başlık altında toplanmazken, 2006 Öğretim Programında öğretim yöntem ve teknikleri başlıklar hâlinde açıklanarak verilmiştir:

1. SORU-CEVAP
2. DRAMA
 - a. Isınma Çalışmaları
 - b. Oyun
 - c. Doğaçlama
 - ç. Oluşum
 - d. Değerlendirme Çalışmaları
3. TARTIŞMA
4. ANLATIM
5. BEYİN FIRTINASI
6. GEZİ-GÖZLEM
7. GRUP ÇALIŞMASI
8. GÖSTERİ (DEMONSTRASYON)
9. ARAŞTIRMA
10. GÖSTERİP YAPTIRMA
11. BENZETME
12. EĞİTİCİ OYUNLAR
13. GÖRÜŞME
14. PROJE
15. ÖRNEK OLAY İNCELEMESİ

2006 Öğretim Programında çeşitli görsel sanat alanlarına ve bu alanlarda kullandırılacak yöntem ve tekniklere yer verilmiştir. Yöntem ve tekniklerin sınıflara

göre tercihi öğretmenlere bırakılmıştır. Her tekniğin genel malzemelerinin yanı sıra, tekniğin tanındığı olanaklar ölçüsünde malzemelerin de çeşitlenebileceği, açıklamalar arasında yer almaktadır. Öğrencilerin, tekniğin özelliklerini kullanmaya zorlanmaması gerektiği ve onların değişik olanakları keşfetmelerine fırsat tanınması gerektiği üzerinde durulmuştur. Anlatım zenginliği açısından mümkün olduğunca tek değil, birden fazla tekniğin bir arada kullanılması önemsenmiştir. Malzeme ve teknik konusunda yöresel imkânların dikkate alınması gerektiği belirtilmiştir.

1992 Öğretim Programında ayrı bir başlık hâlinde olmamasına rağmen, programın bazı amaçları altında verilen sınırlı sayıda işleniş örnekleri incelendiğinde, öğrenme-öğretme sürecinde kullanılan öğretim yöntem ve tekniklerin anlatım, soru-cevap, drama, gezi-gözlem, olduğunu söylemek mümkündür. Görsel sanatlarda kullanılan yöntem ve tekniklere bakıldığında ise, 2006 Öğretim Programında ayrı bir başlık altında listelenerek ayrıntılı bir biçimde açıklandığı görülmektedir. Bu yöntem ve teknikler başlık olarak aşağıdaki biçimdedir:

1. RESİM

2. BOYAMA TEKNİKLERİ

- Pastel boya
- Kuru boya
- Suluboya
- Guaj boya
- Tutkallı boya
- Akrilik
- Parmak boya
- Keçe uçlu kalemle resim
- Mürekkeple resim

3. BASKI TEKNİKLERİ

- Fırça baskı
- İp baskı
- Patates baskısı
- Şablon baskı

- Doğrudan baskı
 - Parmak, el ve ayak baskısı
 - Alçı baskısı
 - Köpük (strafor) baskı
 - Kırıştırılmış kâğıtla baskı
 - Mono baskı
 - Muşamba baskı
4. KOLAJ
5. GRAFİK TASARIM
- Afiş
 - Amblem
 - Optik yanılsama
6. FOTOĞRAF
7. KARİKATÜR
8. BATİK
9. KÂĞIT VİTRAY
10. EBRU
11. MOZAIK
12. RÖLYEF
- Alçı rölyef
 - Kâğıt rölyef
 - Hazır malzemelerle rölyef
13. KUKLA
- Yüzük kukla
 - Parmak kukla
 - El kuklası
 - Çomak kukla
 - İpli kukla
14. MASKE
- Kâğıt hamuru ile maske
 - Kil ile maske

- Kâğıtlarla maske
- Artık malzemelerle maske

15. SERAMİK

- Çubuk (fitil) tekniği
- Levha tekniği
- Kalıp kullanarak çalışma
- Para tekniği
- Çimdik tekniği

16. HEYKEL

17. MİMARİ VE İNŞA

18. OYUNCAK

19. ORİGAMİ

20. YOĞURMA MADDELERİ

- Oyun hamuru
- Kâğıt hamuru
- Alçı

21. ARTIK MALZEMELERLE ÇALIŞMALAR

22. KÂĞIT VE KÂĞIT TÜRLERİNİN İMKÂNLARINDAN YARARLANMA

2006 Öğretim Programında yöntem ve tekniklerin başlıklar hâlinde ve açıklanarak verilmesi olumlu bir yaklaşımdır, ancak bazı malzemelerin açıklamalarında bazı yanlış tanımlamalar da görülmektedir. Örneğin, yoğurma maddeleri açıklanırken “oyun hamuru” ile “plastilin” aynı anlamda kullanılmıştır. Her ikisi de yoğurma maddeleri olmalarına rağmen malzeme olarak farklıdır. Bir diğer eksiklik de dramanın açıklama kısmında bulunmaktadır. “Drama süreci üç aşamada oluşmaktadır.” cümlesinin ardından drama süreci beş aşamada; ısınma çalışmaları, oyun, doğaçlama, oluşum, değerlendirme çalışmaları olarak açıklanmıştır. Programın kaynakça kısmında yer verilmediği için bu bilgilerin nereden alındığı belirlenememiştir. Adıgüzel’e (2006) göre ise drama aşamaları “hazırlık-ısınma çalışmaları”, “canlandırma” ve “değerlendirme-tartışma” olarak üç aşamada ifade edilmektedir.

1992 Öğretim Programında görsel sanatlarda kullanılan yöntem ve tekniklere bakıldığında ayrı bir başlığın bulunmadığı görülmektedir. Sınıf amaçlarına bakıldığında, pastel boya, parmak boya, guaj boya, kolay baskı teknikleri, artık malzemeler, yoğurma maddeleri, sulu boya, üç boyutlu çalışma, mürekkep, örtücü ve saydam boyalar, kâğıt süsleme, afiş çalışmaları, tekstil tasarım, ifadelerinin geçtiği görülmektedir. Bu bağlamda, 2006 Öğretim Programında, 1992 Öğretim Programından farklı olarak birçok yöntem ve tekniğe yer verildiği ve ayrıntılı bir biçimde açıklandığı görülmektedir. 1992 Öğretim Programında geçen “afiş tasarım” ifadesini, 2006 Öğretim Programında geçen “grafik tasarım” başlığıyla ilişkilendirmek mümkündür. 1992 Öğretim Programında “kolay baskı teknikleri, yoğurma maddeleri, örtücü ve saydam boyalar” biçiminde genel ifadeler kullanılırken, 2006 Öğretim Programında bu başlıklar alt maddeler ayrılarak ayrıntılı bir biçimde açıklanmıştır. Bu anlamda 2006 Öğretim Programının, kullanılan yöntem ve teknik bakımından daha kapsamlı olduğu, öğretmenler için bir el kitabı ya da kılavuz niteliğinde olduğu söylenebilir.

3.1.4 Dördüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorum

Dördüncü Alt Problem: 2006 İlköğretim Görsel Sanatlar Dersi Öğretim Programı ve Kılavuzu (1-5. Sınıflar) ile 1992 İlköğretim Kurumları Resim-İş Dersi Öğretim Programı arasında ölçme ve değerlendirme bakımından benzerlikler ve farklılıklar nelerdir?

3.1.4.1 Ölçme ve Değerlendirme

2006 Öğretim Programında Görsel Sanatlar dersinde ölçme ve değerlendirme başlığı altında, programın ölçme ve değerlendirme anlayışına ve tanımlara yer verilmiştir. Ölçme, “bireylerin ya da nesnelerin belirli özelliklere sahip olup olmadığının, sahipse sahip oluş derecesinin belirlenerek sonuçların sembollerle, özellikle sayı sembolleriyle ifade edilmesi” olarak; değerlendirme ise, “ölçme sonuçlarını kıstaslar kullanarak nitelik hakkında bir karara varma süreci” olarak tanımlanmıştır (MEB, 2006a). 2006 Öğretim Programında öğrencilerin değerlendirilmesinde farklı boyutlar göz önüne alınmıştır. “Öğrencilerin görsel sanatlar dersindeki eğitim-öğretim etkinlikleri; yaratıcılık,

tutumlar, ilgiler ve öğrenme şekilleri gibi duyuşsal ve devinimsel özellikleri de içerir. İyi bir ölçme-değerlendirme süreci tüm bunları içeren, öğrencinin gelişimini farklı boyutlarda ele alan bir süreçtir. Bu boyutların her biri, kendi içinde çeşitlenen ve farklı teknikleri gerektiren süreçleri kapsar” (MEB, 2006a:17).

1992 Öğretim Programının değerlendirme bölümünde yer alan açıklamalara bakılarak, değerlendirme anlayışını şu şekilde özetlemek mümkündür:

- Çocuk resimlerinin değerlendirilmesinde kırıncı, eleştirici ve otoriter tutumdan kaçınılmalıdır.
- Yapıcı ve sevecen yaklaşım esirgenmemelidir.
- Resimlerde gerçeğe uygunluk aranmamalıdır.
- Çocuklar her zaman yaratıcılık ve estetik yönden aynı gelişimi göstermediği için, Resim-İş dersi öğrencilerle tek tek ilgilenmeyi gerektirir.
- Her çocuk çalışmasını sergilenmiş görmekten gurur duyar. Bu yüzden sergilenmeye önem verilmelidir. Özendiricilik açısından, başarısız öğrencilerin çalışmaları da sergilenmelidir.
- Çocukların yaratıcılık ve estetik yönden gelişimini sağlamak için çevresinde düzen sağlanmalıdır. Bunun için sınıf levhalarının asılışı, renkleri, okul duvarlarının boyası ve bahçe düzeni gibi çocuğun çevresini oluşturan yerlerin örnek bir estetik hava içinde düzenlenmesine dikkat edilmelidir.
- Değerlendirmede not asla baskı unsuru olarak kullanılmamalıdır. Çocuğun yaratıcılığına engel olabilecek davranışlardan kaçınılmalıdır.

1992 Öğretim Programında değerlendirmede göz önünde bulunması gereken özellikler ise şu şekilde belirtilmiştir (MEB, 1992:15):

1. Yapılan çalışmanın özgünlüğü
2. Verileni alma, uygulama ve çözümleme yetisi
3. Anlatım gücü
4. Zamanı, araç ve gereci kullanma yeterliliği
5. Çalışmalara karşı ilgisi, isteği ve yaptığı işe kendini verebilmesi

6. Düzenli çalışma yetisi
7. Genel gelişimi (Çalışmalar arasında aşama yapıp yapmadığı)
8. Atatürk'ün kişisel özellikleri, çeşitli yönleri ve Atatürkçü düşüncede özellik taşıyan önemli yaklaşımlar, farklı sınıflar da yer verilmekle birlikte; öğrencilerin yaş seviyelerine göre, amaçları gerçekleştirecek güncel konularla desteklenip zenginleştirilmeli, davranışlar güncel konularla bağlantı kurularak verilmelidir.

Çelenk ve diğerlerine (2000) göre, 1992 Öğretim Programında ölçme ve değerlendirme çalışmalarında her konuya ait hedef ve davranışlar belirlenmiş ve o konunun eğitim durumunun ardından “değerlendirme” başlığı altında o konuya ilişkin örnek sorular verilmiştir, fakat yetersizdir. Bu sorular daha çok bilişsel alandaki hedeflerin ölçülmesiyle ilgilidir. Diğer becerilerin (Duyuşsal ve Psiko-motor) ölçülmesine öğretmene yol gösterici örnekler bulunmamaktadır.

2006 Öğretim Programına bakıldığında ölçme ve değerlendirmenin ayrıntılı bir biçimde ele alındığı görülmektedir. Yapılandırmacı öğrenme yaklaşımı temel alınarak alternatif değerlendirme yaklaşımları dikkate alınmıştır. Bu bakımdan, 1992 Öğretim Programında sadece geleneksel ölçme ve değerlendirme yöntemlerinin yer aldığı düşünülürse, çeşitliliğin arttığı söylenebilir.

2006 Öğretim Programının ölçme ve değerlendirme anlayışında, üzerinde durulan özelliklerden biri, bireysel farklılıkların gözetilmesidir. Eğitimcinin, her öğrenciden aynı sonucu almasını beklememesi gerektiği belirtilmiştir. Öğrencilerin istemedikleri, sevmedikleri ve yeterince motive edilmedikleri bir konuda çalışmaya zorlanmamaları gerektiğinin altı çizilmiştir. 1992 Öğretim Programında olduğu gibi, her öğrencinin çalışmasının mutlaka sergilenmesi gerektiği belirtilmiştir. Sergilemede “iyi-kötü” kıstasının aranmaması gerektiği vurgulanmıştır. Notun baskı unsuru olmaması gerektiğine her iki programda da yer verilmiştir.

3.1.4.2 Ölçme ve Değerlendirme Yöntem, Teknik ve Araçları

1992 Öğretim Programında ölçme ve değerlendirmede kullanılan yöntem, teknik ve araçları ayrı bir başlık altında belirtilmemiştir. Bazı davranışların altında verilen değerlendirme bölümlerinde yalnızca soruların yer aldığı görülmektedir. Buradan da klasik ölçme değerlendirme yönteminin benimsendiği sonucunu çıkarmak mümkündür.

2006 Öğretim Programında ölçme ve değerlendirme sadece öğrenme sonucunu değil, sürecini de değerlendirmeye yönelik hazırlanmıştır. 2006 Öğretim Programında başlıca ölçme yöntem ve teknik ile araçları, bu derste kullanılabilecek ölçme araçları örnekleriyle birlikte açıklanarak verilmiştir. Hem öğrencinin kendini değerlendirmesi için hem de öğretmenin öğrenciyi değerlendirmesi için farklı ölçme aracı örnekleri verilmiştir. Bu ölçme araçlarının kullanılmasında zorunluluk olmadığı, öğretmenin ihtiyaç duyduğunda uygun gördüklerinden biri ya da birkaçını seçerek, sürecin amaçlarına göre düzenleyerek kullanabileceği belirtilmiştir. 2006 Öğretim Programında Görsel Sanatlar dersinde kullanılabilecek yöntemlerden olan öz değerlendirme, grup değerlendirme, proje ödevleri ve ürün dosyası ayrıntılı bir biçimde örneklerle açıklanmıştır. Görsel Sanatlar dersinde, öğrenme alanına ve kazanımlara bağlı olarak açık uçlu, doğru-yanlış, eşleştirmeli, çoktan seçmeli sorular gibi, klasik ölçme-değerlendirme yöntemlerinin de kullanılabileceği ifade edilmiştir.

2006 Öğretim Programında ölçme-değerlendirme etkinlikleri sonucundaki not verme amaçlı değerlendirmede, dereceli puanlama anahtarları veya derecelendirme ölçeklerinin kullanılabileceği belirtilmiştir. Ancak öz değerlendirme ve grup değerlendirmeden elde edilen sonuçların not vermede kullanılmaması öngörülmektedir. Öğretmenin tercihin ve amacına bağlı olarak kontrol listeleri ve gözlem formlarının da değerlendirmede öğretmene kaynaklık edebileceği belirtilmiştir. 2006 Öğretim Programındaki ölçme değerlendirme anlayışında süreç ve sonucun birlikte düşünüldüğü görülmektedir. 1992 Öğretim Programında ise genellikle sürecin sonuna bakıldığı söylenebilir.

BÖLÜM IV

SONUÇLAR VE ÖNERİLER

Bu bölümde, araştırmada elde edilen bulgular özetlenmiş, bu bilgilerin ışığında sonuç ve önerilere yer verilmiştir.

4.1 Sonuçlar

Bu başlık altında; amaçlara, içeriğe, öğrenme-öğretme sürecine, ölçme ve değerlendirmeye yönelik sonuçlar yer almaktadır.

4.1.1 Amaçlarla İlgili Sonuçlar

Genel amaçların karşılaştırılmasında göze çarpan ilk fark görsel düzenlemedir. 1992 Öğretim Programında dersin genel amaçları 17 maddede ifade edilmişken, 2006 Öğretim Programında genel amaçlar bireysel ve toplumsal, algısal, estetik ve teknik amaçlar olmak üzere dört gruba ayrılarak toplam 28 maddeyle ifade edilmiştir. 2006 Öğretim Programında yer alan genel amaçlar, 1992 Öğretim Programına göre daha ayrıntılı bir biçimde ele alınmıştır. İki programda genel amaçlardaki yargıların ifade ediliş biçimlerinde farklılık görülmüştür. Her iki programın genel amaçlarında bazı özelliklerin ortak olduğu görülmüştür.

Her iki programda da öğrencilerin sanat eğitimi almakla birlikte, sanat yoluyla kişisel bütünlüğe ulaşmaları amaçlanmıştır. Her iki programda öğrencinin ulusal ve evrensel sanat eserlerini tanımasını ve anlamasını sağlamak, sanatı görsel bir iletişim formu olarak kullanmasını sağlamak, bilgi ve birikimlerini sanatsal uygulamalara dönüştürmesini sağlamak, yaratıcı davranışlar geliştirmesini sağlamak, kendini ifade

etmede teknik yeteneklerini geliştirmesine yardımcı olmak, sanat, sanat eseri ve tasarımla ilgili değerlendirmeler yapmasını sağlamak, özgün düşünme ve üretme kapasitesini geliştirmek, sanat yoluyla kendini ifade etmesini sağlamak, işbirliği yapma, grup çalışmalarında sorumluluk alma, birbirleri arasında saygı gibi duygu ve davranışları geliştirmek ifadelerinin genel amaçlar arasında bulunduğu belirlenmiştir.

2006 Öğretim Programının genel amaçları arasında yer alan “eleştirel bakış açısı geliştirmek, geleceğini yapılandırma bilinci kazandırmak, zevklerini sorgulama bilinci kazandırmak, birikimlerini başka alanlarda kullanabilme becerisini geliştirmek, görsel sanatlar sevgisi kazandırmak, amacına uygun malzemeyi seçme, malzemeden anlam çıkarma becerisi kazandırmak” ifadelerine 1992 Öğretim Programında rastlanmamıştır. 1992 Öğretim Programındaki genel amaçların pek çoğu ile yeni amaçları içeren 2006 Öğretim Programının daha kapsamlı, sistemli ve çağın gereklerinin de dikkate alınarak hazırlandığı görülmüştür.

1992 Öğretim Programında öğrencilere kazandırılması düşünülen beceriler ayrı bir başlık altında verilmezken, 2006 Öğretim Programında “Temel Beceriler” başlığı altında yer aldığı görülmektedir. 1992 Öğretim Programında ayrı başlık bulunmamakla birlikte “Açıklamalar” ve “Genel Amaçlar” bölümleri incelendiğinde öğrencilere kazandırılmak istenen becerilere yönelik bazı ifadelerle rastlanmıştır. Bu doğrultuda her iki programda bazı ortak becerilerin yer aldığı belirlenmiştir. Kendini ifade etme, yaratıcılık, sanat aracılığıyla iletişim kurma, sorumluluk alma, görsel okuma, estetik bilinç kazanma, çevre ve doğa bilinci kazanma, kültür ve doğa varlıklarına duyarlı olma her iki programda da yer alan beceriler olarak saptanmıştır. Her iki programda ortak becerilerin yer alması yanında, farklı becerilerin de olduğu görülmektedir. 2006 Öğretim Programında yer alan “Türkçe’yi doğru, güzel ve etkili kullanma”, “başladığı işi bitirme”, “girişimcilik” becerilerine 1992 Öğretim Programında rastlanmamıştır.

Öğrenme ürünleri bakımından programlara bakıldığında adlandırmada farklılıklar olduğu saptanmıştır. 1992 Öğretim Programında “amaç” ve davranış” ifadeleri kullanılırken 2006 Öğretim Programında “kazanım” ifadesi kullanılmıştır. “Kazanım” ifadesinin programın benimsediği felsefi yaklaşıma uygun bir tanımlama olduğu

söylenbilir. Programda “kazanım” ifadesinin kullanılması, öğrenci merkezli bir yaklaşımın benimsendiğini göstermektedir. 1992 Öğretim Programında ilgili davranışlar “amaç” başlığı altında ele alınırken, 2006 Öğretim Programında kazanımlar öğrenme alanlarına ayrılmıştır. Her iki programda kullanılan davranış/kazanımlardaki yargılar farklı olmasına rağmen, her ikisinde de öğrenciye dönük olarak kullanılmıştır. 1992 Öğretim Programında sınıf amaçlarına ilişkin açıklamalar yer alırken, davranışlara ilişkin bir açıklama yapılmamıştır. 2006 Öğretim Programında ise kazanımlar öğrenme alanlarına ayrılarak, etkinlik örnekleri ve açıklamalar bölümü ile daha kapsamlı ele alınmıştır.

Davranış/kazanımların programla kazandırılması beklenen becerilerle tutarlı olduğu görülmüştür. Her iki programda da bazı davranış/kazanım ifadelerinde birden fazla beceriye yönelik yargı belirtildiği gözlenmiştir. İki programda da yer alan davranış/kazanımların programda yer alan becerileri geliştirmeye yönelik olduğu belirlenmiştir.

4.1.2 İçerikle İlgili Sonuçlar

1992 Öğretim Programı ile 2006 Öğretim Programının içerik anlayışında farklılıklar görülmüştür. 1992 Öğretim Programında her düzeyde konu isimleri yazılmış fakat ayrıntılı bir açıklamaya yer verilmemiştir. 1992 Öğretim Programında dersi oluşturan başlıca alanlar iki boyutlu çalışmalar, üç boyutlu çalışmalar ve eser incelemeleri olarak üç bölümde açıklanmıştır, daha çok resim tekniklerinin öğretimine ağırlık verilmiştir. 2006 Öğretim Programı ise görsel sanatlarda biçimlendirme, görsel sanatlar kültürü ve müze bilinci olarak üç öğrenme alanı altında yapılandırılmıştır. Bu öğrenme alanları ayrı ayrı başlıklar altında ve belli bir düzen içinde açıklanmıştır. Bu öğrenme alanlarının içeriği ve önemiyle ilgili bilgilere yer verilmiştir. Ayrıca bu öğrenme alanları birbirini tamamlayıcı ve dersin temelini teşkil edecek biçimdedir. 2006 Öğretim Programında, 1992 Öğretim Programında çok az yer kaplayan müze bilinci alanı önemle üzerinde durulan bir konu olmuştur. 2006 Öğretim Programının değişime daha açık olduğu söylenebilir. Programdaki kazanımlar için birden fazla etkinlik örneklerinin verilmiş olması, programdaki esnekliğin bir göstergesi olabilir.

4.1.3 Öğrenme-Öğretme Süreciyle İlgili Sonuçlar

2006 Öğretim Programında öğrenme-öğretme süreci 1992 Öğretim Programına göre daha ayrıntılı bir biçimde ele alınmıştır. 1992 Öğretim Programında her sınıf düzeyinde belirlenen amaçlardan sonra verilen davranışların devamında “İşleniş” başlığı altında o bölüme ait yöntem-teknik açıklanmış, konuların özelliğine göre bazen maddeler hâlinde metinler verilmiştir. Derste yapılacak etkinliklerin ders planı çerçevesinde, ayrıntılı bir biçimde belirli bir sıra içinde önceden belirlenmesi gerektiği ifade edilmiştir. Konuların işlenmesiyle ilgili olarak ders öncesinde ve ders sonrasında yapılacak etkinliklerin sırası maddeler hâlinde belirtilmiştir. 2006 Öğretim Programında öğrenme-öğretme süreci ile ilgili açıklamalar kısmı yer almaktadır. Bu kısımda derse hazırlık, uyarılar (motivasyon), bilginin paylaşılması, uygulama ve değerlendirme bölümleri açıklanarak verilmiştir. Derse hazırlık aşaması; öğretmen hazırlığı ve öğrenci hazırlığından (düşünsel ve duyuşsal hazırlık ile teknik hazırlık) oluşmaktadır. Bu süreçte yapılması gereken çalışmalara kapsamlı bir şekilde yer verilmiştir. Ders planı örnekleri, ekleriyle birlikte kapsamlı bir şekilde verilmiştir.

1992 Öğretim Programında herhangi bir yaklaşımın temele alındığından bahsedilmemiştir ancak “Açıklamalar” bölümünde, 1992 Öğretim Programında temele alındığı belirtilen bazı özelliklere paralel olan ifadelerin yer aldığı gözlenmiştir. 2006 Öğretim Programında ilköğretimde sanat eğitiminin amacının sanatçı yetiştirmek olmadığı belirtilirken, 1992 Öğretim Programında buna paralel bir açıklama saptanmamıştır ancak Resim-İş dersinin bir ifade dersi olduğu genel açıklamalar kısmında belirtilmiştir. 2006 Öğretim Programında sanat eğitiminin bireylere kendini gerçekleştirme ve özgürleştirme için, kendi eğilimlerini ve becerilerini keşfetmesi için olanak verdiği, aynı zamanda duygu ve düşüncelerini sanat yoluyla ifade edebilme gücü kazandırmayı amaçladığı ayrıntılı bir biçimde açıklanmıştır.

2006 Öğretim Programında bilgi ve becerilerin kazanımı ile ilgili uygulama sürecine yönelik önerilerle birlikte “Etkinlik Örnekleri” ayrıntılı bir biçimde ele alınmış ve bazı örneklerde resimlere yer verilmiştir. Etkinliklerin birer tavsiye niteliğinde olduğu, birden çok kazanıma yönelik kullanılabileceği, uygulamada bireysel farklılıklar ve

çevresel koşullar dikkate alınarak esnek olmanın gereği üzerinde durulmuştur. 2006 Öğretim Programındaki etkinlikler, öğrenci merkezli ve öğrenme sürecinde öğrencinin etkin bir rol üstlenmesini sağlayacak şekildedir. 1992 Öğretim Programında “etkinlik” kavramı kullanılmamış olup “işleniş” kavramı benimsenmiştir. Öğrenme-öğretme süreci ilgili çok az sayıda işleniş örneği verilmiştir. İşleniş bölümlerinde öğretmene yönelik yönergeler bulunmaktadır. İşleniş bölümü her amaç için verilmemiştir.

Görsel Sanatlar Dersi Öğretim Programı yalnızca sanat eğitimcileri tarafından değil, sınıf öğretmenleri tarafından da uygulanmaktadır. Sınıf öğretmenlerinin sanat eğitimi uygulayıcısı olarak, gerektiği şekilde yetiştirilmediği, gerekli bilgi ve deneyimden yoksun oldukları düşünülürse, etkinlik ve resim örneklerinin ayrıntılı bir biçimde ele alınması ile 2006 Öğretim Programının öğretmenlere nitelikli bir kılavuz olduğu söylenebilir.

4.1.4 Ölçme ve Değerlendirmeye İlgili Sonuçlar

Ölçme ve değerlendirme bakımından iki programda büyük farklar görülmüştür. 1992 Öğretim Programının ölçme ve değerlendirme çalışmalarında her konuya ait amaç ve davranışlar belirlenmiş ve o konunun eğitim durumunun devamında “Değerlendirme” başlığı altında o konuya ilişkin örnek sorular verilmiştir, fakat yetersizdir. Değerlendirme soruları daha çok bilişsel alandaki hedeflerin ölçülmesiyle ilgilidir. Diğer becerilerin (Duyuşsal ve Psiko-motor) ölçülmesine öğretmene yol gösterici örneklerle rastlanmamıştır.

2006 Öğretim Programına bakıldığında ölçme ve değerlendirmenin ayrıntılı bir biçimde ele alındığı görülmektedir. Yapılandırmacı öğrenme yaklaşımı temel alınarak alternatif değerlendirme yaklaşımları dikkate alınmıştır. Bu bakımdan, 1992 Öğretim Programında sadece geleneksel ölçme ve değerlendirme yöntemlerinin yer aldığı düşünülürse, çeşitliliğin arttığı söylenebilir.

2006 Öğretim Programının ölçme ve değerlendirme anlayışında, üzerinde durulan özelliklerden biri, bireysel farklılıkların gözetilmesidir. Eğitimcinin, her öğrenciden

aynı sonucu almasını beklememesi gerektiği belirtilmiştir. Öğrencilerin istemedikleri, sevmedikleri ve yeterince motive edilmedikleri bir konuda çalışmaya zorlanmamaları gerektiğinin altı çizilmiştir. 1992 Öğretim Programında ifade edildiği gibi, her öğrencinin çalışmasının mutlaka sergilenmesi gerektiği belirtilmiştir. Sergilemede “iyi-kötü” kıstasının aranmaması gerektiği vurgulanmıştır. Notun baskı unsuru olmaması gerektiğine her iki programda da yer verilmiştir.

4.2 Öneriler

Bu başlık altında; İlköğretim (1-5. Sınıflar) Görsel Sanatlar Dersi Öğretim Programı kapsamında program öğelerine (amaçlar, içerik, öğrenme-öğretme süreci, ölçme ve değerlendirme) ve yeni araştırmalara yönelik öneriler yer almaktadır.

4.2.1 Amaçlara Yönelik Öneriler

- Amaçlar, çağdaş insanın ve toplumun ihtiyaçları göz önünde bulundurularak hazırlanabilir.
- Öğrenme ürünlerinde bireysellik, ulusal kavramlar ve evrensel değerler sıralaması uygulanabilir.
- Öğrenme ürünlerindeki yargıların genel olarak değil, her niteliğin ayrıca belirtildiği bir biçimde ifade edilmesi sağlanabilir.
- Öğrenme ürünlerindeki yargıların öğrenciye dönük olarak hazırlanması sağlanabilir.
- Öğrenme ürünlerinin kapsamlı ve sınırlı olması sağlanabilir.
- Öğrenme ürünlerinin, programın amaçları ile tutarlı olmasına dikkat edilebilir.

4.2.2 İçeriğe Yönelik Öneriler

- İçerikteki ifadelerin programın amaçlarıyla tutarlı olmasına dikkat edilebilir.
- İçeriğin, bireysel farklılıkların olduğu göz önüne alınarak hazırlanması sağlanabilir.

- İeriğın, programın amaçlarına ulaşmayı sağlayacak biçimde tasarlanması sağlanabilir.
- İçerikteki ifadelerin aşamalı bir biçimde düzenlenmesi sağlanabilir.
- Programda yer alan öğrenme alanlarının birbiriyle sistemli bir şekilde ilişkilendirilmesi sağlanabilir.

4.2.3 Öğrenme-Öğretme Sürecine Yönelik Öneriler

- Öğrenme-öğretme sürecinde sanatçılarla öğrencilerin bir arada çalışabileceği etkinlikler düzenlenebilir.
- Görsel Sanatlar dersi kapsamında çeşitli sanat atölyeleri ve müzelerde yaşantı zenginliğini arttıracak drama etkinlikleri düzenlenebilir.
- Sanatçıların bir eseri ortaya koyma süreci öğrencilerle paylaşılabilir.
- Öğrencilerin nitelikli bir sanat izleyicisi olmaları için sanat etkinliklerini takip edecekleri bir bölüm, sürece eklenebilir.
- Sanatçıların çalışma ortamlarında öğrencilerin bulunması sağlanabilir.

4.2.4 Ölçme ve Değerlendirmeye Yönelik Öneriler

- Ölçme ve değerlendirmede, öğrenme-öğretme sürecinin ve sonucunun toplamı birlikte düşünölebilir.
- Öğretmenin öğrenciyi değerlendirmesinin yanı sıra, öğrencinin de kendisini değerlendirebileceği araçlara yer verilebilir.
- Ölçme ve değerlendirmede tek yönlü değerlendirmeye bağlı kalmadan, çeşitli ölçme-değerlendirme yöntem, teknik ve araçları hazırlanabilir.
- Yeteneğin gelişme düzeyini saptamaya yönelik yapılan performans değerlendirme kapsamında, beceri ve tutumların da değerlendirmede bulundurulabilir.
- Ölçme-değerlendirmede ders içerisindeki etkinlikler, yaratıcı tutumlar, ilgiler ve öğrenme şekilleri dikkate alınabilir.

- Hazırlanan değerlendirme araçları her sınıf düzeyi için farklı olarak düzenlenebilir.
- Ölçme-değerlendirmede öğrencinin derse isteği de dikkate alınabilir.

4.2.5 Yeni Araştırmalara Yönelik Öneriler

Araştırmacıların bu çalışmayı göz önüne alarak yapabilecekleri diğer çalışmalarda fikir geliştirebilecekleri öneriler aşağıdaki gibi olabilir:

- Öğretim programlarının uygulanabilirliği üzerine araştırma yapılabilir.
- Öğretim programlarının hazırlanmasında görevi olan uzmanların görüşlerine yer verilerek program değerlendirilebilir.
- Görsel Sanatlarda ileri seviyede olan bir ülkenin öğretim programı ile ülkemizdeki program karşılaştırılabilir.
- Görsel Sanatlar dersinin uygulanmasında karşılaşılan güçlükler saptanarak çözüm önerileri geliştirilebilir.
- Öğretim programlarında saptanan sorunların giderilmesine yönelik bir çalışma yapılabilir.
- Öğretim programı değişikliği konusunda programı uygulayan öğretmen görüşlerine yönelik bir çalışma yapılabilir.

KAYNAKÇA

- Acar, H. (2007). *Yeni İlköğretim Programlarının Öğretmen Görüşlerine Dayalı Olarak Değerlendirilmesi*, Yüksek Lisans Tezi, Osmangazi Üniversitesi, Eskişehir.
- Adıgüzel, H. Ö. (2006). Yaratıcı Drama Kavramı, Bileşenleri ve Aşamaları. *ÇDD Yaratıcı Drama Dergisi* (1), 17-27.
- Akbaba, T. (2004). *Cumhuriyet Döneminde Program Geliştirme Çalışmaları*. Bilim ve Aklın Aydınlığında Eğitim Dergisi, <<http://yayim.meb.gov.tr/dergiler/sayi54-55/akbaba.htm>> (Erişim: Şubat 2009)
- Akengin, Ç. (2005). *İlköğretim Okullarında 1. Kademedeki Resim-İş Dersi Veren Sınıf Öğretmenlerinin Resim-İş Dersinde Karşılaştıkları Sorunlar*. Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi, Ankara.
- Alakuş, A. (2003). *Dünden Bugüne Görsel Sanatlar Eğitimimizin Genel Bir Görünümü*. <<http://yayim.meb.gov.tr/dergiler/160/alakus.htm>> (Erişim: Şubat 2009)
- Alakuş, A. ve Mercin, L. (2009). *Sanat Eğitimi ve Görsel Sanatlar Öğretimi*. Ankara: Pegem Yayınevi.
- Arısoy, A. (1994). *İlkokullarda Resim-İş Eğitimi ve Karşılaşılan Sorunlar*. Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi, Ankara.
- Artut, K. (2001). *Sanat Eğitimi Kuramları ve Yöntemleri*. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Ateş, R. (2007). *İlköğretim 7-11 Yaş Grubu İçin Görsel Sanatlar Dersi'nin Önemi*. Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi, İstanbul.
- Baykul, Y. (2000). *Eğitimde ve Psikolojide Ölçme: Klasik Test Teorisi ve Uygulaması*. Ankara: ÖSYM Yayınları.

- Binbaşıoğlu, C. (1999). *Cumhuriyet Döneminde İlkokul Programı, 75. Yılda Eğitim*. İstanbul: Türkiye İş Bankası Yayınları.
- Böke, C. H. (2002). *Türkiye ve İngiltere'deki İlköğretim Matematik Programlarının Karşılaştırılması*. Yüksek Lisans Tezi, Hacettepe Üniversitesi, Ankara.
- Cemiloğlu, M. (2005). Eğitim Felsefesi Açısından Taslak Türkçe Programı (Eleştiriler, Değerlendirmeler ve Öneriler). *Eğitimde Yansımalar: VIII. Yeni İlköğretim Programlarını Değerlendirme Sempozyumu*, (Kasım) Ankara: Sim Matbaası.
- Cicioğlu, H. (1985). *Türkiye Cumhuriyeti'nde İlk ve Ortaöğretim (Tarihi Gelişimi)*. Ankara: AÜ Basımevi.
- Çelenk, S., Tertemiz, N. ve Kalaycı, N. (2000). *İlköğretim Programları ve Gelişmeler*. Ankara: Nobel Yayın.
- Demirel, Ö. (2005). *Öğretme Sanatı*. Ankara: Pegema Yayıncılık.
- Demirel, Ö. (2004). *Eğitimde Program Geliştirme*. Ankara: Pegema Yayıncılık.
- Doğan, H. (1975). Program Geliştirmede Sistem Yaklaşımı. *Ankara Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi* (7), 14.
- Elkatmış, M. (2002). *İlköğretim I. Kademe Resim-İş, Müzik ve Beden Eğitimi Programlarındaki Değişimler*. Yüksek Lisans Tezi, Hacettepe Üniversitesi, Ankara.
- Erbay, M. (2000). *Plastik Sanatlar Eğitimi'nin Gelişimi*. İstanbul: Boğaziçi Üniversitesi Yayınları.
- Erden, M. (1993). *Eğitimde Program Değerlendirme*. Ankara: Pegem Yayıncılık.
- Erdoğan, İ. (1998). *Araştırma Dizaynı ve İstatistik Yöntemleri*. Ankara: Emel Matbaası.
- Erinç, M. S. (1998). *Sanat Psikolojisine Giriş*. Ankara: Ayraç Yayınevi.
- Ertürk, S. (1982). *Eğitimde Program Geliştirme*. Ankara: Meteksan Lmt. Şti.

- Ertürk, S. (1972). *Eğitimde Program Geliştirme*. Ankara: Hacettepe Üniversitesi Basımevi.
- Etike, S. (1995). *Sanat Eğitimi Yazıları*. Ankara: İlke Yayınları.
- Fidan, N. (1986). *Okulda Öğrenme ve Öğretme*. Ankara: Kadioğlu Matbaası.
- Gençaydın, Z. (1987). Resim-İş Eğitiminin Amaç ve İlkeleri, Resim-İş Eğitiminde Eğitim Durumları. *Güzel Sanatlar Eğitimi*. Ankara: Açıköğretim Fakültesi Yayınları(101).
- Gerek, Ö. (2006). *Sınıf Öğretmenlerinin Yeni İlköğretim Programı Hakkındaki Görüş Değerlendirme ve Yeterlilikleri Üzerine Bir Araştırma*. Yüksek Lisans Tezi, Selçuk Üniversitesi, Konya.
- Gökhan M. A. (2007). *Türkiye’de İlköğretimde Plastik Sanatlar Eğitimi ve Önergeler*. Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi, İstanbul.
- Göksu, E. (2006). *İlköğretim Okulu Görsel Sanatlar Dersi Öğretmenlerinin Görsel Sanatlar Dersini Değerlendirmeye Yönelik Görüşleri*. Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi, Ankara.
- Francis, J. C. (1974). *Çağdaş Eğitim Milli Eğitim Sistemleri Üzerinde Mukayeseli Bir İnceleme*. (Çev. A. Ferhan OĞUZKAN). İstanbul: MEB Yayınları.
- Gençaydın, Z. (2002). Sanat Eğitimcisi Yetiştirmede G.E.E. Resim-İş Bölümünün Yeri ve Bugünkü Durumu Üstüne. *Gazi Üniversitesi’nin Eğitimde 75. Yılı Sanat Eğitimi Sempozyumu*. Ankara: Gazi Üniversitesi İletişim Matbaası.
- Gökaydın, N. (1990). *Eğitimde Tasarım ve Görsel Algı*. Ankara: Sedir Yayınevi.
- Günay, Z. (2006). *2005-2006 Öğretim Yılında Uygulamaya Başlanan İlköğretim Programlarına Yönelik Öğretmen Görüşlerinin Çeşitli Değişkenler Açısından Karşılaştırmalı Olarak İncelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi, İzmir.

- İlhan, A. Ç. (2004). İlköğretim Resim-İş Dersinin İlköğretim Müfettişleri Tarafından Değerlendirilmesi. *Milli Eğitim Dergisi* (161), 1-7.
- İlhan, A. Ç. (1997). İlköğretimde Sanat Eğitimi ve Eğitsel Yaratıcı Drama. *Yaşadıkça Eğitim Dergisi* (54), 17-21.
- Johnson, M. (1967). Definitions and Models in Curriculum Theory. *Educational Theory* (17), 2. April.
- Kahraman, A. D. (2007). *Sınıf Öğretmenlerinin Görsel Sanatlar Dersi Programının Uygulanmasında Karşılaşılan Sorunlara İlişkin Görüşleri ve Çözüm Önerileri*. Yüksek Lisans Tezi, Anadolu Üniversitesi, Eskişehir.
- Karaca, A. (2006). *İlköğretim Okullarında Uygulanan Resim Derslerinin Sanat Eğitimi Açısından İncelenmesi, Görülen Temel Sorunlara Uygun Yöntem Önerisi*. Yüksek Lisans Tezi, Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Samsun.
- Karayağmurlar, B. (1991). Yaratıcı Bireylerin Yetiştirilmesi Açısından Genel Eğitim İçinde Sanat Eğitiminin Yeri. *Dokuz Eylül Üniversitesi 1. Eğitim Kongresi Bildiriler Kitabı*. İzmir: Buca Eğitim Fakültesi Yayını.
- Karasar, N. (2001). *Araştırmalarda Rapor Hazırlama*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Keskinkılıç, K. Ve Keskinkılıç, S. B. (2005). *Türkçe'nin Temel Becerileri ve Ses Temelli Cümle Yöntemi ile İlk Okuma Yazma Öğretimi*. Ankara: Asil Yayın Dağıtım.
- Kırıçoğlu, O. (2002). *Sanatta Eğitim*. Ankara: Pegem Yayıncılık.
- Kısakürek, M. A. (1983). Eğitim Programlarının Hazırlanması ve Geliştirilmesi. *A.Ü. Eğitim Bilimleri Dergisi* (16), 1.
- Kurtuluş, Y. (2000). *Türkiye'de Sanat Eğitimi (1950-1999), Genel Eğitimde ve Öğretmen Yetiştiren Kurumlarda Resim / Resim-iş Bölümleri ve Dersleri*. Doktora Tezi, Ankara Üniversitesi, Ankara.

- Mihmat, K. F. (2005). *İlköğretimde Sınıf Öğretmenleri İçin Resim-İş Öğretimi*. Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi, Ankara.
- Mamur, E. (2002). *MEB'nin Yürürlükteki Sanat (Resim-İş) Öğretimi Programı İle Kaynaştırılmış Sanat Öğretimi Programı'nın İlköğretim Çocuğunun Yaratıcılığına Etkisi*. Yüksek Lisans Tezi, Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Abant.
- MEB. (1992). *İlköğretim Kurumları Resim-İş Dersi Öğretim Programı*. Ankara: Millî Eğitim Basımevi.
- MEB. (2006a). *Görsel Sanatlar Dersi (1-8. Sınıflar) Öğretim Programı ve Kılavuzu*. Ankara: Devlet Kitapları Müdürlüğü.
- MEB. (2006b). *Tebliğler Dergisi* (2589). Ankara.
- MEB.(2005). *İlköğretim 1-5. Sınıf Programları Tanıtım Kitapçığı*. <<http://iogm.meb.gov.tr/files/io1-5sinifprogramlaritanitimkit.pdf>> (Erişim: Nisan 2009)
- Oğuzkan, F. (1974). *Eğitim Terimleri Sözlüğü*. Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.
- Olivia, P. F. (1988). *Developing the Curriculum*. Second Edition, U.S.A.: Scott,Foresman and Company.
- Özsoy, V. (2007). *Görsel Sanatlar Eğitimi*. Ankara: Gündüz Eğitim ve Yayıncılık.
- Özsoy, V. (1993). Resim-İş Eğitimi ile İlgili Raporun Düşündürdükleri. *Eğitim Dergisi* (4), 58-70.
- Özyürek, M. (1991). Zihinsel Engellilerin Eğitiminde Tıbbi ve Eğitsel Yaklaşımlar. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Yayınları Özel Eğitim Dergisi* (1), 17-20.
- Pekmezci, H. (2002). Eğitim- Sanat Eğitimi- Nitelikli İnsan Eğitimi. *Gazi Üniversitesi'nin Eğitimde 75. Yılı Sanat Eğitimi Sempozyumu*. Ankara: Gazi Üniversitesi İletişim Matbaası.

- Pekmezci, H. (1997). İlköğretim Okullarında Sanat Eğitime Toplu Bakış. *İlköğretim Okullarında Sanat Eğitimi ve Sorunları*. Kayseri: Türk Eğitim Derneği Yayınları.
- Peşkersoy, E. (2004). *İlköğretim Okulu Yönetici ve Öğretmenlerinin Resim-İş Dersi ve Öğretmenine Karşı Tutumlarına Yönelik Bir İnceleme*. Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi, Ankara.
- San, İ. (2004). *Sanat ve Eğitim*. Ankara: Ütopya Yayınevi.
- San, İ. (2003). *Sanat Eğitimi Kuramları*. Ankara: Ütopya Yayınevi.
- Serter, N. (1997). *21. Yüzyıla Doğru İnsan Merkezli Eğitim*. İstanbul: Sarmal Yayınları.
- Smith, B.O. ve Shores J. H.. (1957). *Foundations of Curriculum Development*. USA: Hartcourt Brace and World Inc.
- Sönmez, V. (2007a). *Program Geliştirmede Öğretmen El Kitabı*. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Sönmez, V. (2007b). *Öğretim İlke ve Yöntemleri*. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Sönmez, V. (2001). *Program Geliştirmede Öğretmen El Kitabı*. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Sungur, N. (2001). *Yaratıcı Okul Düşünen Sınıflar*. İstanbul: Evrim Yayınevi.
- Şırlakoğlu, A. (2004). *Kültürel Yaşam ve Sanata Etkileri Bakımından Sanat Eğitimi ve Sanat Eğitimi Programlarının Önemi*. Yüksek Lisans Tezi, Anadolu Üniversitesi, Eskişehir.
- Taba, H. (1962). *Curriculum Development: Theory and Practise*. New York: Hartcourt Brace Jovenovich.
- Turgut, M. F. (1977). *Eğitimde Ölçme ve Değerlendirme*. Ankara: Nüve Matbaası.

- Türkdoğan, G. (1984). *Sanat Eğitimi Yöntemleri, Resim-İş Öğretimi*. Ankara: Kadioğlu Matbaası.
- Tyler, R. W. (1953). *Basic Principles of Curriculum and Instruction*. New Jersey: Prentice-Hall Inc.
- Wiles, J. ve Bondi, J. (1993). *Curriculum Development, A Guide to Practise*. New Jersey: Prentice-Hall Inc.
- Tanner, D. and Tanner L. N. (1980). *Curriculum Development: Theory into Practice*. New York: Mac Millan.
- Ünlü, H. K. (1999). *İlköğretim Okullarında Sınıf Öğretmenlerinin Resim-İş Dersi Programını Uygulamada Karşılaştıkları Güçlükler Üzerine Bir Çalışma*. Yüksek Lisans Tezi, Hacettepe Üniversitesi, Ankara.
- Ünver, E. (2002). İlköğretim Kurumları I. Kademesinde Resim-İş Eğitimine Yönelik Hazırlanan Programlar ve Sorunları. *Gazi Üniversitesi'nin Eğitimde 75. Yılı Sanat Eğitimi Sempozyumu*. Ankara: Gazi Üniversitesi İletişim Matbaası.
- Üstündağ, T. (1998). Eğitim ve Bilim Dergisi (107), 22.
- Varış, F. (1997). *Eğitimde Program Geliştirme*. Ankara: Alkım Kitapçılık Yayıncılık.
- Varış, F. (1994). *Eğitimde Program Geliştirme Teori ve Teknikler*. Ankara: Alkım Yayıncılık.
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2006). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayınları.

ÖZGEÇMİŞ

Kişisel Bilgiler

Adı Soyadı : Ayşegül OĞUZ
Doğum Yeri ve Tarihi : Ankara, 1984

Eğitim Durumu

Lisans Öğrenimi : Hacettepe Üniversitesi, İlköğretim Bölümü, Sınıf Öğretmenliği Ana Bilim Dalı
Yüksek Lisans Öğrenimi : Hacettepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İlköğretim Ana Bilim Dalı
Bildiği Yabancı Diller : İngilizce
Bilimsel Faaliyetleri :

İş Deneyimi

Stajlar : Şubat 2004-Haziran 2004: Nene Hatun İlköğretim Okulu
Balgat/ANKARA
Şubat 2007-Haziran 2007: Kuyubaşı İlköğretim Okulu
Keçiören/ANKARA
Projeler :
Çalıştığı Kurumlar : Ankara Atatürk İlköğretim Okulu

İletişim

E-Posta Adresi : aysegulz@hacettepe.edu.tr / graf.paint@hotmail.com

Tarih : 08.06.2009